

ŠUMARSKI LIST

Izdaje Jugoslovensko Šumarsko Udruženje

Uređuje redakcioni odbor. — Glavni i odgovorni urednik:
ing. Milan. Marinović.

Br. 8. Zagreb, 1. avgusta 1923. God. 47.

Sadržaj:

Prof. dr. Aleksandar Ugrenović: Projekat zakona o šumama i njegova šumarsko-politička osnovica. — Закон о шумама. — Iz Jugosl. Šumarskog Udruženja.

Ljubljana **Fr. Ševčik** Židovska ul. 8
puškar in trgovec z orožjem

Ustanovljeno l. 1882.

Kr. prodaja smodnika (baruta).

Najveće skladište raznovrsnih pušaka, repeti-pištolja, samokresa te lov. pribora i municije. Upozorujem osobito na glasovite sulske zatvorene puške i trocjevke. Bogat izbor finih oprema za lovce.

Orožje i municiju samo uz dozvolu za nošenje oružja.

Raspošilje se po cijeloj državi.

Na drobno in debelo.

Највеће складиште разноврсних пушака, репетирипиштоља, самокреса те ловачког прибора и муниције. Упозорујем особито на гласовите судске затворене пушке и троцјевке. Богат избор финих опрема за ловце.

Оружје и муницију само уз дозволу за ношење оружја.

Распошиље се по цијелој држави.

ŠUMARSKI LIST

izlazi svakog prvog u mjesecu na 3—5 tiskanih araka.

Članovi redovni J. Š. U. dobivaju ga besplatno nakon podmirenja članskog god. doprinosa od 50 Din.

Članovi pomagači a) kategorije plaćaju godišnje 25 Din.

b) "dobrotvori" dobivaju ga nakon "jedno-

kratnog doprinosa od 500 do 3.000 Din.

Pretplata na list iznosi za nečlanove 100 Din. godišnje.

Novac se šalje za članove iz Slovenije na Podružnicu J. Š. U. u Ljubljani na ček. broj 11.054 ili po poštoj nakaznici, za sve ostale pak na ček. J. Š. U. 34.293 ili na adresu blagajnika: Zagreb, Kipni trg 9.

Uredništvo i uprava nalazi se u Šumarskom domu Zagreb, Vukotinovićeve ul. 2.

Za oglase plaća se:

1. Za stalne oglase (inserte) na:

$\frac{1}{4}$ strana 250 (dvijestopetdeset) Din. $\frac{1}{4}$ strane 62.50 (šestdeset i dva $\frac{50}{100}$) Din.

$\frac{1}{2}$ strane 125 (stodvajsetipet) Din. $\frac{1}{8}$ strane 31.25 (trideset i jedan $\frac{25}{100}$) Din.

2. Za dražbene i sl. oglase 60% više.

Sakupljači oglasa dobivaju nagradu.

Šinje.
Skeletnice.
Okretaljke.
Vagoneti.
Trukovi.
Hunte.
Točkovi.
Ležaji.
Cavli.
Šarafi.
Spojne ploče.

ZAGREB
ILICA BR. 65
TELEFON 19-12

Beograd
OBILIČEV
VENAC 36

BOGATO
SKLADIŠTE

„USKOPRUGA“

Poduzeće za željezničke i industr. potrebstine

Zastupstvo: R. DEŽMA I DRUG, ZAGREB, Ilica 65.

Prof. dr. Aleksandar Ugrenović:

Projekat zakona o šumama i njegova šumarsko-politička osnova.

(Svršetak.)

ČETVRTI DIO.

Unapređivanje kulture tla i šumarstva.

(Vidi čl. 67.—119. našega predloga.)

Prije nego udjemo u prikazivanje materije, koja spada u ovaj dio, treba da stvarno ograničimo ovo područje naprama dijelu II. i III., koji govore o šumarsko-polijskim i šumarsko-privrednim naređenjima.

Ako povučemo paralelu izmedju područja, koja smo prikazali u dijelu II. i III., i materije, što je iznosimo u dijelu IV., udaraju u oči ove razlike. Šumarska policija čuva produkcijonu potrajnost. Šumarsko-privredna naređenja, t. zv. državni nadzor, čuva prihodnu potrajnost. Naprotiv zakonske ustanove ovoga dijela idu za podizanjem i stvaranjem produkcijone potrajnosti (kraš, živi pijesak) ili za jačanjem prihodne potrajnosti (povišavanje prihoda). Prema tome je cilj zakonskih naređenja IV. dijela unapređivanje kulture tla te šumarstva uopće.

No kod ovih naređenja redovno se država ne služi prirodnim mjerama u smislu šumarsko-polijskom. Država ovim naređenjima redovno ne sili, ne primorava sopstvenika šume na izvjesne čine. Ona samo unapređuje, podstrekava, podučava, pomaže i nagrađuje.

Dakle od šumarsko-polijskih mjera razlikuju se ova naređenja time, što ih država ne provodi silom, kako to čini kod polijskih. Od šumarsko-privrednih mjera razlikuju se ova naređenja time, što po njima država ne prepušta unapređivanje šumskoga gospodarstva samo sopstveniku, njegovoj uvidavnosti i njegovoj slobodi raspolaganja, već ona podstrekavanjem, pomaganjem, poučavanjem i nagrađivanjem unapređuje rad sopstvenika. Ona u tom cilju traži sporazum sa sopstvenikom (Kraš), vodeći kod toga računa i o drugim njegovim potrebama i privrednim prilikama. (Iznimku čini samo ograničavanje diobe i stvaranje prinudnih zadruga na području šuma zaštitnih i zabrana.)

Država u tom cilju proširuje svoju djelatnost na šire slojeve naroda (prosvjećivanje i propagovanje šumarstva), traži vrela za pokrivanje materijalnih potreba toga unapređivanja (šumski fond) i omogućuje konzultativnu saradnju šireg stručnjackog foruma (šumarski savjet).

Logično je dakle, da se ova zakonska naređenja u pravilu ne mogu odnositi na državne, već samo na općinske šume te na šume javno-pravnih i privatnih fizičkih lica. Jer se mora pretpostaviti, da državi kao čuvarici općega narodnoga dobra ne treba podstreka, pouke itd. Naprotiv država će kao sopstvenik šuma, koji raspolaže sa potpunim stručnim aparatom, prednjačeći radom oko pošumljenja i valjanim gospodarenjem biti podstrekom ostalim sopstvenicima šumâ.

U dio četvrti spadaju ova pitanja:

I. Pošumljenje kraša, goleti i živoga pijeska te uređenje bujica.

II. Dioba šuma i šumske zadruge.

III. Šumarska nastava i prosvjeta.

IV. Šumski fond.

V. Šumarski savjet.

I. Pošumljenje kraša, goleti i živoga pijeska te uređenje bujica.

(Vidi čl. 67.—89. našega predloga.)

Ministarski je nacrt (čl. 16.) načelno posve ispravno shvatio pitanje »pošumljavanja površina apsolutno šumskoga tla nedržavnih planinskih goleti, kraša, močari i živoga pijeska« utoliko, što ga nije uniosio među policijske odredbe o pošumljenju, već je propisao, da to pitanje valja riješiti u skladu sa čl. 2. (tač. 3. i 15.) i čl. 64. zakona o oblasnoj i sreskoj samoupravi. Tek je u važnim ovim pitanjima i suviše kratak. On o njima govori samo u čl. 16. i 382.

Po našem shvatanju nepravilno je prepuštati rješavanje ovih pitanja samo policijskoj državnoj vlasti, supsumujući ova pošumljenja pod redovnu dužnost pošumljenja. Jednako je po našem shvatanju nepravilno ostavljati staranje za ova pošumljenja posvema u rukama samoupravnih tijela, kako to čini čl. 16. ministarskoga nacrta. Mi smo se odlučili za srednji put saradnje sopstvenika odnosno samoupravnih tijela i države.

Obzirom na veliku nacionalno-ekonomsku važnost ovoga pitanja razradili smo ovaj predmet opširnije nego što je to učinio ministarski nacrt.

Kraš, goleti, živi pijesak i bujice sakupljeni su u našem nacrtu u jednu glavu, jer oni imaju jednu zajedničku crtu: pridi-

zanje i čuvanje produkcijone snage tla putem šumarsko-političkih mjera.

Na prvom je mjestu po svojoj nacijonalno-ekonomskoj važnosti kraš.

Mislimo da nije od potrebe, da opširno dokazujemo potrebu pošumljavanja kraša.

U prvom je redu njegova veličina. Kraš se u dugom lancu pružio od Gorice i Gradiške diljem obale Jadranskog mora, pa sve do u Južnu Srbiju. Procenat, kojim kraš uzima učešća na ukupnoj površini šuma naše otadžbine, nažalost nije do danas utvrđen. No mi vjerujemo i treba da budemo spremni na to, da će nam statistika kraša donijeti iznenađenja — »in peius«. Jer već sad možemo ustvrditi, da jedan dio naših šuma, koje sačinjavaju ot prilike trećinu čitave naše otadžbine, valja odbiti odnosno uračunati u kraške pašnjake i goleti.

Ako uvažimo da mi kao agrikulturna država trebamo sve više poljoprivrednog zemljišta, koje će bezuslovno tražiti najplodnija tla u nizinama, onda je razumljivo, da će se u budućnosti domena šume sve više potiskivati u planinu na apsolutno šumsko tlo. Dakle je kraš ogromni privredni faktor naše otadžbine, o kojem ovisi od česti i razvoj naše poljoprivrede. Jer onoliko šume, koliko bude u nizinama privedeno poljoprivrednoj kulturi, mora biti nadomješteno šumama na krašu, ako ne želimo, da smanjimo procenat šumovitosti naše države. O uspješnosti pošumljavanja kraša ovisan je — ma zvučalo to kako paradokсно — od česti i uspjeh intenzivisanja naše poljoprivrede.

Kraš je u sadanjoj formi — ako apstrahiramo od posve neracionalnog iskorištavanja pašom — neplodno tlo, dakle ogromni mrtvi kapital. Kako je na njemu šuma jedina moguća vrst kulture, mora pošumljavanja kraša da znači intenzivisanje naše šumarske privrede.

Neosporna je važnost kraša kao buduće zaštitne šume sa svim njenim poznatim korisnim učincima, a vjerovatno je, da će pošumljenjem kraša biti izvršena izvjesna poboljšica naših klimatskih prilika.

Konačno kad jednoč uspije da se na kraškom tlu podignu šume i zavede normalno iskorištavanje tih šuma te razvije industrija, onda će i mogućnost zarade kraškog stanovnika, koja danas gotovo i ne postoji, biti bar od česti riješenja. Dakle je pošumljavanje kraša važno i sa socijalne strane.

Od važnosti je nadalje značenje šume na krašu u onom njegovom dijelu, gdje vlada poznata »bura«. Bura na nezašumljenim mjestima silnom snagom svojih udaraca znači trajnu opasnost za željezničke objekte i saobraćaj naročito na pruzi prema Sušaku. Uslijed toga prinuđeno je ministarstvo saobraćaja da podiže podržava zasebne građevine, koje na izloženim

mjestima zastićuju od bure. Kad bi se provelo zašumljavanje kraša, otpala bi vremenom potreba podizanja i podržavanja takovih građevina a prema tome otpali bi i troškovi oko toga.

Podizanjem i uzgojem sklopljene šume polučivao bi se uporedo sa napredovanjem njene starosti i visine njenih stabaha sve veći stepen sigurnosti u zaštićivanju od bure. Svakako bi učinak sklopljene šume u doba njene fizičke zrelosti bio jači i sigurniji nego onih današnjih građevina, koje su podignute iz starih praga.

Te drvene ograde od lako upaljivog materijala izvrgnute su trajnoj opasnosti požara.¹

No šume podignute u svrhu zaštićivanja željezničkog saobraćaja (dakle šume zabrane) mogle bi se kombinovati sa zaštitom od požareva, na što smo već upozorili na drugom mjestu.²

Konačno ne treba previditi ni estetske i higijenske važnosti zašumljavanja kraša po ljetovališta i kupališta diljem naše obale.

Tko na osnovu izloženoga pokuša da dublje zagleda u prirodu i značenje našega kraša, mora steći uvjerenje, da kraš za nas nije samo šumsko-gospodarski ili čak samo šumarsko-tehnički problem — kako se to pričinja kod površnog gledanja — već je on zapravo veliki i široki narodno-gospodarski pa i socijalni problem.

Naročito valja naglasiti, da pitanje pošumljenja kraša nije samo pitanje tehnike pošumljenja, nije pitanje finansiranja i vremena, već ono obuhvata u isti čas i pitanje uređenja pašnjakog gospodarenja kraškog stanovnika te pitanje njegove egzistencije uopće.

Onaj, tko bi danas pomišljao na to, da prilazi rješavanju ovoga pitanja, držeći u vidu samo šumsko-gospodarske interese a puštajući svida šire nacionalno-ekonomske poglede, taj bi morao da promaši cilj. Takav bi se pokušaj mogao da uporedi sa načinom, kojim je u svoje vrijeme šumarski nadzornik za Dalmaciju, Zikmundovski, pokušao da rješava kraško pitanje u Dalmaciji.³ Zigmundovski — u misli da čini gestu, kojom odlučno rješava kraško pitanje — počeo je da rukom silnika tamani kozu, gledajući u njoj samo zatornika šume a ne i hranitelja bijednoga Dalmatinca. Rezultat toga pokušaja bio je taj, da se njegov začetnik dokopao neobičnoga imena »kozji Nero«, a da je problem kraša u Dalmaciji ipak ostao neriješen.

Da pitanje kraša nije samo šumarsko-tehničko i finansijsko, već široko nacionalno-ekonomsko i socijalno, dokazuju nam gle-

¹ Rubbia: op. cit. Pag. 12.

² Угреновић: „О шумским пожаревима“. Шумарски лист 1923, стр. 719.

³ »Шумарски лист«, 1895. Pag. 50.

dišta odličnih naših stručnjaka, koji su se specijalno bavili proučavanjem kraškoga pitanja.^{1 2 3 4}

Pitanje kraša nikako se ne smije posmatrati ni pitanjem sopstvenika, već pitanjem od općeg interesa. Kraš je zapravo grijeh prošlosti a ne sadašnjosti. Od njegovog pošumljenja bit će koristi tek budućim pokoljenjima a vrlo malo — gotovo ništa — današnjoj generaciji pa bi nepravedno bilo, da se dužnost njegova pošumljenja prebaci posvema na leđa današnjih posjednika. Zato je i opravdana saradnja države u raznim oblicima (davanje besplatnih sadnica, rukovođenje radova po državnim organima, davanje novčane pripomoći itd.). Dakle se pošumljavanje kraša ne smije prevaliti samo leđa sopstvenika, već u tome mora živo da učestvuje i država.

Naše je uvjerenje, da se nikako neće dati običi potreba specijalnog zakona za pošumljenje kraša ili uredbe sa zakonskom važnošću u smislu čl. 94. ustava. Pod specijalnim zakonom razumjevamo onaj detalj, koji treba riješiti u smislu osnovnih načela, utvrđenih već u samom zakonu u šumama a u dijelu IV. Taj će se detalj pretežno kretati oko načina provedbe osnovnih načela.

Nema dakle ni govora o tome, da taj specijalni zakon — kako nas posve krivo shvata kolega Ružić u svom obrazloženju tačka 3. — neće biti podređen ovom glavnom zakonu o šumama. Baš obrnuto. Taj će specijalni zakon biti samo razrađivanje osnovnih načela, iznešenih u zakonu o šumama. Jednako nema govora o tome, da bi se donošenje toga specijalnoga zakona prepuštilo oblasnim i sreskim samoupravama. Mi istina tražimo mogućnost saradnje kod tih velikih pitanja, no pomišljamo kod toga na provođenje samoga zakona. Držimo da je to od potrebe s razloga, jer pitanje pošumljavanja duboko zadire i u pitanje stočarsko. Svaka branjevina znači smanjivanje površina za ispašu, znači oduzimanje jednog dijela mogućnosti egzistencije kraškog stanovnika. Pravedno je dakle, da se u tim pitanjima, koja zadiru u srž života kraškog stanovnika, mora voditi računa o faktičnim potrebama interesovanog samoupravnog tijela.

Mi smatramo, da se razumije samo po sebi, da je i donošenje specijalnih zakona — ukoliko se ne radi o uredbama po čl. 94. ustava — (o lovu, o pošumljenju kraša, goleti i uređenju bujica, o riješenju servitutnih odnosa) stvar parlamenta. Uostalom iz činjenice da ministarski nacrt ovom velikom pitanju ne

¹ Wessely: op. cit. 1877. Pag. 57—110.

² Kosović: »Pošumljenje Kraša«, Zagreb. 1909. Pag. 46—60.

³ Petrović: »Zakon o pošumljenju kraša«, Šumarski list, 1910. Pag. 121 do 144, 161—181.

⁴ Dr. Balen: »Bura i njezino značenje za pošumljenje Kraša«. Disertacija na radnja. Manuskript. Senj 1922.

posvećuje zasebnu glavu, zaključujemo, da je i ministarstvo po-
mišljalo kod toga na specijalni zakon.

Donošenje specijalnog zakona ili uredbe čini
nam se potrebnim s ovih razloga:

1. Materija je bezuslovno prevelika, da bi mogla ući u
čitavom svom detalju u sam zakon o šumama. Noročito je op-
sežan organizatorni i administrativni dio, na kojem je težište
provedbe.

2. Baš radi ove opširnosti građe moderno šumarsko zakono-
davstvo ide posvuda za tim, da ne zbija materiju u jedan
zakon, već je zasebno razrađuje specijalnim zakonima.
Huffel¹ nabraja od časa kako je stupio na snagu osnovni zakon
(Code forestier, 1827) do 1914. još dvadeset sedam (27) speci-
jalnih zakona!

3. Pitanje pošumljenja kraša jednako je pitanje šume kao
i pitanje paše na krašu. Dakle ono nije samo šumarsko, već
i stočarsko pitanje. Ono se prema tome i ne može rješavati samo
općim zakonom o šumama, već je zato potreban specijalni zakon,
koji će moći da uzme obzira na ovaj iznimni položaj paše na
krašu.²

4. Pošumljenje kraša dira i u posjedovne odnošaje
pa i privatnu svojinu, kako se to može zaključiti već iz čl. 41.
ustava, koji predviđa eksproprisanje takovog zemljišta. U vezi
sa pitanjem kraša jest i pitanje kolonizacije, diobe, komasacije te
prvokupa. Dakle sve su to pitanja, koja su i pravno i agrarno-
politički suviše komplikovana a da bi se mogla obuhvatiti u
općem zakonu o šumama, već traže bezuslovno specijalni zakon.

5. Donošenje specijalnih zakona u tom smjeru n a l a z i m o
i u F r a n c u s k o j dakle u zemlji, koja je u tom smjeru služila
kao uzor ostalome svijetu.³

6. Donošenje specijalnog zakona za kraš preporučali su i naši
stručnjaci specijaliste⁴ i naša udruženja⁵ i negdanji sabori.^{6 7 8}

¹ Huffel: »Economie forestière«, Tome I. Deuxième partie. Paris 1920.
Pag. 295, 296.

² Vidi Petrović: op. cit. Pag. 143.

³ Vidi: 1857, 19 juin »Loi sur le boisement des landes de Gascogne«.

1860, 28 juillet »Loi sur le reboisement des montagnes«.

1862, 29 avril »L'Administration des forêts est chargée du service
des dunes etc.«

1864, 8 juin »Loi sur le gazonnement des montagnes«.

1882, 4 avril »Loi sur la restauration et la conservation des terrains
en montagne«.

1913, 16 août »Loi completant et modifiant celle du 4. avril 1882«.

⁴ Wessely, Š. I. 1877/106, Kosović: »Pošumljenje Kraša«, Zagreb 1909. Pag.
54, Petrović, Š. I. 1910/121—144, 161—182.

⁵ Š. I. 1902/688, 697—700, 1903/562, 563.

Pojam kraša ne uvrštavamo u zakon, jer ga je vrlo teško utvrditi ne samo sa naučne već i sa zakonodavne strane. Ta teškoća izvire odatle, što kraš nije ni u geološkom ni u geografskom ni u ekonomskom smislu za sva naša područja identičan pojam.

Reći će tkogod, da bi kao osnovka za utvrđivanje toga pojma moglo poslužiti stanište. No tu valja upozoriti, da ni pojam apsolutno šumskoga tla a ni pojam zaštitne šume nije dovoljno jak ni potpun, da bi se njime mogao okarakterisati kraš u današnjoj svojoj formi. Kraš nije — ako ćemo strogo da uzmemo — u današnjoj svojoj formi ni apsolutno šumsko tlo ni zaštitna šuma. Apsolutno šumsko tlo bio bi onda, kad bi na njemu šuma — kao jedina vrst kulture — već danas bila zaista moguća. Zaštitnom šumom mogao bi se smatrati onda, kad bi on već danas zaista mogao da vrši onaj zadatak, koji tražimo od zaštitne šume.

Kraš je u današnjoj svojoj formi nekulturno i neplodno tlo, koje treba tek učiniti kulturnim i plodnim, pa stoga mu razloga i pripada izuzetni položaj u zakonu o šumama, kojemu je kod svih ostalih njegovih naređenja u vidu kulturno tlo.

Poznato je da najveći dio kraških površina sačinjavaju pašnjaci dakle zemljišta, koja po svom današnjem ekonomskom cilju nisu šuma. A ipak postoji neminovna potreba, da se na velik dio tih površina protegne pošumljavanje. Dakle i taj sadašnji ekonomski cilj jedne česti kraškog zemljišta zaprekom je, da je pojam kraša teško definovati odnosno kodifikovati u zakonu o šumama.

Konačno najbolje utvrđuje tu nemogućnost kodifikovanja činjenica da brojni zakoni o krašu (za grad Trst od god. 1881., za Goricu i Gradišku od god. 1883., Za Kranjsku 1885. i za Istru od god. 1886.) nisu našli potrebnim da kodifikuju pojam kraša, već su to prepustili nadležnim kraškim komisijama.

No sve ako ni mi nismo našli potrebu da se kodifikuje pojam kraša ipak je potrebno, da se odredi cilj postupanja sa kraškim zemljištem. Taj cilj mogao bi se — kako su to učinili i citovani zakoni — označiti: da pošumljavanje treba provesti »a da pri tome ne budu poremećeni privredni interesi posjednika ili onih lica, koja imaju izvjesna prava na tim zemljištima«. Dakle kad već nije moguće unositi u zakon definiciju kraša, mogla bi ova oznaka cilja da posluži kao smjernica onoj vlasti, koja će u provedbi zakona utvrđivati pojam kraša. Unositi u zakon razloge, s kojih se ima provesti zašumljavanje kraša

Rubbia: »Petindvajset let pogozdovanja Krasa na Kranjskem«. Ljubljana 1912. Pag. 18—21.

⁶ Šumarski list 1906/7.

⁷ Šumarski list 1912/394—409.

⁸ Rubbia: op. cit. Pag. 21—27.

— kako to čini zakon za Kranjsku od 1885. (čl. 1.) — čini nam se izlišnim. Svaki zakon ima donositi samo pozitivne propise a ne još i razloge, zašto se nešto naređuje i zabranjuje. Ovi spadaju u motive zakona.

Kad već nije bilo moguće unositi u zakon oznaku pojma kraša i kraškog zemljišta, trebalo je bar povući granicu između naređenja, koja se odnose na goli kraš i onih ostalih, koja vrijede za sve šume. Ovo je trebalo učiniti s razloga, jer ima šuma na kraškom području, koje su potpuno sklopljene te za koje nema potrebe posebnoga postupanja obzirom na zašumljavanje.

Te potpuno sklopljene šume na krašu ostaju pod nadzorom šumarsko-polijske vlasti kao sve druge van kraša. No ako se ukaže potreba da se i one supsumuju pod naređenja o zašumljavanju kraša, dano je kraškoj komisiji ovlaštenje (čl. 82.) da to ona može provesti (čl. 67.).

Budući da pitanje pošumljenja kraša prema našem shvaćanju nije policijsko, već šire nacionalno-ekonomsko, bilo bi neispravno, da se provođenje zakonskih naređenja, koja se odnose na kraš, dadu u ruke policijskoj vlasti. Mnogo je pravilnije, da se taj rad povjeri zasebnom administrativnom organu: kraškoj komisiji. U toj komisiji treba da budu zastupane sve interesovane stranke. To bi bili zastupnik sopstvenika šume, zastupnik samoupravnoga tijela, zastupnik državne vlasti, šumarski stručnjak i gospodarski stručnjak (čl. 68.).

Napose moramo upozoriti na jednu prividnu paradoksnost u kraškome pitanju. Govorili mi koliko nam drago o pošumljavanju kraša ne smijemo nikako pregledati, da je težište kraškoga pitanja zapravo na pašnjačkom pitanju. Ovu su spoznaju neosporno utvrdili Wessely, Petrović i Kosović u svojim odličnim radovima, na koje se ovde oslanjamo iznoseći naše gledište. To leži u prirodi same stvari. Sticaj prilika na krašu tako je neobičan, da značenje paše samo po sebi iskače na prvome mjestu. Ponestatak kulturnoga tla isključuje zemljoradnju, ponestatak hranivih slojeva tla isključuje uzgoj šume. Preostaje dakle stočarstvo kao jedina moguća forma privrede. Kako je ispašom, koja je trajala stoljeća, gotovo posvema iscrpena i uništena snaga tla, nastaje potreba da se za ishranu stoke traže kudikamo veće površine od onih, koje bi potrebne bile, da je snaga tla neoslabljena a pašarenje racionalno.

Kad znamo dakle, da je težište kraškog pitanja u pitanju paše, onda je razumljivo, da i sama kodifikacija mora da uzme svoje ishodište u pašnjačkom pitanju.

Dosljedno tome smatrali smo potrebnim, da se na prvom mjestu iznese propis, koji mora da predhodi propisu o samom pošumljavanju. A to je: da se utvrdi i izluči površina zemljišta, potrebnog da se njim namire sve one potrebe na paši, koje čine minimum egzisten-

cije kraškoga stanovnika. Naravno je da se ovaj minimum ne može zakonom ni propisivati ni generalizovati, jer on ovisi o zbroju svih lokalnih prilika. Ove će prilike moći pravilno da prosudi samo onaj, tko ih znade. A to su sopstvenici i zastupnici samoupravnih tijela, na području kojih zemljište leži, odnosno članovi kraških komisija, koje će provoditi zakon o pošumljavanju kraša.

Tek kad je na ovaj način utvrđena površina, potrebna za održavanje kraškog stanovnika, može se pristupiti utvrđivanju onih površina, koje će se provoditi pošumljavanju. (Čl. 69.)

Kad smo ovako razlučili odnosno utvrdili dvije kategorije zemljišta na krašu, nužno slijedi iz toga potreba posebnoga evidentovanja odnosno katastrovanja takvog zemljišta po kraškoj komisiji i šumarskim organima. Naravno, to je od važnosti zato, što prema dosadanjim zakonima, koji su bazirali na formalnoj osnovci (katastar zemljišni odnosno poreski) nije bilo moguće kulture, podignute na kraškim pašnjacima, smatrati šumama u smislu zakona te s njima kao takovima i postupati.¹ To je i bio jedan od razloga, da smo odbacili formalnu osnovku kod utvrđivanja pojma šume, kako smo to već u uvodu ovega našega obrazloženja utvrdili. (Čl. 70.)

Važno je dakle, da se izrično propiše, da onim časom čim je neko kraško zemljište kvalifikovano kao šuma, vrijede za njega propisi zakona o šumama, ukoliko nije specijalnim odredbama drugačije određeno. (Čl. 71.)

Budući da po dosadanjim zakonima nije bilo moguće supsumovati nove kulture na krašu, pod pojam šume te s njima kao šumom postupati, predlagao je u svoje vrijeme Petrović, da se takove šume ostavljaju u kompetenciji kraške komisije. Taj je predlog bio ispravan s razloga, jer je radi istaknutog defekta u dosadanjem zakonu o šumama to bio jedini put, kojim se mogla osigurati zaštita i čuvanje kultura na krašu. Danas smo doduše definiciju šume udesili tako, da se pod nju mogu supsumovati i kulture na krašu, no ipak donosimo propis čl. 71. Donosimo ga ma da smo uvjereni, da će se zaštita tih kultura najbolje osigurati podržavljenjem ne samo uprave već i čuvanja za svenedržavne šume na krašu, koje je predviđeno čl. 133.

Glede dužnosti pošumljenja ne mogu se na kraš primijeniti ustanove čl. 14.—16. zakona o šumama, već je potrebno za kraš donijeti zasebne odredbe o pošumljenju. Uostalom ove specijalne odredbe predviđene su u čl. 14., tač. 5., koja govori o dužnosti pošumljenja na neobraslim površinama apsolutno šumskoga tla.

¹ Vidi Petrović: op. cit. Pag. 122.

Svakako se mora i specijalnim odredbama ove glave predvidjeti dužnost ne samo vještačkog već i prirodnog zašumljavanja, jer i jedan i drugi način igra na krašu važnu ulogu. Napose je prirodni način osnivanja sastojina jednostavnim stavljanjem pod zabranu vrlo važan, jer se njim bez ikakvih posebnih troškova kultivisanja može podići prethodna kultura. Opću važnost zakonske ingerencije na dužnost prirodnog pošumljenja istaknuli smo već kod člana 14. o. z. (Čl. 72.)

Različito od općih odredaba o pošumljenju unosimo za kraš striktnu odredbu o stepenu sklopa. Ondje (strana 341) smo izrično naglasili, da kod dužnosti redovnog pošumljavanja tražimo toliki sklop, kojim je zagarantovana produkcijona snaga tla. Na krašu naprotiv moramo izrično tražiti što je moguće potpuniji sklop ne samo na prethodnu već za definitivnu kulturu. Potreba ovoga naređenja jasna je iz samoga značenja sklopa sastojina, po kraško tlo. Samo potpun sklop može da omogućiti stvaranje produkcijone snage tla na krašu. (Čl. 72.)¹

I gledom na rok, u kojem se zašumljavanje mora provesti, razlikuju se odredbe za kraš od onih općenitih propisa o pošumljenju. Ondje se rok mogao ili propisati u samome zakonu ili je dano u ruke ovlaštenje državnoj vlasti da ona takav odredi. Ovdje držimo da je ispravno omogućiti u ovom pitanju sporazum između sopstvenika i vlasti, koja će provoditi pošumljenje, jer se taj rok može utvrđivati samo prema danim prilikama dakle od slučaja do slučaja. No ipak je potrebno utvrditi neku krajnju granicu, da se ne bi pošumljenje zavuklo u nedogled. Ovu smo granicu utvrdili visinom odnosno brojem godina turnusa fizičke zrelosti. Ovoga možemo prosječno uzeti sa 80 godina. (Čl. 73.)

Da se osigura što jača ingerencija zakona o šumama na pošumljavanje kraša no i bez ingerencije šumarsko policijske vlasti, potrebno je, da se svaka nova kultura i branjevina na krašu bez razlike te bez posebnog proglašenja i postupka sa strane vlasti ima smatrati zaštitnom šumom. (Čl. 74.)

I gledom na privredna naređenja i ograničenja razlikuju se propisi o krašu od onih sadržanih u dijelu trećem ovoga zakona. Najveće ograničenje, koje smo u dijelu III. tražili od pojedinog sopstvenika šume a gledom na iskorištavanje šuma, bila je prihodna potrajnost. No opravdano je, da to ograničenje za novo podignute šume na krašu ide još i dublje. Ono može, ako se ukaže potreba, da ograniči i potrajnost pa da snizi godišnji etat i da propiše sve druge potrebne gospodarske mjere, koje drži potrebnima, da se njima zagarantuje uspjeh buduće šume na krašu.

Dok smo dakle u privrednim naređenjima za sve kategorije posjeda bez razlike dopustili da sopstvenik — pa i onaj, čije su

¹ Rubbia, op. cit. Pag. 70.

šume pod osobitim javnim nadzorom ili u državnoj upravi — odlučuje o najvažnijim gospodarskim momentima (turnus, izbor vrsti uzgoja, izbor vrsti drveta itd.), tražimo ovdje da za šume na krašu o tom odlučuje nadležna kraška komisija. Potrebno je ovu odredbu unijeti u zakon polazeći sa uvjerenja, da je samo na taj način moguće osigurati potpunu ingerenciju državne vlasti na uspješno pošumljavanje kraša, koje je i sa šumarsko-tehničke strane komplikovano. Ovo je to opravdanije, što država snosi najveći dio tereta oko zašumljavanja kraša, pa je ispravno da ona uzme učešća i na rješavanju tih pitanja. (Čl. 75.)

Budući da je rad oko pošumljavanja kraša zapravo rad šumarsko-uzgojne prirode, te budući da se i kasnije mjere u dobijanju drveta (prореде, чишћење, окресивање) mora da osvrću samo na uzgojnu stranu, budući da smo predvidili i mogućnost sužavanja potrajnosti, ne smatramo potrebnim, da se za novo podignute šume na krašu izrađuje odnosno propisuje gospodarska osnova. Smatramo dostatnim, da se utvrde samo načela, po kojima će se gospodariti, a napose raspored, po kojemu će se vršiti kulturni radovi (ogojni program.) (Čl. 76.)

Nakon što smo ovako prikazali rad oko pošumljavanja, treba da se iznova vratimo na ishodište našeg razmatranja, a to je pašnjačko pitanje.

Ustvrdili smo, da je pašnjačko pitanje nerazdruživo vezano o pitanje pošumljavanja kraša, pa da zato i mora zakon o pošumljavanju kraša da obuhvati i ovo pitanje.

Ne nije dovoljno samo prostorno izlučivanje i odjelivanje onih površina, koje su određene za pašu. Od važnosti je i stepen intenziteta, kojim se gospodari na toj površini. Što intenzivnije i racionalnije je pašarenje, što potpunije su namirene stočarske potrebe kraškog stanovnika, to lakše će se moći pregoriti i naknaditi gubitak onih površina, koje su prijedene zašumljavanju.

Time smo dakle dokazali usku vezu, koja postoji između intenziteta pašnjačkog gospodarenja i mogućnosti podizanja šuma na krašu. Logično je dakle, da je pitanje melioracije pašnjaka u uskoj vezi sa pitanjem pošumljavanja. Zato i treba da ove odredbe o melioraciji pašnjaka uđu u zakon, a ne da se ne prepuste tek uvidavnosti onih vlasti, koje će provoditi zakon.

Melioracija pašnjaka može da se provodi na dva načina, a) dizanjem intenziteta pašnjačkog gospodarenja. b) mijenjanjem posjedovnih odnosa.

Ad a). Među mjere, kojima bi se imao održati i dići intenzitet pašnjačkog gospodarenja na krašu uvrštavamo na prvome mjestu propis o potrajnosti pašnjačkog

gospodarenja. Sa tim osnovnim propisom u vezi su naređenja o broju stočnih grla, uvođenje izvjesnoga turnusa, namicanje brsta, uređivanje lisnika, koji se prislanjaju o propise o paši drugoga dijela ovoga zakona (čl. 77.).

Ad b). Na prvom mjestu stoji pitanje individualne diobe šuma. Mi ćemo o ovome pitanju opširnije govoriti u narednoj glavi, pa se zato nećemo na ovome mjestu oko njega zadržavati. Naglasit ćemo samo, da u pogledu diobe stoje jedno nasuprot drugoga dva gledišta. Prvo je u našoj literaturi zastupao Wessely,¹ koji je očito pod uplivom fizijokratskih ideja a vjerovatno i protiv svoga najboljega uvjerenja — kako kaže Petrović, zagovarao individualnu diobu kraških površina u misli, da će na taj način biti u veliko pospješen rad oko pošumljavanja kraša. Drugo gledište, posve oprečno Wesselyjevom, zastupao je Petrović² tražeći da se zadrže zajednički pašnjaci i ustajući protiv diobe.

Mi nećemo trošiti mnogo riječi da pokažemo, kako je gledište Wesselyjevo nemoguće, te kako je jedino pravilno mišljenje Petrovićevo, koje i mi u cijelosti prihvaćamo.

Dakle ne individualna dioba pašnjaka na krašu, već njihova nedjeljivost. Učinili smo iznimku za ono zemljište, koje je potrebno za potkućnice i poljoprivredu (čl. 78.).

Kako će se to videti u narednoj glavi, mi smo ovo načelo i proširili pa tražimo nedeljivost za sve šume na apsolutno-šumskom tlu.

Među mjere, koje se odnose na izmjenu posjedovnih odnosa, valja ubrojiti i eksproprijaciju. Tu se prislanjamo na gledište, što smo ga iznijeli u pitanju agrarne reforme³ i šuma zaštitnih, posmatrajući eksproprijaciju, kao krajnju mjeru, kojoj treba da prethode druga slabija ograničenja. (Vidi čl. 23. zakona i odnosno obrazloženje.)

Potpunosti radi konstatujemo, da i Petrović posmatra eksproprijaciju na krašu samo kao iznimnu mjeru (čl. 79.).

Troškovi pošumljenja kraša ne smiju da padnu samo na teret današnjih vlasnika kraških goleti.

Razloge tome iznijeli smo već napred pa je izlišno da ih ovde ponavljamo. Ne možemo dakle prihvatiti gledište, da se staranje oko pošumljenja kraša, — kako to hoće nacrt ministarstva — prepušti jedino samoupravnim tijelima. Radi koristi, koje se očekuju od pošumljenja kraša po brojne generacije budućnosti dakle i po egzistenciju države, potrebno je, da država uzme živog

¹ Wessely: opr. cit. Š. l. 1877/79—81, 105, 106, 250, 251.

² Petrović: opr. cit. Š. l. 1910 162—167.

³ Ugrenović: »Agrarna reforma i šuma.« Šumarski list 1922. Pag. (gledište pisčeve prihvaćeno je po glavnoj upravi »Jug. šum. udruženja« i prof. zboru gosp. šum. fakulteta u Zagrebu.)

učešća i na finansiranju i unapređivanju ovoga velikoga pitanja (čl. 80.).

Među sredstva, koja ovamo ubrajamo spada (čl. 81.):

1. Osiguravanje izvjesnog prihoda od svih prodaja državnih šuma. Treba da uvažimo da mi danas iskorištavamo stare šume, koje nisu uzgojene zaslugom današnje generacije. Ispravno je da nekim malim postotkom uzme na tome učešća i buduća generacija. Ovo ćemo najbolje riješiti ako taj postotak upotrijebimo za pošumljavanje kraša.

2. Davanje besplatnih sadnica iz državnih šumskih vrtova i sjemena iz državnih šuma.

3. Rukovođenje radova oko pošumljavanja po državnim organima.

4. Oslobođanje posjednika šuma od plaćanja doprinosa za upravu šuma.

5. Oslobođanje posjednika od plaćanja poreza.

Na vlasnike šuma spale bi dakle ove dužnosti:

1. Obavljanje kulturnih radova (pribavljanje radenika za kopanje jama, transport sadnica i sjemena od najbliže državne željezničke ili parobrodarske stanice.)

2. Podizanje ograda oko kultura i branjevina.

3. Dopриноšenje troškovima za čuvanje šuma.

4. Obligatorno odrađivanje neuplaćenih šumskih šteta.

Pored ovog izravnog učešća države na finansovanju kraškoga pitanja morala bi država da provodi još neke mjere, koje su kadre unaprediti pošumljavanje kraša.

Ovamo spada:

1. Nagrađivanje onih kultura, koje su podigli sopstvenici šuma vlastitom pobudom i o vlastitom trošku.

2. Davanje besplatnih zajmova iz šumskoga fonda za pošumljavanje o vlastitom trošku.

3. Pouka sopstvenika šuma gledom na radove oko pošumljavanja te o šumskom gospodarstvu u opće (predavanja, upute, propagandistička literatura, posebni tečajevi za čuvare šuma na krašu).

3. Podupiranje osnivanja onih zanatskih i industrijskih preduzeća, kod kojih bi kraški stanovnici mogli naći zarade.

4. Podupiranje voćarstva i vrtljarstva.

U formalnu stranu organizacije i poslovanja kraške komisije te utvrđivanje samoga postupka ne upuštamo se ovdje, već to prepuštamo odnosnom specijalnom zakonu ili uredbi. Svakako u kompetenciju te komisije spada:

1. Utvrđivanje i izlučivanje onih pašnjačkih površina, koje su neophodno potrebne za pašnjačke ciljeve.

2. Utvrđivanje i izlučivanje onih površina, koje se imaju privesti pošumljavanju.

3. Utvrđivanje r o k a, u kojem se mora izvršiti pošumljenje.

4. Utvrđivanje načela, po kojima će se gospodariti šumama i ispašistima.

5. Raspored troškova zašumljavanja i doprinosa za upravu i čuvanje.

6. Odredbe, koje se odnose na melioraciju pašnjaka.

7. Davanje mnijenja u predmetu individualne diobe, komasacije, eksproprijisanja, kolonizovanja i otpisa poreza.

8. Donošenje odluka u pitanju krčenja, pustošenja, zašumljavanju šuma zaštitnih i zabrana, šum. plašta, šumske paše, odbrane od insekata i požara.

Prema tome šumarsko-policijskoj vlasti ostavljena je samo kompetencija kažnjavanja šumarsko-policijskih istupa i šumskih prestupa (čl. 83.). Provođenje svih ostalih šumarsko-policijskih naređenja i privrednih naređenja prepušteno je kompetenciji kraške komisije odnosno onom organu, koji će zaključke te komisije provoditi.

Naročito naglašavamo da smatramo potrebnim, da i one odredbe kraške komisije, koje se odnose na gospodarenje pašnjacima treba da provode isti oni organi (dakle šumarski organi), koji provode i pošumljenje. Ispravnost ovog gledišta ne treba tek dokazivati, jer ono proističe iz našeg dosadanjeg prikazivanja nerazdruživosti pašnjačkog pitanja sa pitanjem pošumljavanja kraša.

O šumskoj upravi na krašu govorit ćemo u dijelu V. (čl. 85.)

Pitanje pošumljavanja ostalih goleti te živoga pijeska stoji zapravo u sredini između dužnosti pošumljenja starih sječina i onih odredaba, koje se odnose na pošumljavanje kraških goleti. Ni tehničke ni ekonomske ni administrativne teškoće nisu tolike kao kod kraša no veće su nego kod starih sječina. Prema tomu držimo, da je dovoljno da se u zakonu donese odredba, da se i na ta tla imaju primjeniti odredbe o pošumljenju kraša, u koliko se ne bi moglo doći do cilja na osnovu naređenja čl. 14. tač. 4 i čl. 15. alin. 2, koji govori o pošumljenju starih sječina. No u tom slučaju ne prepuštamo odluku o tome policijskoj vlasti, već zasebnim komisijama, kojima je organizacija jednaka onoj za kraš. Samo joj valja izmijeniti ime »komisija za pošumljavanje goleti« ili »živoga pijeska« (čl. 84.).

I kod pošumljavanja onih pašnjaka, koji se ne mogu supsumovati pod naređenja o krašu, goletima i živome pijesku, a koji nisu potrebni u druge privredne ciljeve, utvrdit će se i izlučiti po saslušanju interesovanoga samoupravnoga tijela površina potrebna za poljoprivredne ciljeve. Za sve ostale površine vrijede propisi zakona o šumama (čl. 86.). U ovoj smo tački načelno saglasili sa ministarskim nacrtom (vidi čl. 230, i 382 M. n.).

I uređivanje bujica jest pitanje, koje je nerazdruživo vezano o pitanje pošumljenja kraša i goleti.¹ Zato o njemu i govorimo na ovome mjestu.

Konstatujemo, da ministarski nacrt o ovom važnom pitanju uopće ne govori. Bit će da je to prirodna posledica onoga načelnoga gledišta, na koje je stalo Ministarstvo šuma i rudnika, kad je prepusilo uređivanje bujica u resor Ministarstva Poljoprivrede i Voda. Nećemo se upuštati u to, da ovdje dokazujemo, kako je to gledište posve nepravilno te kako uređivanje bujica bezuslovno spada u kompetenciju Ministarstva šuma. Dovoljno je da se pozovemo na gledište, što ga je u tom predmetu zauzeo najširi stručni forum, »Jugoslovensko šumarsko udruženje.«²

U ispravnosti našega gledišta najbolje nas utvrđuje činjenica, da je Francuska u jednom zakonu (onome od 4. aprila 1882.) riješila ujedno pitanje pošumljavanja goleti i uređenja bujica.³

Po svom položaju unutar zakona o šumama vezuje se pitanje uređivanja bujica s jedne strane o šumarsku policiju (zabrana paše, šume zaštitne i šume zabrane) a s druge strane o naređenja o unapređivanju kulture tla. Iz toga se razbire, da se u zakonu o šumama ne smije mučke preći preko ovoga pitanja, kako to čini Ministarski nacrt. No to se pitanje mora vezati i o specijalni zakon ili uredbu, koja je predviđen za pošumljavanje kraša.

Budući dakle smatramo potrebnim, da se detalj ovoga pitanja prenese u specijalni zakon, ne ćemo se na njemu ovdje dulje zadržavati (čl. 87.—89.).

II. Dioba šuma i šumske zadruge.

(Vidi čl. 90. do 103. našega predloga.)

Mi namjerice kumulujemo ova dva pitanja u jednoj te istoj glavi. Činimo to s razloga, jer su ona u tijesnoj međusobnoj vezi. To je lice i naličje istoga šumarsko-političkoga lista. Zadrugarstvo je samo protivnost razparčavanja — diobe.

I. Dioba šuma. Posve je pravilno, da je ministarski nacrt i ovo pitanje uneo u zakon. Ono je za nas — istina — bilo od veće važnosti u prošlosti nego što će biti u budućnosti. No potrebno je da baš na tim iskustvima prošlosti izgradimo svoje poglede u budućnost. Šumarska politika naše otadžbine imat će dosta posla sa takovim šumama, koje su nastale putem diobe. To su sitni i rasparčani šumski posjedi u Sloveniji.

Postanak ovog malog posjeda pada u drugu polovinu 18. vijeka. Začetak tome rasparčavanju valja tražiti u tako zvanom

¹ Graner: op. cit. Pag. 60.

² »Bujičarstvo.« Šumarski list 1923. Pag. 157—164.

³ »Loi sur la restauration et la conservation des terrains en montagne.«

fizijokratskom sistemu, koji se u ono doba bio razmahao. Propagovala se sloboda u produkciji dobara tražila slobodna konkurencija. Produkcija se posmatrala ovisnom samo od tla a ne i od rada, kapitala te saobraćaja. Ova se teorija izgrađivala samo držeći u vidu agrikulturu. Kako je zaonda šumarstvo bilo još u svojim zamecima a naročito nisu bili poznati oni momenti, po kojima se šumarska produkcija bitno razlikuje od poljoprivredne, posve su krivo prenašani fizijokratski principi i na šume kao posjedovnu formu. Tvrdo se vjerovalo u to, da će samo individualna posjedovna forma spasiti šume od propasti, do koje to bože mora dovesti zajednička posjedovna forma.

Posljedica toga shvatanja bila je, da je tadanja državna šumarska politika stala naređivati diobu šumskih posjeda.¹

Karakteristično je, da se upliv fizijokratskih ideja na šumarstvu opaža sve do pod konac 19. vijeka.

Wessely: zagovara diobu, već godine 1853.¹ Od svog gledišta ne popušta niti godine 1877. tražeći spas kraškoga pitanja u individualnoj diobi kraških šuma. Pod uplivom ovih ideja donesen je za Sloveniju zakon od 26. X. 1887. a za Hrvatsku i Slavoniju zakon o diobi pašnjaka.

Izlišno bi bilo da izbrajamo sve one loše strane, koje iz diobe rezultuju po šumsko-gospodarstvo. Moramo naglasiti, da je načelna zabrana diobe (čl. 145. ministarskog nacrtu) posve opravdana. Za tu zabranu a protiv diobe govore: 1. značajke šume i šumskoga gospodarstva (dugi vegetacijoni i produkcijoni period, apsolutnost šumskoga tla, potreba velikih i suvislih površina). 2. štete ekonomske prirode (konfiguracija međa, velik broj lomnih tačaka, teškoća i skupoća uzdržavanja i čuvanja, velik broj sječina, njihova prostorna rasijanost, teškoća izvoza, potreba i teškoća policijskog nadzora, međusobna ovisnost posjednika.) 3. Pravna priroda općinskih šuma, o kojoj smo već govorili. 4. Dosadanje iskustvo. Mi bi si mogli stvoriti tačnu sliku o uplivu diobe na šumsko gospodarstvo, kad bi nam stajao na raspoloženje materijal, iz kojega bi se mogao uporediti uspjeh današnjeg malog šumskog posjeda u Sloveniji sa uspjehom zajedničkog odnosno nerasparčanog posjeda. No mi ne sumnjamo u to, da bi ovaj posljednji pokazivao prednosti. Najbolji dokaz tome, da se princip diobe šuma pokazao štetnim, daju nam one države, koje su počele da pogoduju diobi šuma pa su konačno, uvidjevši njihovu štetnost, donijele zakone protiv diobe.¹

Pod pojmom diobe valja u pravilu podrazumjevati naturalnu diobu privatnih i općinskih šumskih posjeda, a ne diobu suvlasništva ili naslijeđa, koja je regulisana općim građanskim zakonom.

¹ Wessely: »Alpenländer«. Wien 1853.

¹ Graner: op. cit. Pag. 156.

Važni su uslovi, pod kojima se izuzetno može dioba dozvoliti. To su ovi:

1. Vezanje diobe o dozvolu državne vlasti. Ne možemo prihvatiti gledište ministarskoga nacrtā (čl. 145.), koji ovlašćenje za podjeljivanje te dozvole daje u ruke sreskoj vlasti. Držimo da je pitanje diobe i suviše važno, a da bi se mogli zadovoljiti kompetencijom sreske vlasti. Tu je kompetenciju potrebno dati u ruke oblasnoj vlasti, ako se radi o površini do 100 hektara, a Ministarstvu Šuma, ako ta površina premašuje iznos od 100 hektara (čl. 90.).

2. Minimum, koji je nedjeljiv, mora da bude prepušten rasuđivanju policijske vlasti. On ne smije nikako da bude prepušten samoupravnim tijelima, kako to propisuje Ministarski nacrt (čl. 145.).

Pitanje minimuma čisto je šumarsko-stručno pitanje, kod kojega treba da posluži kao osnovka stručno mišljenje šumarskog stručnjaka, a ne nestručno gledište samoupravnog tijela. (Čl. 91.)

3. Ekonomski interes. Kod prosuđivanja toga ekonomskog interesa treba konačno uvažiti, da li je stepen prosvjetljenosti sopstvenika tolik te način ekonomisanja takav, da neće štetovati intenzitet samoga gospodarenja na onim dijelovima šume, koji su nastali diobom. (Čl. 92.)

Svi diobom nastali dijelovi treba da daju mogućnost, da se njima može valjano ekonomisati. Naročito valja voditi računa o tome, ne će li se isti cilj moći polučiti već šumarsko-policijskim mjerama (n. pr. pretvaranjem šume u drugu vrst kulture). U tom slučaju otpada potreba diobe. (Čl. 93.)

4. I stepen apsolutnosti šumskoga tla odlučan je po veličinu minimuma. Leži u prirodi zaštitne šume, da ona može izvršavati tu funkciju samo onda, ako zaprema izvjesnu površinu. Dakle što veći je stepen apsolutnosti tla, to manja je mogućnost diobe na tom tlu odnosno to veći mora da bude minimum. S ovoga smo razloga unijeli u zakon propis o nedjeljivosti kraškoga zemljišta. (Čl. 94.)

Ovoga važnoga momenta nema u ministarskom nacrtu pa smo smatrali potrebnim da ga u zakon unesemo.

5. Uračunavanje uzurpacija u diobenu površinu rapose je važno kod općinskih šuma. O tome nacrt ministarstva uopće ne govori. A ipak su uzurpacije najveća rak rana naših malih općinskih šuma. (Čl. 95.)

II. Šumske zadruge. Propisi o šumskim zadrugama za naše su prilike zakonski novum. Sličnih propisa nije sadržavao nijedan od naših dosadanih zakona o šumama. Po svojoj prirodi šumske su zadruge protivnost diobi šuma. To su one mjere šumarske politike, koje idu za paralisanjem štetnih posljedica dijenja šuma.

Budući da u nas faktično ima mali šumski posjed, koji je nastao dijeljenjem šuma, budući da je nesumnjivo, da bi se uzajamnim druženjem mogao dići intenzitet gospodarenja na tom posjedu, potrebno je da propisi o šumskim zadrugama udju u zakon o šumama.

Dakle je ministarski nacrt, koji unosi u zakon propise o šumskim zadrugama (čl. 135.—141.), načelno posve ispravno shvatio važnost ovoga pitanja po našu šumarsku privredu.

Mi tek sumnjamo, da postoji među današnjim sopstvenicima malog šumskog posjeda tolika sklonost stvaranju zadruga, da bi se mogli polučiti oni ciljevi, za kojima idu šumske zadruge.

Oblik zadruga, što ih predviđa ministarski nacrt u čl. 135., pokazuje neke nepravilnosti.

Ministarski nacrt predviđa dva oblika zadruga, »privredne zadruge« i »zadruge za prodaju itd.«, no ove nije tačno diferencovao. Ispravnije je razlikovati privredne zadruge na jednoj, a zadruge za čuvanje i upravu na drugoj strani. Onima prvim zajednički je cilj: gospodarenje šumom i njeno iskorištavanje uključivši ovamo i transport šumskih produkata. Ovo je gledište potpuno saglasno sa onim, što smo ga iznijeli u glavi trećoj, ustvrdivši, da je iznošenje ekonomska mjera. Drugima zajednički je cilj: što uspješnije čuvanje i uprava šuma. Unutar ovoga cilja može da padne i osnivanje stručnih škola i tečajeva po tim zadrugama u svrhu obrazovanja čuvarskog i pomoćnog personala.

Neispravno je nadalje ograničavati postanak zadruga, koje pridržavaju individualnu vlasnost, samo na privredne zadruge. To je pitanje ispravnije shvaćeno u Ružićevom predlogu (čl. 65.). Ovaj predviđa, da se zadruge mogu obrazovati ili na osnovu zajedničkog vlasništva ili uz pridržanje privatnog vlasništva. Tu se naše gledište poklapa sa Ružićevim. (Čl. 96.)

Posve je ispravno propisana pravna sposobnost zadruga time, što su one po zakonu smatrane pravnim licima. U tom je ministarski nacrt bolji od poznatog pruskog zakona (1881.), koji je ovo propustio unijeti u zakon. No upozoravamo, da ova pravna sposobnost mora biti u skladu sa propisom čl. 6., koji govori o privatnim šumama odnosno o dobrovoljnim zadrugama.

Unutarnju organizaciju šumskih zadruga prepušta ministarski nacrt oblasnim skupštinama. Naprotiv regulisanje odnosa zadrugara upravu i raspolaganje za prinudne zadruge (čl. 138.) prepušta nacrt zadrugnim pravilima.

Mi držimo da je bolje i ispravnije za sva tri tipa urediti organizaciju zadrugnim pravilima, za koje je potrebno odobrenje državne vlasti. (Čl. 97.)

Glede pogodnosti i povlasticâ, što ih predviđa čl. 142. ministarskog nacrta, prema kojemu su šumske zadruge izjednačene privrednim zadrugama, primjećujemo ovo. Po shva-

tanju šumarske politike šumske se zadruge ne mogu obzirom na prirodu gospodarenja šumom posvema uporediti poljoprivrednim zadrugama. Zato je potrebno opreza radi ograničiti dane povlastice onamo, da one mogu da se kreću samo u okviru zakona o šumama i racionalnog gospodarenja.

Po primjeru savremenog zakonodavstva, koje perhorescira prinudno stvaranje zadruga, i mi stojimo na gledištu, da se mogućnost stvaranja prinudnih šumskih zadruga predvidi samo za šume na apsolutnom šumskom tlu, šume zaštitne i šume zabrane.

No mi pomišljamo na stvaranje prinudnih zadruga za šume zaštitne i šume zabrane samo u onom slučaju, ako se ne bi šumarsko-policijskim naređenjima te podržavljenjem uprave moglo doći do cilja. Prema tome je u našem predlogu stvaranje prinudnih zadruga za šume zaštitne i zabrane mjera, koja je interpolisana između podržavljenja uprave, predviđene u čl. 23. našega predloga i krajnje mjere, eksproprijacije. Mi smo predvideli stvaranje prinudnih zadruga i za šume zaštitne i za šume zabrane. Prema tome smo saglasni sa nacrtom ministarstva, jer ovaj pod terminom zaštitnih šuma obuhvata i jednu i drugu kategoriju. (Nije prihvatljiv Ružičev predlog, da se ovamo uključe samo šume zabrane.) (Čl. 98.)

U cijelosti prihvaćamo način provokacije šumskih zadruga normiran čl. 139. (Čl. 99.)

Propis čl. 140., koji govori o prestanku zadruga, prihvaćamo. (Čl. 100.)

Propis čl. 141. nemoguć je u današnjoj stilizaciji. On govori o tome, da je »zadruga kad prestane, dužna ponuditi zadružnu šumu na otkup« itd. Jasno se vidi, da je to loša stilizacija, jer kad zadruga prestane, ona više ne može ponuditi.

Vrlo je dobar predlog Ružičevog nacrtu (čl. 88.), koji predviđa, da se u slučaju otuđivanja zadružna šuma mora prvenstveno ponuditi na otkup susjednim malim posjednicima, a onda tek državi ili samoupravnim tijelima. (Čl. 101.)

Pitanje uprave i čuvanja zadružnih šuma unosimo u dio V. (čl. 132.), a u ovom dijelu upućujemo samo na odnosni propis. (Čl. 102.)

Čl. 143. o nadležnosti upravne vlasti za rješavanje predmeta šumskih zadruga prihvaćamo tek smatramo potrebnim, da se u pravilniku priroda ovih predmeta izbliže označi. (Rješavanje poslova, koji izviru iz odobrenih zadružnih pravila, te nadzor na tekućim poslovanjem itd.) (Čl. 103.)

III. Šumarska nastava i prosvjeta.

(Vidi čl. 104. do 114. našega predloga.)

Materiju, koju razrađujemo u ovoj glavi, razdijelili smo na dva zasebna dijela, kako se to razbire već iz naslova ove

glave. U prvom dijelu govorimo o onoj nastavi, koja je stručne prirode. O ovom predmetu ne sadržava nikakvih propisa ministarski nacrt. U drugom dijelu govorimo o općem prosvećivanju obzirom na šumarstvo, dakle o mjerama šumarske politike, kojom ova može da uplivise na popularisanje šumarstva.

Za stručno obrazovanje šumarskoga osoblja osnoivat će se i podržavati šumarski fakulteti, kao zasebni sastavni dijelovi univerziteta. (Čl. 104.) U smislu čl. 16. ustava nauka univerzitetska a i nastava jest slobodna. Prema tome je i naučni i nastavnički rad šumarskih fakulteta slobodan.

Iz načina organizacije najvišeg stručnog instituta slijedi, da će se detalj njegova uređenja morati prepustiti jedinstvenom zakonu o univerzitetima, koji spada u resor ministra prosvjete. Prema tomu nije moguće sa pravnih i formalnih razloga izvršiti kodifikaciju ove ustanove tako, kao to hoće Ružičev predlog u svom čl. 173. Vrhovna vlast šumarskog stručnog prosvećivanja naravno da je ministarstvo šuma, no ne može se reći, da je ono »vrhovna stručna nadzorna i upravna vlast svega šumarskoga prosvećivanja.«

Razumljivo je samo po sebi, da ministarstvo šuma treba da budnim okom prati razvoj visokog školstva i djelovanje opitnih stanica, no ovakova se ustanova ne može unositi u zakon o šumama, jer bi to formalno izgledalo, kao da si ministarstvo šuma hoće da pridrži neko pravo kontrole i nadzora nad radom šumarskih fakulteta odnosno univerziteta. To očito nije ni namjera ministarstva šuma ni nakana naša, a znamo da ni ministarstvo prosvjete ne bi mučke pristalo na ovakovu kodifikaciju. Konačno kad i ne bi bilo svih tih formalnih prigovora, onda bi već i sami nastavnici šumarskih fakulteta mogli prigovoriti tome zakonskom naređenju i reći, da je ono ograničavanje slobode nauke i nastave, koja im je zagarantovana osnovnim državnim zakonom — ustavom. (Čl. 104.)

Naprotiv s punim se pravom mora tražiti, da ministarstvo šuma i rudnika moralno i materijalno podupire naučni i nastavnički rad te stručno obrazovanje na polju šumarstva.

Ovamo spada na prvom mjestu pomaganje rada instituta za šumarske pokuse (opitne stanice). Ovi treba da su organički vezani o šumarske fakultete, no njihov rad treba da posluži jednako nauci kao i praksi. (Čl. 105.)

Ovamo spada i zakonska obaveza za sve kategorije posjednika šuma, po kojoj su ovi dužni da bez ikakove odštete stave na raspoloženje svoje šume u svrhu naučnog istraživanja. Taj rad naravno da ne bi smio ometati redovnu administraciju i gospodarenje. Ukoliko bi se radilo o rušenju ili oštećivanju stabala, ima posjednik pravo na potpunu naknadu vrijednosti i štete.

Sve šumske uprave bez razlike kategorije posjednika dužne su — ukoliko im to dopušta redovna dužnost — podupirati rad rečenoga instituta.

Troškovi rada u terenu naravno da padaju na teret rečenoga instituta. (Čl. 106.)

Da se proširi obrazovanje šumarskih stručnih lica, koja posjeduju potpunu teorijsku i praktičnu spremu, organizovat će se zasebni tečajevi primjerenog trajanja. Ne treba da ovu potrebu ovdje dokazujemo, jer je poznato, da se slične potrebe javljaju i u drugim strukama, gdje god nije moguće praktičnim radenicima da održe korak sa napredovanjem same nauke. Ova je potreba za šumare to veća, što su oni po prirodi svoje službe, živeći daleko od kulturnih centara, isključeni od mogućnosti da prate savremenu literaturu i proširuju svoje obrazovanje.

Da se obrazuje dovoljan broj specijalnih stručnih radnika (na primjer za uređenje bujica, pošumljavanje kraša, živoga pijeska itd.) izašiljat će se prema potrebi izvjestan broj teorijski i praktično osposobljenih šumarskih stručnjaka u inostranstvo.

Za obrazovanje šumarsko-pomoćnih i čuvarskih lica osnivat će se prema potrebi škole i tečajevi. Podupirat će se nastojanja samoupravnih tijela, šumskih zadruga i svih drugih posjednika nedržavnih šuma, koje bi išlo za osnivanjem ovakovih škola i tečajeva.

Pod šumarskom obukom ima se svagda podrazumijevati i obuka u lovarstvu kao dijelu šumarske privrede. (Čl. 108. do 110.)

Govoreći o drugom dijelu ove glave t. j. o naređenjima, koja se odnose na opće prosvjećivanje, ne ćemo se oko njih dugo zadržavati, već ćemo se pozvati na naše dosadanje predloge u tom smjeru.¹ Jezgra i konačni cilj svega toga nastojanja jest prosvjećivanje što širih slojeva naroda.

I u tom pogledu valja razlikovati tri puta, kojima se može prići k tome cilju. Jedan je onaj, što ga mogu da provode same šumarske vlasti odnosno njihovi organi. Drugi je onaj, kojim čitava prosvjeta uopće ulazi u široke narodne slojeve. To je prosvjetni rad školstva uopće. Treći je inicijativa i rad privatnika a naročito udruženja, koja su interesovana na šumarskoj privredi ili na šumama uopće.

U prvu skupinu spadaju predavanja i publikacije u cilju popularizovanja šumarstva, davanje besplatnih poduka sa strane šumarskih organa. U drugu skupinu spada unošenje šumarske nastave u osnovne te učiteljske i bogoslovske škole. U treću skupinu spada podupiranje rada šumarskih udruženja, lovačkih udruženja, institucija za čuvanje prirodnih spomenika, planinarskih udruženja, te udruženja za promet stranaca. (Čl. 113.)

¹ Угреновић : „Популаризовање шумарства“. Шумарски лист 1922. Стр. 401—404

Da se podigne smisao i razumjevanje prirodnih ljepota pa tako digne razumjevanje za šumu, da se zaštite objekti istorijske, naučne i umjetničke vrijednosti, moraju se ovi čuvati i nadzirati po organima šumske uprave. (Čl. 114.)

IV. Šumski fond.

(Vidi čl. 115. — 117. našega predloga.)

Pridržavamo ime »šumski fond«, ma da ono nije odabrano u skladu sa ciljevima ovoga fonda.

U ovom predmetu prihvaćamo u glavnom čl. 201. i 202., 203. Smatramo potrebnim da naglasimo, da bi kao prva i najvažnija zadaća trebalo da bude pošumljavanje kraša o trošku ovoga fonda. Zato predlažemo, da se jedna polovina godišnjeg prihoda upotrijebi za radove oko pošumljavanja kraša, jer ćemo samo tako moći dokazati, da naša državna šumarska politika shvata svu važnost i veličinu kraškoga pitanja.

Dosljedno našem gledištu, iznesenom u čl. 39., držimo neispravnim da se iz toga fonda daju potpore onima, koji su ozlijeđeni kod gašenja šumskih požareva. Držimo ispravnijim, da se radnici zaposleni kod gašenja šumskih požareva supsumuju pod opći zakon za osiguranje radnika protiv nezgode.

Jednako nismo zato, da se iz ovoga fonda namiruju troškovi suzbijanja opasnosti od insekata, jer to nije toliko stvar općeg i javnog interesa koliko stvar posjednikâ. (Čl. 115.—117.)

V. Šumarski savjet.

(Vidi čl. 118. i 119. našega predloga.)

Već iz mjesta, na koje smo unutar zakona stavili ova naređenja, razbire se, da je cilj ove ustanove opće unapređivanje šumarstva.

Bilo bi izlišno dokazivati potrebu ovakove institucije. Za vrijeme izgrađivanja prostrane države javljati će se bez prekida brojna pitanja šumarske prirode. Uvažiti treba, da je u nas malo koja privredna i administrativna grana tako komplikovana kao šumarstvo. To izvire iz šarolikosti i zamršenosti dosadanje istorije razvitka šumskih posjeda. Iako je cilj novoga zakona o šumama, da on reguliše najvažnija pitanja, ipak se ne da poreći, da će se takova pitanja javljati još dugo vremena po njegovom donošenju.

Kod rješavanja ovakvih velikih, općih, načelnih pitanja nesumnjivo bi šumarski savjet mogao vrlo dobro da posluži državnoj vlasti. On bi bio forum stručnjaka, koji bi pored stručne spreme morali biti ili poznavaoци specijalnih područja šumarske privrede ili poznavaoци naših privrednih prilika pojedinih krajeva.

Šumarski savjet bio bi dakle konzultativni organ ministarstva šuma i rudnika.

Potpunosti radi ističemo, da ovakav šumarski savjet postoji u Italiji od 1910. U posljednje vrijeme (7. aprila 1921.) promijenio je on svoje dosadanje ime »Vrhovni savjet vodâ i šumâ« u »Vrhovni savjet šumâ«.¹ Već je u toj formalnoj strani njegova uređenja naglašena njegova važnost.

Njemačka je osnovala »državni šumarski savjet,« (29. X. 1919) sa daleko većim djelokrugom nego li mi to predlažemo.²

I u Belgiji postoji šumarski savjet.

Budući da u nas postoji i zaseban poljoprivredni savjet držimo s puno prava da je u nas šumarstvo toliko jaka i važna privredna grada, da bi se njenom važnošću moglo opravdati i osiguranje šumarskoga savjeta.

Konačno valja spomenuti, da osnivanje šumarskoga savjeta ne bi ni u čemu ometalo rad »šumarskoga odbora«, što ga predviđa čl. 31. uredbе od 27. juna 1921. Šumarski odbor je isključivo unutarnji konzultativni organ ministarstva šuma, sastavljen na kolegijalnoj osnovici umjesto birokratske, na kojoj je udešen ostali dio administracije. Šumarski savjet bio bi vanjski konzultativni organ ministarstva šuma (čl. 118.—119.).

PETI DIO.

Šumska uprava.

Pod šumskom upravom razumijevamo sav onaj rad, potreban da se izvrše naređenja, koja se odnose na šumarsku policiju, šumarsku privredu, državni nadzor nad šumama te na upravu državnih šuma, a u smislu propisa načela iznešenih u prva četiri dijela ovoga zakona. Prema tome je ovo naše shvatanje šumske uprave po svom obimu šire nego to obično biva.

No prije nego se upustimo u prikazivanje onog administrativnog aparata, koji će imati da posvršava sve pobrojane radove, potrebno je da na ovom mjestu još jednoč skrenemo pažnju na osnovne pojmove. A to su ovi.

Šumarska policija isključivo je u rukama državne vlasti. Ona je dio državne policije. Treba tačno diferencovati šumarsko-policijsku administraciju, o kojoj govorimo u ovome dijelu, od šumarsko-policijskog kažnjavanja, koje spada u VI. dio.

Šumarska privreda prepuštena je inicijativi i slobodi raspolaganja sopstvenika, no ima izvjesnih ograničenja, koja izviru iz pravne prirode sopstvenika i koja nose ime državni nadzor.

¹ »Anuaire international de législation agricole«. Rome 1922. Pag. 415.

² Endres: op. cit. Pag. 331—333.

Unutar šumarske privrede sačinjava zasebno područje uprava državnih šuma.

Izuzetan položaj, što smo ga izložili u dijelu IV., zauzima pitanje kraša. O njemu je potrebno voditi zasebna računa i kod uprave šuma. U sklop pitanja uprave pada i podržavljenje uprave općinskih šuma.

Konačno zasebno mjesto gledom na upravu šuma zauzimaju one nedržavne šume, u kojima nije podržavljenja uprava.

Na ovome mjestu moramo upozoriti, da se pojam državnoga nadzora nad šumskim gospodarstvom prečesto zamenjuje sa pojmom onog državnog nadzora, koji se odnosi na neka javno-pravna lica, koja stoje po posebnim zakonima pod nadzorom upravne vlasti. (Samoupravna tijela, zaklade, manastiri itd.)

Da objasnimo ove osnovne funkcije cjelokupnoga upravnoga aparata, poslužiti ćemo se primjerom.

Neko samoupravno tijelo (općina), koje ima 1000 ha šume gradi školu. Da dođe do potrebnoga novaca zaključilo je predstavništvo toga tijela, da će iskrčiti 10 ha šume, da će javnom licitacijom unovčiti drvo te ga privesti rečenom cilju.

Budući da se radi o nakani pretvaranja šume u drugu vrst kulture, zatražit će općina dozvolu za krčenje. Tu zahvata šumarska policija i provodi administrativni postupak u cilju izdavanja zatražene dozvole (Najviša instanca Min. Š. i Rud.).

Pošto se ujedno radi o iskorištavanju drvne mase, koja se zauvijek oduzima svom prvenstvenom zadatku (vanredni prihod, procjena, licitacija), potrebno je za to odobrenje šumarske nadzorne vlasti. (Najviša instanca Ministarstva Šuma i Rudnika.)

Pošto se radi i o raspolaganju sa novčanom glavnicom, potrebno je za to odobrenje one nadzorne vlasti, koja vrši opći nadzor nad samoupravnim tijelima po »zakonu o opštoj upravi«. (Najviša instanca Ministar unutarnjih dela eventualno: Ministar financija.)

Konačno treba razlikovati pojam državnoga nadzora od podržavljenja uprave. Predmetom državnoga nadzora jest imovina toga tijela i njeni prihodi te raspolaganje s njima, a predmetom podržavljenja uprave jesu lica koja vrše šumarsku stručnu upravu u šumama toga tijela te njihov administrativni rad. Ili drugim riječima: državni nadzor zaštićuje od zloupotrebe imovinu i prihod podržavljenje od loše uprave.

Za sva ova područja rada jest Ministar šuma i rudnika najviša državna vlast, koja u jednoj ruci ujedinjuje tri funkcije: šumarsku policiju, državni nadzor i upravu državnih šuma. Pored te tri osnovne funkcije dolazi još posebni

zadatak oko podržavljenja uprave, te unapređivanja kulture tla. (čl. 120. i 121.)

Uredba od 27. juna 1921. po našem je shvatanju utoliko stala na krivo gledište, koje podupire i Marinović,¹ što misli, da je moguće unifikaciju šumarsko-policijske, nadzorne i privredne službe, kako je nalazimo u ministarstvu, provesti kroz sve tri instance.

Nešto je bliže pravom stanju stvari bio nacrt zakona o opštoj upravi. On u čl. 1., govoreći o poslovima, koji spadaju u opštu upravu a iz resora ministarstva šuma i rudnika, kaže o tim poslovima »ukoliko se odnose na nadzor nad privatnim šumama«. To je shvatanje defektno prvo zato, jer se šumarska policija mora odnositi na sve šume bez razlike a ne samo na privatne, te drugo, jer težište državnog nadzora leži na šumama javno-pravnih lica a ne nad privatnima.

Primjećujemo, da u definitivnom »Zakonu o opštoj upravi od 26. aprila 1922.« ovoga naređenja uopće nema.

Konačno primjećujemo, da je »Zakon o opštoj upravi« posve ispravno izlučio iz svoje kompetencije (čl. 1.) »upravu državnim domenima«, misleći očito pod tim državne šume.

Vidimo dakle da je zapravo šumarska policija ona, koja zadržava najveće teškoće kod donošenja zakonskih naređenja o šumskoj upravi uopće.

Da se njen položaj unutar šumske uprave odnosno unutar zakona o šumama uzmogne ispravno riješiti, valja: 1. držati na umu prirodnu njenu kompetenciju, po kojoj je ona dio državne policije uopće; 2. treba uočiti, da je težište uređenja šumarske policije u nižim oblastima a ne u ministarstvu; 3. treba uočiti, da se cilj, za kojim ide unifikacija šumske uprave — a taj je emancipovanje od političkih vlasti — daje polučiti pored svega toga, što je formalna unifikacija nemoguća.

Ovo je gledište ministarski nacrt ispravno shvatio te pitanje šumske uprave načelno dobro riješio (Glava XXI., XXXII., XXXIII.).

Prema tome je uređenje ministarstva šuma i rudnika analogno onome u Pruskoj. Ono je u skladu i sa čl. 1.—5. zakona o opštoj upravi. Dakle je u ministarstvu kao najvišoj instanci provedena faktična unifikacija svih onih poslova šumske uprave, koji se odnose na zakon o šumama.

Naši članovi 120.—122. odgovaraju čl. 237. i 238. M. n. Detalj organizacije (čl. 239.—259. te 263.—265. M. n. mi smo čl. 123. prepustili pravilniku.

¹ Marinović: »Načela šumarske organizacije u našoj državi«. Ljubljana 1922.

No taj princip unifikacije nije moguće provesti u niže-stepenim oblastima. Tome stoje na putu vrlo važni razlozi pravne prirode uopće, a državo-pravne napose.

Da uzmognemo prikazati čitav aparat šumske uprave, pokazat ćemo kako on izgleda ako uzmemo za osnovku onu raspodjelu radova, što smo je iznijeli u uvodu te u našoj glavi drugoj, trećoj i četvrtoj.

I. Šumarsku policiju provode upravne vlasti (čl. 124. i 125.) na osnovu naređenja čl. 7.—39. ovoga zakona no s v a g d a na osnovu stručnoga mišljenja. Ovakovim formulovanjem sačuvana je ispravnost kompetencije upravne vlasti, no ujedno je dana mogućnost, da onaj šumarski stručnjak, koji daje svoje mišljenje u izvjesnoj tehničkoj stvari, bude nezavisan od vlasti. Već čl. 3. zakona o opštoj upravi naređuje, da su referenti u davanju stručnih mišljenja i u čisto tehničkom poslovanju samostalni. No nama se ne čini dostatnom ova samostalnost pa smo išli dalje tražeći od upravne vlasti, da je ona dužna donositi svoje riješenje u pravilu na osnovu stručnoga mnijenja šumarskog stručnjaka.

Prema čl. 3. zakona o opštoj upravi dodjeljuju se upravnim vlastima stručni referenti. No mi ne smatramo da je tim posvema riješeno pitanje šumske uprave. Naprotiv — kako ćemo to po bliže izložiti — mi držimo, da je potrebno u zakonu o šumama donesti odredbu, da je upravna vlast u onim slučajevima, gdje oblast nema svoga referenta, dužna u svakoj šumarsko-policijskoj stvari zatražiti mišljenje i predlog nadležne državne šumske uprave, te ovo mišljenje upotrijebiti za osnovku svoga riješenja. Prema tome je dakle državna šumska uprava tehnički stručni organ koordinirane upravne vlasti.

Ukoliko bi riješenje bilo donešeno mimo ili protiv predloga šumarskog referenta ili državne šumske uprave, dužnost je ovima da se žale na nadležnu višu vlast. Takovo riješenje staje na snagu tek onda, kad bude po najvišoj vlasti potvrđeno.

Mi smo dakle u našim članovima 124. i 125. saglasni sa članovima 260.—265. m. n. Tek ministarski nacrt pomišlja kod toga na »nedržavne šume«, dok mi držimo na umu »šumarsku policiju«. Da se s tim može kombinovati i uprava nedržavnih šuma, predvidili smo u čl. 130. našega predloga.

Mi nismo našli potrebnim da u zakon unosimo propis o samom postavljanju šumarskih referenta kod upravnih oblasti jer je ta propisana već »Zakonom o opštoj upravi« (čl. 3.).

Šumarsku policiju na onom području, za koje vrijede naređenja dijela četvrtoga o pošumljavanju kraša, vrše kraške komisije a ne upravne vlasti. (Čl. 126.)

II. Organizacija šumske uprave, ukoliko se odnosi na provođenje privrednih naređenja, udešena je ovako:

A. Šumsku upravu državnih šuma rukovodi zaseban upravni aparat po zasebnim nadležstvima šumskim upravama

i šumarskim direkcijama. Njihova centralna vlast je ministarstvo šuma i rudnika. U ovoj dakle tački postoji potpuna saglasnost između ministarskog nacrtu i našega predloga. (Čl. 127.)

B. Šumska uprava općinskih šuma (imovnih općina, samoupravnih tijela, zemljišnih zajednica, seoskih i gradskih općina, plemena) podržavljuje se prema potrebi, t. j. državi se daje pravo, da ona namješta, premješta, otpušta i penzionise službenike tih općina. (Čl. 128.) Ovdje dakle nismo saglasni sa ministarskim nacrtom, jer on ne predviđa podržavljenje uprave. (Glava XXVIII., čl. 221.)

No mi u ovoj tački stojimo na istom gledištu, na koje se postavila država, kad je uredbom od 4. V. 1922., broj 13.054, provela podržavljenje uprave naših najvećih općina — imovnih općina. Mi nećemo ovdje da dokazujemo, da je zaista prijeka potreba da se podržavi uprava šuma u svim općinskim šumama. Zato govore razlozi, koji su stručnoj javnosti predobro poznati. (Čl. 129.—131.)

C. Glede svih ostalih nedržavnih šuma, za koje nije podržavljena uprava, može doći u obzir ovaj način uređenja šumske uprave (čl. 132.):

1. Posjednici šuma namještaju svoju upravu, ako imadu dovoljno veliku površinu a ne kañe se poslužiti načinima pod 2 ili 3.

2. Oni se udružuju pa tako udruženi postavljaju svoju upravu.

3. Oni povjeravaju upravu svojih šuma državnoj šumskoj upravi ili šumarskim referentima upravne vlasti a na osnovu zasebne privole ministarstva šuma.

D. Državni nadzor nad ekonomisanjem onih nedržavnih šuma, ukoliko se ove nalaze pod tim nadzorom, izvršuju upravne vlasti a na osnovu stručnog mišljenja i predloga šumarskih referenata ili koordiniranih nadležstava državne uprave.

III. Šumsku upravu na kraškom području valja razlučiti na dva dijela. Šumarsku policiju vrše kraške komisije (čl. 126.). Šumarsku privredu vrše zasebna državna nadležstva (inspektorati), koja su neposredno podčinjena Ministarstvu Šuma i Rudnika. Izvršni organi ovih inspektorata za pošumljanje kraša jesu ekspoziture, koje u pravilu rukovode oni organi, koji vrše šumsku upravu ili fungiraju kao stručni referenti upravne vlasti. Na području kraša podržavljuje se dakle uprava i čuvanje za sve šume bez razlike kategorije posjednika. (Čl. 133.)

Ako sad uočimo tri najglavnije kategorije šuma prema organizaciji njihove uprave: državne A, općinske B, i ostale nedržavne C, te ako uočimo, da su ove tri kategorije šuma teritorijalno ispremješane međusobom, moći ćemo razabrati, da su moguće samo ove kombinacije.

1. Područje sa samim državnim šumama
2. Područje sa samim općinskim šumama

A
B

3. Područje sa samim nedržavnim šumama	C
4. Područje sa državnim i općinskim	AB
5. Područje sa državnim i nedržavnim	AC
6. Područje sa općinskim i nedržavnim	BC
7. Područje sa držav. opć. i nedržavnim	ABC

Ako sada uvažimo da smo utvrdili samostalan upravni aparat za državne šume, te predvidili podržavljenje šumske uprave za općinske šume, onda je lako razabrati, da od svih 7 rečenih slučajeva ima samo jedan (treći, područje sa samim nedržavnim šumama), na kojem nema zasebnog državnog nadležstva za upravu šuma. To je dakle jedini slučaj, za koji je potrebno predvidjeti šumarskog referenta, pridjeljenoga oblasti, što ga propisuje čl. 3. zakona o opštoj upravi. Za sva ostala područja države moći će se organizovati državne šumske uprave neovisne od upravnih vlasti. Takovom organizacijom polučeno je onaj maksimum nezavisnosti šumskih uprava od upravnih vlasti, koliko su to dopuštali osnovni pravni principi i državo-pravno uređenje države.

Nemoguća je dakle unifikacija šumske uprave u svatrima stepena.

Unifikacija šumske uprave moguća je — prema današnjem uređenju ministarstva — samo u prvom stepenu u Ministarstvu šuma i rudnika.

Neizbježiva je bifurkacija šumske uprave u drugom i trećem stepenu.

Kvalifikacija šumarskoga osoblja. Svako lice zaposleno u šumskom gospodarstvu ili upravi mora imati potpunu stručnu teorijsku i praktičnu spremu prema svome položaju.

Za samostalno vođenje šumske uprave i gospodarenja traži se — pro futuro — potpuna fakultetska sprema i praktični ispit za vođenje šumskoga gospodarstva. (Čl. 134. i 257.)

Za pomoćna i pridjeljena lica traži se stručna škola. (Čl. 135.)

Za lica namještena u državnoj šumskoj upravi ili kod onih šuma, koja su uzeta pod državnu šumsku upravu, vrijede propisi kao i za ostale službenike građanskoga reda. No pored prinadležnosti u novcu, propisanih tim zakonom, pripadaju tim licima još i deputati ogrijevnoga drveta i zemljišta te naknada svih putnih troškova za vanjske radove. (Čl. 136.)

Bilo bi izlišno na ovome mjestu dokazivati ispravnost zahtjeva, da se licima zaposlenima u šumarskoj službi, priznaju prava na deputate i rečene troškove. Kad se rješava pitanje prinadležnosti ovih lica, redovito ostaje previda važna činjenica, da je šumarska služba po svojoj prirodi fizički daleko napornija,

nego ostale službe. Tu je na prvom mjestu veličina teritorije, po nestatak puteva, potreba napornog fizičkog hoda, potreba dnevnoga rada daleko iznad običajnih osam sati, izvrgavanje nepogodama vremena, nemogućnost valjanog konačenja i fizičkog otpočinka, potreba aprovizacije vlastitim produktima žitarica i krme, nerazmjerno trošenje odjeće i obuće itd.

Isppravno je dakle, da se svim licima zaposlenim kod šumske uprave priznaju prava na deputat (ogrijev i zemljišta) te na naknadu putnih troškova.

Z a š u m e n e d r Ź a v n e t. j. za one, koje ne stoje pod državnom šumskom upravom, namješta lica za upravu i čuvanje svojih šuma sam posjednik. Za svakih 6000 hektara dužan je posjednik šume da namjesti po jedno lice sa potpunom fakultetskom spremom i položenim praktičnim državnim ispitom. Sva lica namještena u šumarskoj službi kod nedržavnih šuma dužan je posjednik prijaviti nadležnoj sreskoj vlasti. Ukoliko prijavljena lica nemaju propisane kvalifikacije može sreska vlast zahtijevati od posjednika šume, da u roku od godine dana namjesti lica sa propisanom spremom. Ne udovolji li posjednik tome, ovlaštena je sreska vlast privremeno sama imenovati takovo lice. A ako i nakon toga u roku od godine dana vlasnik ne udovolji naređenju zakona, uzet će se njegova šuma pod državnu upravu. (Čl. 136. i 137.)

Z a l i c a, kojima je povjereno čuvanje šuma, traži se svršena lugarska škola ili tečaj te položeni ispit za lugarsku službu. Svako takovo lice dužan je svaki posjednik šuma bez razlike prijaviti nadležnoj sreskoj vlasti, kod koje će ovo lice položiti propisanu prisegu. Tom prisegom postaju ta lica organi javne bezbjednosti. (Čl. 138.—141.)

A d m i n i s t r a t i v n i p o s t u p a k ovisan je i prvome redu o stvarnoj nadležnosti te o načinu organizacije same šumske uprave. Svakako treba tačno razlučiti redoviti administrativni postupak od kaznenoga. Dok o administrativnom postupku govorimo u ovome dijelu, prikazat ćemo kazneni postupak u šestome dijelu.

Administrativni se postupak zameće ili na traženje interesovane stranke ili po službenoj dužnosti, a na predlog šumarskog referenta ili šumske uprave kao tehničkog organa. Dakle kao ishodište postupka služi ili zahtjev stranke ili predlog šumarskih organa. Na osnovu tih podnesaka prikuplja vlast sva ostala dokazala, ukoliko ova već nisu priklopljena prvom podnesku, zatim određuje preslušavanje eventualnih svjedokâ i saslušava, ako je potrebno, vještake, određuje komisijski izviđaj te konačno izdaje obrazloženo rješenje u prvoj molbi. Nezadovoljnoj stranci pristoji pravo žalbe na višu vlast u roku od 15 dana, računajući od uručenoga rješenja.

Ako je sreska vlast nadležna u prvoj molbi onda je u drugoj molbi nadležna oblasna vlast. Ako je u 1. molbi nadležna oblasna

vlast, onda je u drugoj molbi nadležno ministarstvo šuma. (Čl. 142.—145.)

U nadležnost upravne vlasti spada:

I. Od šumarsko-policijskih naređenja

1. Rješavanje sporova o pojmu šume i apsolutno šumskoga tla. (Čl. 1.)

2. Izdavanje dozvola za pretvaranje šumskoga tla u drugu vrst kulture. (Čl. 8.—12.)

3. Izdavanje zabrane pustošenja. (Čl. 13.)

4. Naređivanje pošumljenja. (Čl. 14.—16.)

5. Izlučivanje šuma zaštitnih i šuma zabrana. (Čl. 17.—23.)

6. Zaštićivanje šuma od vjetra. (Čl. 24.)

7. Zaštićivanje šuma od insekata i zaraznih bolesti. (Čl. 25.)

8. Izdavanje odredaba o paši i žirovini (uz isključenje nadležnosti za državne šume). (Čl. 26.—33.)

9. Izdavanje odredaba glede šumskih požareva. (Čl. 34.—39.)

II. Od šumarsko-privrednih naređenja:

10. Odobravanje gospodarskih osnova i programa za šume javno-pravnih lica. (Čl. 46.—48.)

11. Odobravanje gospodarskih osnova i programa za šume oterecene servitutima. (Čl. 50.)

12. Rješavanje sporova glede obima servituta, ukoliko je samo njihovo postojanje nepreporno. (Čl. 51.—63.)

13. Uviđaj u gospodarske osnove i programe fizičkih lica. (Čl. 56.)

14. Izdavanje dozvole za prinudni put. (Čl. 57.—63.)

15. Postupak sa pašnjacima. (Čl. 64.—66.)

16. Odobravanje dioba šuma i stvaranja šumskih zadruga. (Čl. 90.—103.)

Glede nadležnosti upravnih vlasti u predmetima šumarsko-policijskih istupa vidi kaznena naređenja i obrazloženje dijela VI.

Administrativni postupak državnih šumarskih nadležstava je interna stvar državne šumske uprave te će se propisati pravilnikom. (Čl. 146.)

ŠESTI DIO.

Kaznena naređenja.

Grada, koja se razrađuje u ovome dijelu, pravne je prirode. Njom bi se zapravo morali da bave pravnici u prvome redu. Kako smo već u uvodu spomenuli, mi smo i predvidjeli konačnu redakciju zakona o šumama po pravnicima. Pravnicima je dakle dana mogućnost, da reknu svoje mišljenje o pravnim pitanjima ovoga zakona.

No ima razloga, koji govore za to, da se i mi kao šumarski stručnjaci zadržimo na ovoj temi. Prije svega govori za to činjenica da

njenica, da je velik dio našeg praktičnog rada bio vezan u provođenje zakona o šumama. Velik dio naše administracije nije zapravo drugo, nego borba sa takozvanim šumskim štetama, protiv kojih su uperena zakonska naređenja sadržana u ovome dijelu. Razumljivo je dakle ako idemo zatim, da ova naša iskustva iskoristimo, donoseći ovaj predlog.

Pored svega toga, što se ovdje radi o pitanjima pravne prirode, ne smijemo pregledati, da ove zakonske mjere imaju i svoju šumarsko-političku stranu.

Činjenica je, da je čovjek sa svojim namjernim i nenamjernim činima zapravo najveći neprijatelj šume. Predaleko bi nas dovelo, da ovdje iznosimo razloge tome pojavu. Kad dakle čovjek daje najveći kontigenat onih protupravnih djela, kojima se ugrožava i oštećuje šuma, onda je razumljivo, da i šumarska politika mora da nastoji da nađe puta i načina, kako bi bilo preventivnim bilo represivnim mjerama odvratila odnosno smanjila ovo zlo.

Među represivne mjere bezuslovno spada i kažnjavanje onih, koji počinjaju u šumi protupravne čine. Što jači je moralni učinak kazni, to efikasnije je kažnjavanje kao represivna šumarsko-politička mjera. Da taj učinak bude što jači, potrebna je izvjesna brzina i kratkoća postupka u presuđivanju šumskih prestupa. Dakle se za suđenje i kažnjavanje šumskih šteta mora normirati zasebni brzi postupak, koji se mora razlikovati od običnih postupaka. To je mandatni i adhezijoni postupak.

Šumarsku politiku vrlo interesuje i brzina, kojom se izvršuju one presude, koje su stale na snagu i postale izvršnim. Što uspješnije i brže je izvršivanje pravosnažnih presuda obzirom na presuđene naknade vrijednosti i štete, kao i obzirom na kazne, to veće je značenje tih mjera ne samo po šumarsku politiku, već i po cjelokupnu upravu čuvanje i gospodarenje.

Ovdje smo se ograničili samo na osnovnu važnost kaznenih mjera po šumarsku politiku. Detalj te važnosti moći će se da razbere iz daljnega našega izlaganja.

Kaznene mjere, što ih iznosimo u ovome dijelu, uperene su protiv onih lica, koja krše naređenja zakona o šumama.

Moramo naglasiti, da je po našem shvatanju ovo kažnjavanje potrebno vezati o onaj pojam šume, što smo ga izložili u čl. 1. ovoga zakona. Mi smo baš ovim vezanjem argumentovali potrebu utvrđivanja pojma šume u zakonodavnom smislu. Nije dakle za prosuđivanje nekoga protivuzakonoga djela odlučan sam šumski produkt, već ono zemljište, koje nosi obilježja sadržana u čl. 1. Tako n. pr. krađa hrastovoga stabla, posječenoga u živici, ne može biti predmetom kažnjavanja po ovome zakonu, jer živica nije šuma u smislu zakonodavnog odnosno u smislu ovoga zakona. Živica služi markiranju granične linije a ne proizvodnji šumskih proizvoda kao što to čini šuma.

Protupravna djela počinjena u šumi odnosno na njenim produktima, mogu dolaziti ili od samoga posjednika šume ili od trećeg lica. Mi smo ovo diferencovanje konzekventno provodili u dijelovima, koje smo do sada razrađivali. U krajnjoj konzekvenciji provesti ćemo to lučenje i u ovome dijelu to više, što ono najbolje odgovara prirodi same stvari. U tome se naravno razilazimo sa shvatanjem ministarskoga nacрта, koji to lučenje nije proveo.

Mi dakle razlikujemo dvije kategorije protuzakonih djela.

I. Djela počinjena po samom vlasniku:

1. Šumarsko-policijski istupi¹ (contravention, Übertretungen), koji su u vezi sa čl. 7.—39. ovoga zakona.

2. Šumarsko-administrativni istupi koji su u vezi sa čl. 40.—66. ovoga zakona.

II. Čini počinjeni po trećem licu (šumski prestupi) (Forstfrevel). Prema visini kazni valja razlikovati prestupe (delit, Vergehen) i zločini (crime, Verbrechen)² Graničnu liniju između prestupa i zločina povukli smo u čl. 149.

Ovamo spada:

1. Nepovlasno prisvajanje

A) Šumskih produkata (šumske krađe, Forstdiebstahl)

a) dubećeg drveta (stojećeg drveta);

b) izvala i vjetroloma ako su nepridjelani;

c) otpadaka, ležikovine, suvaraka, panjevine itd.;

d) drugih šumskih produkata (kora, biljke, prostirka, plovci, smola, kamen, pijesak itd.).

B) Prisvajanje šumskoga tla (uzurpacije)

2. Oštećivanje šume.

3. Nedopuštene radnje.

Naše se dakle shvatanje prirode protivuzakonih djela, koja spadaju pod kompetenciju zakona o šumama, bitno razlikuje od onog u ministarskom nacrtu. Usljed toga se razlikuje i naše shvatanje kažnjavanja tih djela (čl. 147.—149.).

Moramo na ovome mjestu odlučno ustati protiv dosadanjeg shvatanja, koje je našlo svoj izražaj i u judikaturi, prema kojemu se šumske krađe počinjene po licima, koja su na oštećenoj šumi imala neko idealno pravo svojine, nisu bile smatrane prestupima te su bile izuzetno i blaže kažnjavane po upravnim a nikada po sudskim vlastima. Iz toga iznimnog položaja i rodio se onaj nesretni termin »šumske štete,« koji je već svojom vanjskom formom oduzimao samom činu vid krađe.

¹ Upotrebili smo termine istup, prestup i zločin, oslanjajući se pri tome, na terminologiju novog kaznenog zakonika. Vidi: „Проекат казненог законика“ Београд 1922.

Po našem shvatanju to je nesavremeni relikv onog vremena, kad još nije bio diferencovan pojam posjeda, kad je šuma bila božja i svačija. Na taj se način razvio, upravo uzgojio, zaseban pravni osjećaj za šumske, a zaseban za poljoprivredne produkte. Naravno da je dosadanje zakonodavstvo nesvjesno utvrđivalo taj osjećaj.

I baš s tih razloga moramo se odlučno protiviti tome, da se slični propisi unose i u novi zakon o šumama. Jer kraj današnjeg stanja stvari moramo držati na umu uređeno šumsko gospodarstvo i šumsku upravu i kod općinskih šuma. One stoje pod osobitim nadzorom vlasti dapače i u državnoj upravi. Tim su svima članovima neke općine ili zajednice zagarantovani svi oni prihodi, što ih taj član treba da iz šume dobije. Sve ostalo, što prelazi tu mjeru, bezuslovno je van kompetencije njegova prava. To je prisvajanje onih dobara, koja su svojina budućih generacija, koje se mora kažnjavati jednako kao prisvajanje ili oštećivanje imovine drugoga lica.

No ako se ipak prekršaji zakona o šumama tretiraju zasebno te izuzetno drukčije nego u kaznenom i građanskom zakoniku ne smije im da bude ciljem, kako bi se time omogućilo slabije ili blaže kažnjavanje krivaca, već kako bi se ubrzao i skratio sav postupak. Jer — kako smo spomenuli već napred — o toj brzini ovisi moralni učinak same kazne. A treba uvažiti da broj šumskih prestupa svojom frekventnošću nadilazi sve ostale prekršaje.

Mi stojimo na načelnom gledištu, da sve ono, što spada pred kazneni zakon, mora biti kažnjavano po naređenjima kaznenoga zakona, te kao takovo ne može da uđe u zakon o šumama. Potreba ovoga izlučivanja pokazuje se još i većom usljed toga, što je projekat novoga kaznenoga zakona već izrađen, te po Ministarstvu pravde dostavljen na mišljenje udruženju. Prema tome je udruženje odnosno izrađivač projekta zakona o šumama dužan da se osvrne na projekat kaznenoga zakona.

Za nas je najvažniji onaj dio, koji govori u glavi XXIX. o krivičnim djelima protiv imovine. Iz propisa čl. 308., koji govori o krađi, razbire se, da je drvo u stojećem stanju isključeno iz kompetencije kaznenoga zakona. Taj član kaže: »ko uzme tuđu pokretnu stvar iz tuđeg pritežanja u nameri da je protivu zakonu prisvoji, kazniće se kao kradljivac itd.«. Odavle se dakle vidi, da je zakonu bila na umu samo stvar, koja imade dvije značajke: da je pokretna te da se nalazi u tuđem posjedu.

Iz toga se jasno razbire da pod kazneni zakon moraju biti supsumovane sve one pokretne stvari, koje potječu iz šume, a koje su već uzete u posjed (obrađivanjem, udarenjem žiga itd.). Ovamo dakle spada izrađena roba odnosno stabla, koja su oborena i pridjeljana. (čl. 151., 180.)

Važno je da istaknemo da je projekat kaznenoga zakona od god. 1922. namjerice ispustio iz svoje materije bespravno zau-

zimanje šumskog tla. Svoje gledište obrazlaže kazneni zakon¹ ovako: »Čl. 408. projekta od 1910. o bezpravnom zauzeću opštinske itd. zemlje, nije unet u projekat po mišljenju komisije zbog toga, što je komisija odustala od inkriminisanja ove materije, pošto u kraljevini postoje dvojake — potpuno suprotne — prilike, koje se bolje i lakše mogu regulisati u unifikovanom zakonu o šumama, o čemu su odvojeno izvješćeni Ministar Pravde i Ministar Šuma.«

Mi svi dobro znamo od kako velike je važnosti ovo pitanje. Bespravno zauzimanje općinske zemlje (uzurpacije, prikrčivanja), naročito kod naših općinskih šuma na dnevnom su redu. Nećemo ispitivati razloge, s kojih projekat novog kaznenog zakonika nije obuhvatio ovo važno pitanje. Mi vjerujemo, da je ova stvar od tako velike nacionalno-ekonomske važnosti, da bi ona mogla značiti posvemašnju propast naših općinskih šuma, ako se tome zlu energičkim zakonskim propisom ne stane na put. Prepustiti ovo pitanje samo novom građanskom zakoniku značilo bi po našem shvatanju indirektno pomoći širenju ovoga zla. Jer postupak građanskog zakonika odviše se odugovlači a da bi se njime moglo suzbiti ovo zlo dovoljnom brzinom.

Koliko znamo iz dosadanje judikature, i pravni razlozi govore zato, da se ovo pitanje ne prepusti samo u kompetenciju građanskih sudova. Pravna judikatura priklanja se shvatanju, da nema dosjelnosti na onome zemljištu, na kojem neko lice ima neki idealni dio svojine.

Svi dakle iznešeni razlozi govore zato, da je potrebno u zakon o šumama — kad to nije učinjeno u novom kaznenom zakoniku — unijeti odredbe, koje bi bile kadre da spriječe bespravno zauzimanje općinske odnosno zajedničke zemlje. Tu smo se prislonili o čl. 408. projekta kaznenska zakonika za Kraljevinu Srbiju od god. 1910.¹

Ministarski je nacrt posve pravilno shvatio i uvažio ovo gledište, koje je posvema saglasno sa našim. Tek se naš predlog razlikuje od ministarskoga nacrtu u tome što smo mi svoje gledište — obzirom na njegovu načelnu važnost — iznijeli odmah na početku kaznenoga dijela (čl. 150.), dok je ministarski nacrt učinio to samo u tekstu (čl. 310, 323, 324, 325.) (čl. 150.).

Vrsti kazne (čl. 152.) razlučili smo zasebno dosljedno našem načelnom gledištu na dvije skupine prema tome, da li se radi o policijskom i administrativnom istupu ili šumskom prestopu. Ministarski je nacrt kumulovao obje skupine.

I mi smo predvideli prinudni rad, kao što je to učinio Min. nacrt u čl. 291. Ne trebamo da dokazujemo potrebu prinud-

¹ „Projekat kaznenog zakonika“. Str. 117.

¹ „Projekat i motivi kaznenog zakonika za Kraljevinu Srbiju“. Beograd 1910. Str. 93.

noga rada u šumarstvu. Ona proističe iz činjenice, da takovih radova ima u šumarstvu dovoljno te da su slučajevi neutjerivosti novčane kazne vrlo česti.

Zabranu ulazanja u šumu, koju min. nacrt predviđa u čl. 288. i 293. kao vrst kazne, bila bi zaista najidealnija, no ona je po našem shvatanju u praksi neprovediva. Suviše je dakle unositi je u zakon.

Čl. 153. u bitnosti je posve identičan sa čl. 290 M. n. tek znatno skraćen.

Propis čl. 154. nije sadržan u M. n.

Čl. 155. odgovara čl. 295. M. n. no proširen je drugim i trećim stavom.

Čl. 156. je znatno proširen u čl. 297 M. n.

Čl. 157. Analogne odredbe nema u M. n., izuzev prvi stav čl. 297.

Čl. 158. korespondentan je sa čl. 299 M. n.

Čl. 159. nema u M. n.

Čl. 160. nema u M. n. izuzev poslednji stav, koji sadrži važan propis t. zv. adhezijonog postupka a identičan je sa čl. 292. stav 3. M. n.

Čl. 161. nema u M. n.

Čl. 162. odgovara u propisima čl. 292. i 381. M. n. s tom razlikom, da se ne govori o cjenovniku za spekulaciju, no pretpostavlja se da će se uzeti za osnovku spomenutih cjenovnika potpuna vrijednost šumskih proizvoda u šumi odnosno na panju.

Čl. 163. nema u M. n. no njegovo je unošenje u zakon potrebno i od važnosti.

Čl. 164. identičan je sa čl. 300 M. n. obzirom na projekat novog kaznenog zakonika uvršten je poslednji stav o maloljetnicima.

Čl. 165. nema u M. n.

Čl. 166.—169., koji govore o zastarjelosti, u glavnom su identične sa onima u čl. 355.—358. M. n.

Čl. 170.—179. sadržavaju propise o kazni kod šumarsko policijskih i administrativnih istupa. Šumarsko-policijskoj vlast dana je — pored redovnog kažnjavanja — još i važno ovlaštenje. (Čl. 173.) da ona može u slučaju potrebe obustaviti protivuzakono postupanje, ako ne bi redovnom kaznom mogla doći do cilja. Pored te obustave predviđeno je još i kažnjavanje novčanom kaznom do dvostruke visine.

Dalje se u kažnjavanju nije moglo da ide. Naročito se nije mogao prihvatiti propis, da se sve drvo sa takovih šuma zaplijeni, jer to uključuje vanredno veliku opasnost radi šteta, koje iz takove zaplijene mogu da nastanu po posjednika drveta ili drvene robe. Tu je opasnost napose velika, ako se radi o velikim masama drveta ili robe, o sortimentima, koji traže brzu manipulaciju. U takvim slučajevima ne bi vlast, koja provodi zaplijenu, mogla

dovoljnom brzinom manipulirati sa drvetom pa bi se radi šteta, koje bi tako nastale po posjednika drveta, mogli roditi najneugodniji sudski procesi.

Čl. 180.—207. sadržava propise o kažnjavanju šumskih prestupa. Tu nema velikih razlika između našega predloga na jednoj te ministarskoga nacрта te »Bavarskog zakona o šumama od 1896« na drugoj strani.

Novo je strožije kažnjavanje prestupa učinjenih u šumama, određenima »za zasebne taksatorske ciljeve ili naučna istraživanja« (čl. 181. stav 3). Ispravnost toga gledišta ne treba napose dokazivati.

Čl. 208.—256. sadržava propise o nadležnosti i postupku. Među ovima važan je čl. 211., koji govori o nadležnosti vlasti za kažnjavanje.

Isprva se pomišljalo na to, da se kažnjavanje šumarsko-policijskih i administrativnih istupa pripusti upravnoj a kažnjavanje svih prestupa sudskoj vlasti.

Za ovakovu podjelu nadležnosti govorili su ovi momenti.

1. Sudska vlast odnosno nezavisnost sudaca daje veću garanciju nego upravna vlast, da će se šumski prestupi presuđivati bez partajsko-političkog uticaja.

2. Sudska je vlast, koja sudi u ime kralja, oduvijek u narodu autoritativnija nego upravna vlast.

3. Sudovanje upravnih vlasti u stvarima šumskih prestupa nije predviđeno zakonom o opštoj upravi.

Na drugoj strani objavio se predlog, da se i kažnjavanje šumskih prestupa podijeli između upravne i sudske vlasti. Za taj predlog govorio je momenat da je broj šumskih prestupa i suviše velik, a da bi sudovi kraj današnjih prilika mogli dovoljnom brzinom posvršavati radove oko isljeđivanja i suđenja tih prestupa. Za to je govorila i činjenica, da u mnogim krajevima države nema uopće sudova.

Na osnovu svih ovih razloga donešena je odluka o nadležnosti, koja je našla svoj izražaj u čl. 211.

Za sve presteupe propisana je teritorijalna nadležnost (čl. 212.).

Prigovori, koji su iznešeni kod čl. 220, (o pretresu) a pozivali su se na čl. 11. Ustava, ostali su bez efekta, jer se čl. 11. Ustava odnosi na zaštitu lične slobode, dok se ovdje radi o krivičnom djelu protiv imovine. Za isljeđivanje i suđenje šumskih prestupa, što ga izvršuju upravne vlasti, propisan je t. zv. mandatni postupak (čl. 228.) i povučena granica sa vrijednošću do 1000 dinara ili zatvorom do dvije nedjelje.

Prema tome je čitava nadležnost udešena ovako:

1. Predkazneni zakon spadaju sva ona djela, što ih on izrično propisuje. (Čl. 151.)

2. Pred kazneni zakon spadaju i oni prestupi zakona o šumama (zločini), kod kojih visina prouzročene štete premašuje 5000 dinara. (Čl. 149. stav 2.)

3. Sudske su vlasti po zakonu o šumama nadležne za isljedivanje i suđenje onih prestupa, kod kojih vrijednost štete iznosi 2000—5000 dinara.

4. Upravne vlasti su nadležne za presuđivanje šumarsko-policijskih (čl. 7.—39.) i administrativnih istupa (čl. 40.—66.) te onih prestupa (čl. 180.—207.), kod kojih je vrijednost štete manja od 2000 dinara. Prestupe do 1000 dinara vlasne su upravne vlasti presuđivati mandatnim postupkom.

Novum je i ubiranje dužnih šuma po državnim poreskim vlastima. (Čl. 247.—252.).

Čl. 253.—256. ne treba tumačenja.

SEDMI DIO.

Prelazna naređenja.

(Vidi čl. 257.—267. našega predloga.)

Na čelu ovih naređenja stoji čl. 267., koji šumarske stručnjake sa srednjoškolskom spremom izuzima ispod propisa čl. 134.

Čl. 258.—267. sadržani su već u ministarskom nacrtu, izuzev čl. 265., kojega u ministarskom nacrtu nema.

*
* *

Članom 41. Ustava naglašena je važnost zemljoradničkoga pitanja. U tom je članu rečeno, da će se zakonom o šumama odrediti uslovi, »pod kojima se zemljoradnici i oni koji se uzgred bave zemljoradnjom, mogu koristiti sečom drva za gradnju i ogrev, kao i za ispašu stoke u državnim i samoupravnim šumama.«

Mi ovim naređenjima, kojima bi se u zakonu o šumama imalo regulisati zemljoradničko pitanje u svom odnosu prema šumama, nismo posvetili zasebnu glavu, već smo ta naređenja uvrstili u čl. 43. našega predloga. Učinili smo to zato, da održimo i konzekventno provedemo ispravnu podjelu materije. Pitanje snabdjevanja zemljoradnika drvetom i ispašom spada po svojoj prirodi u privredna naređenja, pa smo zato i to pitanje unijeli u dio treći.

No budući da je naša javnost navikla, da se ovim pitanjem kao aktualnim zasebno bavi, ne vodeći računa o njegovom položaju unutar zakona o šumama, i mi ćemo se ukratko zasebno pozabaviti oko njega.

Čl. 41. Ustava predviđa samo snabdjevanje zemljoradnikâ iz šuma državnih i samoupravnih. Ne ćemo ovdje da

ispitujemo razloge, s kojih ustav nije predvidio u tu svrhu i šume općinske i privatne. No mi držimo, da je intencija toga čl. ustava ta, da država i samoupravna tijela podmire samo onaj dio potreba zemljoradnika, koji se ne može da namiri iz šuma, koje su svojina zemljoradnika ili onoga javno-pravnog lica, čiji je zemljoradnik član.

Čini se da čl. 41. Ustava valja tumačiti tako, da se potrebe zemljoradnika moraju podmirivati ovim redom: 1. Iz šume njegove vlastite ili one općine, čiji je zemljoradnik član. 2. Onu diferenciju, koja se ne može namiriti po tački 1., treba da namire — u okviru svoga redovnog prihoda — samoupravne šume. 3. Onu diferenciju, koja se ne bi mogla namiriti načinima pod 1. i 2., pokrit će — u okviru prihoda — šume državne.

Kako se iz ovoga razbire, ustav nije predvidio pokrivanje ovih potreba iz onih privatnih šuma, koje su svojina trećih lica. A ipak je poznato naređenje Ministarstva Šuma i Rudnika broj 20.100 prebacilo težište ovoga pitanja na te privatne šume.

Mi smo u čl. 43. predvidjeli namirivanje potreba zemljoradnika samo za slučaj ekonomske nužde. To smo učinili namjerice s razloga, da se ne bi ta u zakonu predviđena obaveza bilo kad i bilo po kome tumačila kao legalni servitut. Stvaranje servituta u novome zakonu bilo bi nesavremeno, štetno po šumsko gospodarstvo, te se ono kao takovo bezuslovno mora otклонiti.

Kao drugi važni uslov unijeli smo u čl. 43. našega predloga propis, da će država uzeti učešća u podmirivanju obaveza zemljoradnika, samo utoliko, ukoliko to stanje šume i racionalno gazdovanje šumom bude dozvoljavalo. Na taj smo način svjesno išli za tim, da unesemo u zakon propis, kojim bi se državna šumska uprava mogla da odbrani od neopravdanih zahtjeva zemljoradnika. (Otvaranje branjevina, novih sječina, koje nisu u skladu sa gospodarskom osnovom itd.)

Kao treće važno zakonsko naređenje uvrstili smo u čl. 43. propis, da mogu doći u obzir samo one potrebe zemljoradnika, koje čine minimum njegove egzistencije. Time smo htjeli da već a priori isključimo svaki spekulativni interes. Mi nismo našli potrebnim, da veličinu toga minima unosimo u sam zakon. To se ne da ni učiniti, jer taj minimum nije svagdje jednak. On ovisi o prilikama izvjesnoga kraja te se može prosuđivati samo od slučaja do slučaja.

Za građevno drvo ovisi taj minimum o mogućnosti njegove zamjene kamenom, ciglom, betonom itd.

Za ogrijevno drvo ovisi taj minimum o načinu iskorištavanja ogrjevne snage (otvorena ili zatvorena ognjišta, potrebe kućanstva i gazdinstva), o mogućnosti iskorištavanja manje vrijednih sortimenata (otpadaka, suvaraka, ležikovine, kore itd.) te o mogućnosti surogiranja drveta (kuruzovina, kameni ugalj, treset itd.). Za pašu ovisi taj minimum o stepenu intenziteta poljoprivrede

uopće a stočarstva napose u nekome kraju (ostavljanje zemlje na ugaru, uzgoj krmnog bilja, stajsko timarenje stoke, itd.).

Svakako je dakle u uskoj vezi utvrđivanje ovoga minima zemljoradničkih potreba sa čitavim načinom njegova života i sistemom naše poljoprivrede. Razumna državna ekonomska i prosvjetna politika uopće a šumarska politika napose treba da zajednički porade oko toga, da se ovaj minimum zemljoradnika svede na pravu mjeru te da zakon o šumama vodi računa samo o ovim pravim, faktičkim potrebama. (Podržavanjem otvorenih ognjišta te upotrebom pretežno sirovog drveta troši se u nas gotovo 4 puta veća količina ogrijevnog drveta, nego što bi se trošila kod zatvorenih ognjišta. Naše nastojanje u cilju ekonomskog i prosvjetnoga pridizanja treba da ide za tim, da se narod postepeno privikava na podizanje zatvorenih ognjišta. Na taj ćemo način izbjеći opravdanom prigovoru naših potomaka, da smo neracionalnim iskorištavanjem drveta otštetili njihove interese. Slično je sa podizanjem ograda, gradnjom drvenih kuća i zgrada itd.)

Baš s tih smo razloga sav detalj postupanja i provođenja ovih zakonskih naređenja prepustili pravilniku, koji će se izraditi ovome zakonu.

Zaključujući ovaj naš prikaz zakona o šumama, osvrnut ćemo se i na neke misli i predloge, koji su stigli udruženju povodom izrađivanja zakona o šumama.

Slobodan R. Baranac traži što širu saradnju i drži, »da je Jugoslovensko udruženje najkompetentnije da dade svoje mišljenje« o zakonu o šumama. Izradom ovoga predloga ispunila se i želja predlagačeva.

Prof. dr. Andrija Petračić upozorio je glavnu skupštinu udruženja na »loše posljedice oprosta dosuđenih kazni.« Uviđamo načelnu ispravnost ovoga mišljenja, no u zakonu o šumama ne može se donijeti ovakovo naređenje, jer bi se njime derogirao propis čl. 50. ustava, prema kojemu pravo amnestije spada među prerogativa krune.

No ispravno bi bilo kod amnestija voditi računa o posljednoj alineji čl. 50. Ustava, prema kojemu se ne mogu vršiti amnestije za kazne, koje su izrečene na osnovu privatnih tužbi, dok se ne donese odnosni zakon.

Gašo Vac iznio je niz predloga, koji su našli uvaženja u našem projektu. Ovamo spada: neubiranje otšteta za šumske prestupe (čl. 245.—249. našega predloga), ulaženje novčanih kazni u šumski fond (čl. 115. tačka I.), vođenje evidencije o šumskim prestupima (čl. 245.), unapređivanje šumarstva (čl. 116.).

»Zavod za šumarske pokuse u Zagrebu« tražio je zakonsku zaštitu za pokusne objekte na taj način, da se novčana otšteta i kazna početverostruči. Ovom smo predlogu udovoljili (čl. 181.) te ga proširili i na objekte, koji služe taksatorskim ciljevima.

Zaključna riječ.

Ovaj je projekat »Zakona o šumama« izrađen po piscu ovih redaka te prihvaćen po plenumu glavne uprave »Jugoslovenskog šumarskog Udruženja« kao definitivni predlog toga udruženja. Prihvat projekta izvršen je — po prethodnoj konferenciji u Mariboru od 25. do 28. januara 1923. — na sjednicama glavne uprave, održanima u Beogradu od 23. do uključno 27. aprila o. g. te u Zagrebu od 16. do uključivo 19. jula o. g. Na tim sjednicama i pretresanju ovoga projekta uzeli su učešća i zvanični delegati Ministra Šuma i Rudnika: gg. načelnik dr. Lujo Novak, inspektori ing. Mihajlo Ljuština, ing. Šava Vučetić i ing. Vojko Koprivnik.

Projekat je dakle prošao forum najstrožije stručne kritike udruženja, kao najjače organizacije šumarskih stručnih snaga naše otadžbine i delegatâ Ministarstva Šuma i Rudnika kao najviše šumarske vlasti.

Sada tek možemo da naš rad predamo javnosti. U tom smo cilju priredili dvije knjige:

„Закон о шумама“. [Текст.] Љубљана 1923.

»Šumarsko-politička osnovica zakona o šumama«. (Motivi.) Ljubljana 1923.

Nesumnjivo je, da se na našem radu vide očiti tragovi hitnje. To je i razumljivo ako se uvaži, da je materija ne samo velika već i komplikovana, da je raspoloživo vrijeme bilo vrlo kratko te da je pisac izrađivao ovaj projekat pored svoje redovne zvanične dužnosti.

Nastojali smo, da u ovome projektu dademo ono, što je po našem dubokom uvjerenju najbolje po opće dobro otadžbine.

Izrađujući ovaj projekat mi nismo bili samo stručnjaci već i potpuni otadžbenici. Nošeni mišlju, da je dobro otadžbine i naroda više i svetije od svih drugih obzira, našli smo snage i odvažnosti, da se izdignemo visoko nad sve partijske poglede i interese.

Nismo radili kao teoretici, već i kao praktični radenici, koji čitave decenije djestvujemo na polju praktičnog šumarstva. Iznosili smo svoja iskustva i poglede na kon što smo upoznali sve narodne potrebe na njihovom vrelu. A našom jakom organizacijom podržavamo još i danas uske veze sa tim vrelima.

Nismo bili šumari ekskluziviste, već smo nastojali da šumarstvo i poljoprivredu obuhvatimo kao dvije jednakovrijedne granenae naše privrede, od kojih se nijedna ne smije razvijati na štetu druge. I ovaj smo zadatak mogli da izvršimo to lakše, što se naše vrste u ogromnoj većini rekrutuju iz kruga naših malih ljudi i zemljoradnika.

Nismo bili konzervativni u misli, da je svako iskorištavanje šuma narodna nevolja, već smo nastojali, da racionalno iskorištavanje šuma shvatimo kao posljednji cilj svakoga šumarskoga rada. No nismo bili ni suviše liberalni već smo tražili energično provođenje onih zakonskih mjera, koje su kadre, da trajno očuvaju produkcijonu snagu tla, tu osnovicu svake privrede ne samo u sadašnjici već i u budućnosti. Kod toga smo se pridržavali čl. 37. Ustava.

Ove su naše težnje naišle utoliko na priznanje, što je »Jugoslovensko Šumarsko Udruženje« kao suma svih stručnih snaga cijele naše otadžbine sankcionisalo naše gledište.

U tom ruhu prinosimo ovaj naš projekat — na oltar sretne budućnosti velike naše otadžbine!

Mi smo učinili svoju otadžbeničku i stručnjačku dužnost, no nikako se ne zanosimo pustom nadom, da će zakon o šumama u ovoj formi moći da dođe pred skupštinu a još manje da će ga skupština usvojiti.

Mi predobro znamo, da je svagdje — pa i u nas — šumarska politika tek rezultanta dviju snaga: pogledâ šumarskih stručnjaka, kojima su pored sadašnjice pred očima i sve generacije budućnosti, i volje narodnog predstavnictva, kojemu je u glavnom pred očima interes sadašnjice.

Nije dakle teško već unapred dokučiti koja je jača od ovih dviju snaga.

No mi se tješimo mišlju, da je po šumarsku privredu i interes otadžbine važnije od mrtvog slova zakona samo provođenje zakona ili da budemo još jasniji, važnije je, ukoliko će se šumarska politika i privreda moći da emancipuje od — obične politike.

Закон о шумама.

(Пројекат проф. др. Александра Угреновића, прихваћен по главној управи »Југославенског шумарског удружења«.) *

(Свршетак.)

IV. ДИО.

Унапраћивње културе тла те шумарства уопће.

1. Краш, голети, живи пијесак, бујице.

Чл. 67.

Краш и крашко земљиште, које није обрасло потпуно склопљеном шумом, поступиће ће се зашумити, уколико се то може довести у склад са привредним интересима посједника или оних лица, која имају извјесна права на тим земљиштима.

Чл. 68.

Радове око зашумљавања краша руководит ће засебне крашке комисије. У ову комисију улазе заступници државне шумске управе, самоуправних тијела, посједника шума, шумарски и пољопривредни стручњак.

Организација и дјелокрут тих комисија као и читаб постувак у провођењу наређења о зашумљавању краша прописат ће се уредбом са законском важношћу на основу чл. 94 устава.

Чл. 69.

Утврдит ће се она површина испасишта и земљишта, која је посједницима крашког земљишта потребна за трајно одржавање сточарства и пољопривреде.

Ове преостало земљиште поступиће ће се зашумити.

Чл. 70.

По чл. 69. разлучена испасишта и шумска земљишта евидентоваћ ће се као засебне врсти култура. Ова класификација по врсти културе обавезна је и за државни катастар.

И испасишта и шумска земљишта спадају под компетенцију крашке комисије и њених извршних органа.

* На сједници у Загребу од 16—19. јула 1923

Чл. 71.

Чим је неко крашко земљиште по чл. 69. и 70. квалификовано као шумско, вриједе за њ прописи закона о шумама, уколико наређењима чл. 67. до 85. није друкчије одређено.

Чл. 72.

Зашумљавање ће се изводити природним или вјештачким начином свагда тако, да подигнута шума буде што боље склопљена.

Чл. 73.

Рок, у којем ће се извршити зашумљавање, утврдит ће крашка комисија, по могућности, у споразуму са посједником шуме. Но тај рок не смије прекорачити границе од 80 година.

Чл. 74.

Кад је неко земљиште било природним било вјештачким начином зашумљено, сматрат ће се заштитном шумом без икаквога засебнога и претходнога проглашења или поступка са стране власти.

Чл. 75.

Све привредне мјере, које се односе на ново подигнуте шуме, наређује, уколико не дође до споразума са посједником, крашка комисија.

Добивање шумских производа те искориштавање шуме може се у случају потребе те за вријеме постојања те потребе посвема оставити.

Чл. 76.

За ново подигнуте шуме неће се тражити господарска основа већ само огојни програм.

Чл. 77.

Искориштавање испасишта мора да буде на трајну корист посједника. Крашка комисија власна је одредити све потребне мјере у циљу рационалног искориштавања испасишта и њиховог мелијорисања.

Овамо спадају и наређења чл. 26. до укључиво 32. о. з.

Чл. 78.

За диобу (парцелисање) земљишта на крашу вриједе прописи чл. 94. овога закона.

Чл. 79.

Ако се не би могло путем споразума са посједником провести зашумљавање неког земљишта, које је од особите важности по опћи и јавни интерес, те ако се то земљиште не би могло набавити

путем слободнога куна, оно ће се експроприсати по закону о експропријацији у корист државе.

Чл. 80.

На трошковима зашумљавања узети ће учешћа држава, самоуправна тијела и посједници земљишта. Расподјелу ових трошкова извршит ће крашка комисија. Кључ за ту расподјелу утврдит ће се уредбом са законском важношћу на основу чл. 94. устава.

Чл. 81.

Држава ће директно узети учешћа на трошковима зашумљавања тиме, што ће:

1. Сваке године једну половину од укупнога прихода шумскога фонда употребити за зашумљавање, како прописује чл. 115. о. з.

2. Давати бесплатне саднице из својих расадника и сјеме из својих шума.

3. За руковођење радова ставити на расположење своје органе.

4. Ослободити посједника од плаћања доприноса за управу његових шума.

5. Закон о порезима ослободити зашумљено земљиште од пореза за вријеме од 40 година.

Чл. 82.

Крашка комисија може у случају потребе повући у своју компетенцију и оне новоподигнуте шуме, које су већ потпуно склопљене.

Чл. 83.

Шумарску полицију — искључно кажњавање шумарско-полицијских иступа — проводи на крашком подручју крашка комисија.

Чл. 84.

Уколико се зашумљање голети и живога пијеска не би могло провести према наређењима чл. 14. точка 4. и чл. 15. став. 2., примјенит ће се прописи чл. 67. до укључно 80. о. з.

За тај случај преузет ће задатак крашке комисије, комисија за пошумљавање голети или живог пијеска.

Чл. 85.

Гледе управе шума на крашу, голети и живоме пијеску вриједе прописи чл. 133. о. з.

Чл. 86.

Она испасишта, која се не могу супсумовати под наређења о крашу, голетима и живом пијеску а нису потребна у друге пољо-

привредне циљеве, зашумит ће се. Утврдит ће се по саслушању надлежног самоуправног тијела онај простор, који је потребан за пољопривредне циљеве. Ово ће утврђивање обавити комисија састављена на начин прописа чл. 68. став 1.

За све остале површине вриједе прописи закона о шумама. Непошумљени дијелови имаду се сматрати старим сјечинама.

Чл. 87.

Ако се укаже потребним прописат ће се засебан начин поступања за сва ова земљишта, без обзира на врст њихове културе, која леже у једном бујичном подручју.

Поред шумарско - полицијских ограничења, предвиђених у чл. 7. до 39. о. з. те наређења о зашумљавању, предвиђених у чл. 67. до 86. о. з., моћи ће се одредити и подизање потребних грађевина и направа.

Чл. 88.

Руковођење свих грађевно-техничких и иних шумарских радова на бујичном подручју спада у ресор Министра Шума и Рудника.

Чл. 89.

О зашумљавању краша, голети и живог пијеска те уређивању бујица, донијет ће се уредба у смислу чл. 94. устава.

2. Диобе и задруге.

Чл. 90.

Забрањена је диоба или парцелисање шума и шумскога земљишта без дозволе надлежне власти, уколико се то не врши по установама грађанскога законика.

Дозволу диобе подјељује за недржавне шуме веће од 100 ха Министарство Шума и Рудника а за мање од 100 ха обласна власт.

Чл. 91.

Површина, за коју се више не може по овоме закону дозволити диоба, утврдит ће се од случаја до случаја, а на основу стручнога мишљења шумарског референта области или надлежне дирекције шума.

Чл. 92.

Диобом настали дијелови треба да су такови, да се њима може трајно ваљано господарити.

Чл. 93.

Дозвола за диобу ускратит ће се, ако се предности, које се очекују од диобе, могу добити шумарско-полицијским мјерама.

Чл. 94.

За крашко земљиште без обзира на то, да ли је шумом обрасло или није, неће се издавати дозвола диобе. Изузете су малене површине земљишта потребнога и прикладнога за поткућнице и најнужније пољопривредно земљиште.

Чл. 95.

У случају диобе морају се у диобени дио урачунати оне површине, које су већ прије диобе надјељеници бесправно заузели.

Чл. 96.

Два или више власника шуме или шумског земљишта могу основати шумску задругу.

Шумске задруге могу се образовати на основи сувласности или самовласности у ова два облика:

1. Шумарско-привредне задруге у циљу заједничког шумског и пашњачког господарења.
2. Шумске задруге у циљу заједничке управе и чувања шума.

Чл. 97.

Шумске задруге сматрају се правним лицима те оне уживају све повластице јавних задруга, уколико су ове у складу са прописима закона о шумама.

Односи задругара те начин управе и располагања са шумским производима и приходима од шума регулисат ће се задружним правилима, одобреним по надлежној управној власти.

Чл. 98.

Посједници шума заштитних и забрана, ако ове чине једну сувислу цјелину од 50 ха или више, морају образовати задругу у циљу заједничког господарења, управе и чувања, уколико се провођење шумарско-полицијских мјера не може засигурати претходним подржављењем управе и чувања тих шума.

Чл. 99.

Ако се у једној природној цјелини шуме, која је власност више лица, већина власника, чије шумске површине износе више од половине дотичне цјелине, сагласе у образовању задруге, онда су и остали власници шуме унутар тога комплекса дужни приступити задрузи.

Власницима, који неће да улазе у задругу, дужни су остали власници прије оснивања задруге исплатити вриједност дотичне дрвне масе и тла.

За случај спора поступит ће се по начелима о експропријацији.

Члановима, који желе да иступе из задруге, задруга ће вриједност њиховог удјела и потраживања исплатити у року, који ће се одредити задружним правилима.

Чл. 100.

Шумске задруге из чл. 99. о. з. могу престати кад то траже задругари, чије површине износе више од двије трећине задружне шуме.

Овим се не искључују остали случајеви престанка задруге по сили закона.

Чл. 101.

Ако буде закључен престанак задруге а задружна се шума има по ликвидацији продати трећим лицима, онда задруга мора задружну шуму понудити на откуп првенствено сусједним малим посједницима а затим држави или самоуправном тијелу.

Чл. 102.

О управи и чувању задружних шума вриједе наређења чл. 132. о. з.

Чл. 103.

О предметима шумских задруга рјешават ће управна власт.

3. Шумарска настава и просвјетивање.

Чл. 104.

За стручно образовање шумарских стручних лица оснивају се и подржават ће се шумарски факултет и као саставни дијелови универзитета. Њихова организација прописат ће се законом о универзитетима.

Чл. 105.

Основат ће се и подржавати институти за шумарске покусе, који ће служити једнако промицању шумарске науке као и потребама практичног шумарства. Њихова организација прописат ће се правилником, који ће донијети Министар Просвјете у споразуму са Министром Шума и Рудника.

Чл. 106.

Посједници шума дужни су без посебне отштете допустити да се у њиховим шумама изводе научна истраживања уколико то није на уштрб редовног господарења.

За оборена или општењена стабла има посједник право на потпуну накнаду вриједности и штете.

Чл. 107.

Министарство Шума и Рудника врховна је надзорна и управна власт остале шумарско-стручне наставе.

Чл. 108.

Према потреби подизат ће се школе и удешавати засебни стални или привремени течајеви у циљу проширивања теоријског и практичног образовања шумарских стручњака и чувара шума.

Чл. 109.

За отварање стручних школа и течајева приватнога карактера потребно је одобрење Министарства Шума и Рудника, којему пристоји и право надзора над тим школама.

Чл. 110.

Под шумарством и шумарском привредом има се посвуда подразумевати и ловарство те обука у њему.

Чл. 111.

Привредно просвједивање народа обзиром на шумарство вршит ће се предавањима, течајевима, популарним публикацијама, узорним културама и постројењима.

Чл. 112.

Министарство Шума и Рудника постарат ће се, да основи шумарскога знања уђу у научне основе пољопривредних, учитељских, богословских и основних школа.

Чл. 113.

Министарство Шума и Рудника подушират ће морално и материјално рад шумарских и ловачких удружења те оних удружења, која промичу интересе шумарске привреде и шумарства.

Чл. 114.

Предмети историјске, научне, умјетничке вриједности, природне љепоте и рјеткости који се у шуми налазе, чуват ће се одржавати.

4. Шумски фонд.

Чл. 115.

Оснива се шумски фонд у који улазе:

1. Све новчане казне за иступе и преступе по овоме закону.
2. Све правоћне досуђене и уплаћене накнаде вирједности и штете за преступе почињене у државним шумама.

3. Приход од продаје заплијењених предмета, уколико по овоме закону не служе за накнаду почињене штете.

4. Приходи од продаје расходованих државних инвентарских предмета.

5. Све дисциплинске новчане казне од државног шумарског особља.

6. 5% од свију продаја дрвета на пању и осталих производа у државним шумама.

Чл. 116.

Овај фонд служит ће поред редовних буџетних средстава:

1. Једна половина за пошумљавање крапа и крашког земљишта (чл. 81. о. з.)

2. За откуп кршевитих и голетних земљишта, живог пијеска те шума заштитних и шума забрана.

3. За поспјешивање и помагање шумарског просвјештавања.

4. За помагање шумарске науке, националне стручне литературе, шумарских удружења, појединих заслужних стручњака и њихових породица.

5. За опће пропаговање шумарства.

Чл. 117.

Шумским фондом управља Министар Шума и Рудника по уредби, коју ће прописати (чл. 94. устава.)

5. Шумарски савјет.

Чл. 118.

Оснива се шумарски савјет, који ће бити савјетодавни орган Министра Шума и Рудника у свима начелним и опћим питањима шумарства и шумарске политике.

Савјет броји 15 чланова. У тај савјет улазе: генерални директор Министарства Шума и Рудника, 4 чиновника државне шумске управе, 2 шумарска референта управних власти, 2 представника управе опћинских шума, 2 представника шумарских факултета, 2 представника шумарског удружења и 2 представника посједника шума.

Чл. 119.

Сви чланови шумарског савјета — изузев представнике посједника шума — морају бити стручњаци.

Чланове шумарског савјета именује на три године и позива на сједнице Министар Шума и Рудника.

V. ДИО.

Шумска управа.

I. Опће одредбе.

Чл. 120.

Највиша шумарска власт у пословима шума и шумарства јест Министар Шума и Рудника.

Он је највиша шумарско-полицијска и надзорна власт над свим шумарским установама и шумама у смислу овога закона.

Он је највиша управна власт над свим државним шумама и шумарским установама као и над оним недржавним, које су узете у државну управу.

Чл. 121.

У погледу читавог шумарства Министар Шума и Рудника:

1. Јест наредбодавац највишега степена.
2. Она се стара о извршавању закона и уредаба о шумама и лову те прописује правилнике за њихово извршавање.
3. Он заступа свој ресор пред народним представништвом и у министарском савјету.
4. Он представља и заступа државу у свим њеним односима приватноправне природе, који се тичу државних шума.
5. Он спрема и предлаже буџет за свој ресор.
6. Он се стара око заштите и унапређења шумарства и ловарства те спрема и предлаже законске основе.
7. Он води цјелокупну државну шумарску политику.

Чл. 122.

Органи Министра Шума и Рудника јесу:

1. Министарство шума и рудника, Генерална дирекција шума, као орган првога степена.
2. Дирекције шума, обласне управне власти односно њихови шумарски референти те нарочите комисије, установљене законом, као органи другога степена.
3. Шумске управе, средње управне власти односно њихови референти, те нарочите установе, као органи трећег степена.

Чл. 123.

Унутарња организација министарства шума и рудника, генералне дирекције шума, дирекција шума и шумских управа те дјелокруг шумарских референата прописат ће се засебном уредбом (чл. 94. устава).

Чл. 124.

Шумарску полицију, према чл. 7.—39., те надзор према чл. 40. до 66., извршује Министар Шума и Рудника преко управних власти споменутих у чл. 122.

Чл. 125.

Управне су власти дужне прије доношења своје одлуке увијек претходно изискати мишљење свог шумарског референта, а гдје овог нема мишљење координиране државне шумарске власти.

Уколико би ријешење било донешено мимо или против предлога шумарског референта или државне шумске управе, дужност је овима, да се жале на вишу власт.

Одлуке управне власти, које не би биле у сагласности са мишљењима назначенима у предњем ставу, моћи ће се извршити тек по одобрењу Министра Шума и Рудника. (Чл. 209. о. з.)

Чл. 126.

Шумарску полицију за она подручја, за која вриједе наређења чл. 67.—85., врше крашке комисије.

Чл. 127.

Управу државних шума воде засебне установе: Дирекције шума и шумске управе као друго- и треће-степени органи Министра Шума и Рудника.

Чл. 128.

Министар Шума и Рудника према потреби преузима управу опћинских шума и шума других јавно-правних лица те он намјешта, премјешта, пензионише и отпушта шумарска и чуварска лица.

Чл. 129.

За та лица вриједе исти закони и прописи, као и за остале службенике грађанскога реда.

Чл. 130.

Управа шума наведених у чл. 128. повјерит ће се или засебним надлештвима или надлештвима државне шумске управе или шумарским референтима управних власти.

Чл. 131.

Шумарски референти управних власти, којима по овом закону буде повјерена управа шума наведених у чл. 128., имају исти дјелокруг као старјешине координираних државних шумарских надлештава.

Они врше службени саобраћај са Министарством Шума и Рудника преко надлежних дирекција шума.

Чл. 132.

Посједници недржавних шума, које нису узете под државну управу:

1. намјештају своју властиту управу или
2. они се удружују, па тако удружени постављају своју властиту управу или
3. они повјеравају управу својих шума државним шумарским надлештвима или шумарским референтима управне власти на основу засебне приволе Министра Шума и Рудника.

Чл. 133.

Шумску управу свију ново подигнутих шума на крашу врше крашке комисије и засебни инспекторати за краш као извршни органи крашких комисија, који су у административном погледу подчињени изравно Министру Шума и Рудника.

Извршни органи инспектората за краш јесу државне шумске управе и шумарски референти среске власти.

II. Посебне одредбе.

Чл. 134.

За самостално вођење шумске управе и господарења тражи се потпуна факултетска спрема и практични испит за вођење шумског господарства. (Види чл. 257. о. з.)

За помоћна и придељена лица тражи се стручна школа.

Чл. 135.

Свим шумарским лицима у државној шумарској служби, пред припадности у новцу прописаних тим законом, припада право на депутатни огријев и земљиште те на накнаду свих путних трошкова за вањске радове.

Чл. 136.

За сваких 6000 ха оне недржавне шуме, која није узета под државну управу, гдје посједник по чл. 132. став. 1. о. з. има право на властиту шумску управу, дужан је посједник да намјести по једно лице са оспособљењем према чл. 134.

Сва та лица дужан је посједник пријавити надлежној среској власти.

Чл. 137.

Уколико пријављена лица немају прописане квалификације, може среска власт затражити од посједника шуме, да у року од једне године намјести лица са прописаном спремом.

Не удовољи ли посједник томе, овлаштена је среска власт да сама привремено намјести таково лице. А ако и након другога по-

зива у року од године дана посједник не удовољи наређењу законa, узет ће се његова шума под државну управу.

Чл. 138.

За лица, којима је повјерено чување шума, тражи се свршена лугарска школа или течај те положени испит за чуварску службу.

Свако таково лице дужан је посједник шуме пријавити надлежној реској власти, код које ће ово лице положити прописану присегу.

Том присегом постају та лица органима јавне безбједности те уживају сва права тих органа.

Чл. 139.

Присези ће се припуштати само она лица, која су навршила 21. годину и удовољила редовној војној дужности, а посве су здрава, за шумску службу способна и непорочна.

Прије записизивања реска је власт дужна о чувару, који би се имао записећи, затражити мишљење свога шумарског референта односно координиране државне шумске управе, уколико се не ради о чуварима државних или под државну управу узетих шума.

Чл. 140.

Присизање се врши по овом обрасцу:

Ја (име и презиме) заклињем се Богом свемогућим и свим оним, што ми је по закону најсветије и на свијету најмилије, да ћу се у вршењу своје дужности придржавати закона и прописа те да ћу свагда исказивати само потпуну истину. Тако ми Бог помогао!

Чл. 141.

Реска је власт непосредно након положене присеге дужна саопћити надлежном реском суду имена чувара, који су записегнути, дан положене присеге, службено подручје и име службодавца.

Чл. 142.

Административни се поступак пред управним областима замеће или на тражење интересоване странке или по службеној дужности а на предлог шумарског референта или координираног државног шумарског надлештва као техничког органа.

Чл. 143.

На основу тих поднесака прикупља власт сва остала доказала, уколико већ нису приклопљена првенственом поднеску, одређује преслушавање евентуалних свједока, ако је потребно саслушава

вјештаке и одређује комисијски извиђај те на основу свега тога доноси образложено ријешење у првој молби.

Чл. 144.

Гледе начина призивања странака и вјештака, вођења расправа и начина обавјештавања о рјешавању вриједности прописа, који су на снази за управне власти.

Незадовољна странка има право жалбе на вишу власт у року од 15 дана рачунајући од доставе ријешења.

У истом року подносе жалбе шумарски референт или државна шумска управа, ако код доношења одлуке није уважено њихово мишљење.

Чл. 145.

Ако је у првој молби надлежна обласна власт, онда је удруже Министарство Шума и Рудника правилником.

Ако је у првој молби надлежна обласна власт, онда је у другој молби надлежно Министарство Шума и Рудника.

Чл. 146.

Административни поступак државних шумарских надлежности те поступак за шуме, које су узете под државну управу, прописат ће Министарство Шума и Рудника правилником.

VI. ДИО.

Казнена наређења.

I. Опћа наређења.

Чл. 147.

Противузаконна дјела, која се косе на наређењима чл. 7.—39. овога закона а починио их је посједник или власник у својој шуми, сматрат ће се полицијским иступима и казнити по чл. 170. до 173. о. з.

Чл. 148.

Противузаконна дјела, која се косе на наређења чл. 40.—66., а починио их је посједник или власник шуме, сматрат ће се административним иступима и казнити по чл. 174.—179. о. з.

Чл. 149.

Свако присвајање, оштећивање, угрожавање те недопуштене радње, назначене у чл. 100.—207. о. з. ако су почињене у туђој шуми, те ако вриједност присвојенога предмета или висина проузрочене штете не премашу суму од 5000 динара, сматрат ће се шумски преступима и казнити по чл. 100.—207. о. з.

Ако вриједност присвојенога предмета или висина проузрочене штете, премаша суму од 5000 динара, сматрат ће се таква дјела злочином и казнити по одредбама казненога законика.

Чл. 150.

Наређења члана 149. о. з. вриједе и за дјела учињена по лицима, која имаду извјесна права, но та права не врше онако, како су то дужна.

Чл. 151.

Они преступи, који спадају под наређења казненога закона, судит ће се по том закону.

Чл. 152.

За полицијске и административне иступе може се кривац пресудити само на новчану казан.

За шумске преступе моћи ће се кривац судити:

1. на новчану казан,
2. на затвор до 2 мјесеца.

Против једнога кривца смије се изрећи само једна од ових казни.

Све новчане казне досуђују се у корист шумскога фонда.

Лица, осуђена на затвор, употребит ће се за време издржавања казне на шумске, а ако ових не би било, на пољопривредне или друге радове.

Чл. 153.

Новчане казне, изречене једном пресудом, преобратит ће се у затвор, ако се утврди да оне не могу бити наплаћене ни од осуђеника ни од лица, која су у смислу чл. 164. о. з. цивилно одговорна.

Код тога ће се за сваки износ обичајне наднице узети по један дан затвора. Остатак мањи од једне наднице замјенит ће се једним даном затвора. Затвор не може трајати дуље но у чл. 152. став. 2

Чл. 154.

Ако се не могу убрати оне новчане казне, које су изречене за шумарско-полицијске или административне иступе, преобратит ће се у затвор, рачунајући по чл. 153. за једну надницу један дан затвора.

Чл. 155.

Ако више лица учине заједнички неки шумски преступ, изрећи ће се потпуна казна против свакога од тих лица, без обзира на то, да ли су та лица помагачи, саучесници или јатаци.

За накнаду вриједности и штете те за трошкове јамче сви заједно.

Наређења првога става неће се примијенити, ако су та лица чланови једне породице или једнога заједничкога кућанства.

Чл. 156.

Нарочите отежице, под којима ће се строжије казнити шумски преступи, јесу:

1. Ако је дјело извршено у вријеме од залаза до исхода сунца.
2. Ако је извршено у недјељне или празничке дане или за не-времена.
3. Ако је кривац употребљавао средства да прикрије себе или сам чин.
4. Ако је кривац носио узасе оружје.
5. Ако се кривац устезао да изда оруђе, што га је имао узасе,
6. Ако се служио само пилом.
7. Ако се кривац, позван да стане, није позиву одзвао.
8. Ако се кривац устезао да каже своје име и мјесто становања или је то казао неистинито.
9. Ако је кривица учињена у друштву, или од два или више лица.
10. Ако је кривац узео предмете или стоку стављену под за-пљену.
11. Ако је кривац успркос опомени или забрани наставио свој чин.
12. Ако се кривац у времену када је кривицу извршио налазио или је ушао у шуму у другој допуштеној сврси као радник, уживалац извјесних права итд.
13. Ако је присвајање у вези са исјецањем жигова шумскога чекића.
14. Ако је кривац ухваћен на дјелу, па позван да стане покушао утећи или се шумском службеном органу опирао, насртао нањ или га вређао.
15. Ако је кривац повратник.
16. Ако је утврђено, да је кривац починио прекршај у на-мјери да присвојене шумске производе било у израђеном било у сировом стању било у цијелости било од чести прода.
17. Ако кривац није у законском року искупио заплијењену стоку.
18. Ако је преступ учињен у заштитној шуми, шуми забрани, у ново подигнутој шуми на подручју краша, голети, живога пијеска или бујичнога подручја.

Чл. 157.

Учинак отежица бит ће у тому, да се законом предвиђена казна мора повисити најмање за половину. Казна може да до-сегне и троструки износ, ако двије или више отежица наступају заједно.

Чл. 158.

Не ће се казнити онај, који је каквом вишом силом био принуђен да учини неко дјело, које је овим законом оглашено као кажњиво, ако о томе најдаље за два дана извјести надлежног шумског органа или посједника шуме.

Но и у том случају накнадит ће се вриједност предмета и учињена штета.

Чл. 159.

Поред прописане казнене одговорности јамчи кривац код полицијских иступа за учињену штету, а код шумских преступа јамчи за вриједност украденога, оштећеног или уништеног предмета, и накнаду штете по одредбама овога закона.

Чл. 160.

Накнада штете проузрочене шумарско-полицијским иступима може се потраживати само пред редовним судом. Накнада штете проузрочене шумским преступима може се потражити пред управном власти или редовним судом по чл. 211. о. з.

Надлежна власт судит ће о отштетном захтјеву заједно са изрицањем казни. Но оштећеник има право, да разлику између тражене и досуђене накнаде потражи пред редовним судом.

Чл. 161.

Окривљеник ће се пресудити и на трошкове, који су проузречени ислеђивањем и пресуђивањем иступа и преступа.

Чл. 162.

За одмјеривање накнаде вриједности и штете, уколико ово није уређено већ самим законом, израдит ће надлежна обласна власт по саслушању представника посједника шума и надлежне шумарске дирекције цјеновнике.

Ови ће цјеновници служити као основка за одмјеривање новчаних казни у оним случајевима, гдје се њихова висина просуђује по вриједности предмета, на којима је учињен преступ.

Ови се цјеновници морају према потреби обнављати.

У случајевима, који нису предвиђени у означеном цјеновнику, утврдит ће се цијена по вјештацима.

Чл. 163.

Код шумских преступа, извршених присвајањем, дужан је оштећеник, да вриједност предмета уколико га је примио од кривца, примјерено зарачуна.

Чл. 164.

За штету, коју учине слуге, шегрти, помоћници, раденици, одговорни су њихове газде, мајстори или послодавци, ако су штету учинили радећи на њиховом послу.

За штету, коју почине лица побројана у првом ставу овога члана те малољетници или лица под старатељством, одговорни су њихови родитељи стараоци или послодавци, ако нису над њима водили довољан надзор. У том случају они ће се заједно са кривцима осуђивати на плаћање накнаде, штете и трошкова.

Чл. 165.

Ако кривац умре прелази обавеза плаћања оштете и трошкова на његову оставину.

Чл. 166.

Кажњивост шумарско-полицијских иступа и преступа застарјева за двије године откако су учињене. Кажњивост административних кривица и протузаконог заузећа шумског земљишта оних шума, на којима заузимач има извјесна права искоришћавања шума, не застарјевају.

Кажњивост противузаконог заузећа шумског земљишта застарјева за 5 година.

Чл. 167.

Извршне пресуде у погледу казне изречене у шумским преступима по овом закону застарјевају за 5 година а полицијске и административне за 3 године.

Чл. 168.

За прекид застарјелости шумских кривица и извршних пресуда донетих по истима, важе прописи Казненог Закона.

Чл. 169.

За застару тужби на накнаду штете вриједе прописи опћег грађанског закона.

II. Посебна наређења.

А) Шумарско полицијски иступи.

Чл. 170.

Тко без дозволе крчи шумско земљиште у циљу његовога трајнога претварања у другу врст културе или у сврху проширивања пашњака, споменутих у чл. 66., тко поступа шумом тако, да тим слаби снагу тла, тко у шуми проглашеној заштитном или забраном сијече дочиста, казнит ће се новчаном казном у износу од 50 до

5000 динара по хектару. Ова ће се казна одмјерити према величини шумске површине, на којој је иступ учињен и према степену опасности, која би на тај начин могла настати.

Чл. 171.

Тко не изврши пошумљење у року одређеном овим законом казнит ће се глобом од 50—5000 динара по хектару површине.

Чл. 172.

Тко не изврши наређења шумарско-полицијске власти, која се односе на мјере за одбрану од штетних инсеката, казнит ће се новчаном казном од 20—5000 динара.

Посједник шуме, који узради против наређења шумарско - полицијске власти, које се односе на пашу, жировину и ложење и гашење ватре, казнит ће се новчаном казном од 20—5000 динара.

Чл. 173.

Ако се ради о дјелима наведеним у чл. 170. о. з. власна је шумарско полицијска власт да обустави таково протузаконито поступање. Ако посједник шуме узради против овог наређења моћи ће се новчана казна предвиђена чл. 170. о. з. повисити на двоструки износ.

Поред тога провести ће шумарско-полицајна власт мјере предвиђене у чл. 14. и 15. о. з.

Б) Административни иступи.

Чл. 174.

Тко на позив надлежне власти не положи у даном року кауцију или суму, у чл. 15. казнит ће се новчаном казном до 500 Д.

Чл. 175.

Тко у одређеном року не предложи господарску основу или програм на одобрење или на увид, казнит ће се новчаном казном од 100 до 5000 динара.

Чл. 176.

Тко се не придржава одобрене господарске основе, казнит ће се новчаном казном од 200 до 5000 динара.

У случају да посјече више него му је господарском основом одобрено, казнит ће се новчаном казном двоструке до троструке вриједности на пању више посјеченог дрвета.

Чл. 177.

Тко у одређеном року (чл. 173.) не намјести лица потребна за управу и чување шума или пропусти да та лица у право вријеме пријави, казнит ће се новчаном казном од 100 до 5000 динара.

Чл. 178.

Тко се не придржава ријешења, наредаба и правилника, што их је прописао Министар Шума и Рудника, те наређења надлежних власти, казнит ће се новчаном казном од 100 до 1000 динара, уколико дотична наредба не садржаје других казни.

Чл. 179.

Тко шуму дијели (парцелише) без дозволе надлежне власти казнит ће се новчаном казном од 20—500 Дин за сваки ха шуме. Акт диобе ће се поништити и завести пређашње стање.

В) Шумски преступи.

1. Шумски преступи присвајањем.

Чл. 180.

Присвајање израђеног дрвета, које је већ удешено за трошњу или употребу без обзира на то, да ли се оно налази у шуми на мјесту израде или на стоваришту или слагалишту, казнит ће се као крађа по казненом закону.

Чл. 181.

Тко у шуми старијој од 20 година посјече и присвоји дубеће дрво или присвоји оборено али још непридјелано дрво, платит ће поред вриједности још и половину у име накнаде штете.

Тко посјече и присвоји дубеће дрво у шуми млађој од 20 година или тко посјече и присвоји стабла, која су остављена у циљу наплођивања, заштићавања тла и помлатка те узгој техничког дрвета, или посјече и присвоји стабла у шуми, која је одређена за засебне таксаторске циљеве или научна истраживања, платит ће у име накнаде и вриједности дрвета четвороструку суму предвиђену првим ставом овога члана.

Поред тога казнит ће се свагда новчаном сумом колико износи процјењена вриједност и одштета.

Чл. 182.

Тко украде стабла изваљена или поломљена вјетром а која још нису придјелана или тко украде стабла осушена и обамрла но још дубећа, накнадит ће њихову вриједност и казнит ће се новчаном казном у висини те вриједности.

Чл. 183.

Тко украде младе биљке из шуме узгојене природним начином млађе од 10 година, платит ће њихову вриједност по комаду а исто толико и у име накнаде штете.

Ако се ради о садницама из шуме узгојене вјештачким начином и млађе од 10 година као и о садницама из расадника платит ће се у име вриједности и штете 4 пута већи износ.

У једном и другом случају казнит ће се кривац новчаном казном у висини вриједности и штете.

Чл. 184.

Тко гули кору са дубећих стабала па си ту кору присвоји, казнит ће се новчаном казном, која је једнака вриједности огуљеног дрвета и коре. Исто толики износ платит ће се као накнада вриједности и штете.

Чл. 185.

Тко гули кору са обореног стабла, па си кору присвоји, платит ће вриједност коре и казнит ће се новчаном казном у висини тога износа.

Тко украде већ огуљену кору, бит ће кажњен по казненом закону.

Тко неовлаштен купи лежиковину и суварке или копа и вади пањеве, платит ће вриједност и казнит ће се исто толико новчаном казном.

Тко копа и вади пањеве у шуми млађој од 10 година, платит ће поред речене казне и накнаде вриједности још и накнаду штете и висину од трећине вриједности.

Чл. 186.

Тко неовлаштен сабира шушањ, четиње, маховину платит ће вриједност и казнит ће се новчаном казном у висини вриједности.

Ако је то учињено у млађим шумама испод 10 година или ако је код тога употребљено жељезно оруђе, платит ће се двострука вриједност у име накнаде вриједности и штете.

Чл. 187.

Тко украде жир, буквицу, кестен и друго шумско семење поред накнадне вриједности, казнит ће се новчаном казном у истој висини.

Тко сјеме млати, трга и згрће или га купи у забрањеним дијеловима шуме, платит ће поред накнаде вриједности још и штету у висини вриједности.

Чл. 188.

Тко неовлаштен купи смолу, платит ће вриједност смоле и накнаду у једноструком износу и вриједности украдене смоле.

Поред тога казнит ће се двоструком новчаном казном у висини вриједности украдене смоле.

Чл. 189.

Тко против закона заузме земљиште од државних или недржавних шума, казнит ће се затвором до три мјесеца и поред тога осудит ће се да врати сопственику заузето земљиште и на име штете уколико је буде, платит ће му двоструку вриједност свих шумски производа скинутих са заузетог земљишта.

2. Шумски преступи оштећивањем.

Чл. 190.

За стоку, која почини оштећивање у младим насадима огризањем младица и пупова, гажењем, пресавијањем и преламањем стабалаца, платит ће њен власник потпуну вриједност, а у име накнаде штете троструки износ вриједности. Поред тога казнит ће се новчаном казном у двострукој вриједности.

Ако је оштећивање почињено у шуми сађеној, платит ће власник стоке четвероструки износ првога става.

Ова ће се оштећивања зарачунавати или према величини оштећенога простора или према броју оштећених биљки, садница или изданака.

Чл. 191.

Тко оштети дубеће дрво засјецањем, пресјецањем, пиљењем (стругањем), зарезавањем, тргањем, гулењем, подбјељивањем, шпањањем, бушењем, окресивањем, превршивањем или другим којим начином, казнит ће се новчаном казном од 50 до 200 динара.

Накнада штете утврдит ће се према вриједности оштећенога дрвета и према степену оштећивања. Ова накнада износиће од једне двадесетине до пуне вриједности оштећенога стабла већ према тому, да ли ће стабла само заостати у прирашћивању или ће посвема угинути.

Тко на овакав начин оштећује дубеће дрво из објести или зlobe, бит ће поред накнаде штете кажњен још и затвором.

Чл. 192.

Тко неовлаштен напаса или пушта на пашу стоку, казнит ће се овим казнама: за козу 50 динара, за коња, за грло рогате марве, за мазгу, мулу или магарца 25 динара, а за стоку млађу од године дана или овцу половину тога износа. За крме у времену жирења 20 динара, а ван тога времена 10 динара.

Ако је паша или жировина извршена на недозвољеним мјестима, казнит ће се двоструко.

У свима случајевима пресудит ће се власник стоке на накнаду проузрочене штете те на трошак изгона.

Чл. 193.

Тко неовлаштено у шуми копа те си присваја земљу, руду, глину, иловачу, садру, камеље, пијесак, бусење и друге састојке тла, платит ће учињену штету, казнит ће се новчаном казном од 20 до 100 динара те ће бити дужан према потреби да устави пређашње стање.

Чл. 194.

Тко из нехата било на какав начин оштећује граничне знакове или друге какове граничне ограде, оштећује тло, руши, разваљује ограде и друге знакове, тко затрпава и оштећује грабе и шанчеве, тко истесава жигове на дубећем или обореном дрвету или на пањевима, тко одстрањује или чини нечитљивим бројеве, слова или знакове на роби, одређеној за предају (изручење), казнит ће се новчаном казном од 200 до 500 динара и осудити на накнаду штете и трошак успоставе пређашњег стања, у колико се не би могле примјенити установе казненог законика.

Чл. 195.

Тко оштећује направе одређене за изношење и отпрему шумских производа, и уређаје, који су с њима у вези, платит ће накнаду штете и трошкове успоставе у пређашње стање те ће се казнити затвором од 1 до 3 мјесеца, који се не може преобратити у новчану казну.

Чл. 196.

Тко оштети или ништи шумске вртове, расаднике и биљевишта, казнит ће се глобом од 100 динара за сваки оштећени или уништени квадратни метар површине те ће накнадити сву почињену штету.

3. Недопуштене радње.

Чл. 197.

Тко израђује дрво ван одређеног времена и одређеног места или подузима за то потребне претходне радове, накнадит ће проузрочену штету, успоставит ће пређашње стање и казнит ће се новчаном казном до 1000 динара.

Чл. 198.

Тко извози или износи било којим начином шумске продукте из шуме а да то не чини одређеним путевима, казнит ће се по пређашњем члану.

Чл. 199.

Тко у шуми гони на пашу већи број сточних грла, него што је овлаштен или то чини у недозвољено вријеме или недопуштеним начином, накнадит ће почињену штету и казнит ће се новчаном казном до 500 динара.

Чл. 200.

Тко је овлаштен на сабирање лежиковине, суварака, пањевине, траве и простирке, но чини то у недозвољено вријеме недопуштеним начином и у већој количини него што има право, накнадит ће почињену штету и казнит ће се новчаном казном до 100 динара.

Чл. 201.

Тко буде затечен да по шуми тумара ходајући ван стаза и путова а не може да оправда свој боравак у шуми, дужан је да се на позив чувара одстрани из шуме. Ако се не покори позиву чувара, казнит ће се новчаном казном до 100 динара. Ако носи узасе оруђе, заплијенит ће му се.

Чл. 202.

Тко извози на продају или продаје шумске производе а да нема собом прописаног документа о њиховом поријеклу и дозволе за продају, казнит ће се новчаном казном од 100 до 500 динара а производи ће му се заплијенити. Заплијењени производи продат ће се у корист оштећеника, а ако се овај не може утврдити у корист шумскога фонда.

Чл. 203.

Тко шумске производе, што их је добио за властиту порабу на основу неког овлаштења или погодности, отуђује биле којим начином а без нарочите дозволе, казнит ће се новчаном казном до висине вриједности отуђених производа. Поред тога губи право на такве производе у наредној години.

Чл. 204.

Тко потврде и увјерења о праву на неке шумске производе уступа без приволе онога, тко их је издао, неком другом лицу, казнит ће се новчаном казном до висине вриједности производа. Поред тога губи право на такве производе у наредној години.

Чл. 205.

Тко за домаћу потребу купује шумске производе, за које је знао или барем према даним приликама знати могао, да потјечу од шумскога преступа, казнит ће се новчаном казном у висини двоструке вриједности тих производа.

Тко купује шумске производе у спекулативне сврхе, казнит ће се новчаном казном у износу петеро- до десетероструке вриједности тих производа.

Чл. 206.

Казнит ће се новчано од 50 до 1000 динара или затвором до мјесец дана:

1. Тко у шуми или у одстојању до 50 метара без дозволе надлежних шумских органа ложи ватру, пали паљеве или кладе, жеже угаљ, пали креч, итд.

2. Тко ложи ватру у шуми ван одређенога мјеста.

3. Тко остави неугашену ватру у шуми без надзора.

4. Тко нађе у шуми напуштену ватру, па је не угаси или тко опази да шума гори а о том не изјести прве успутне становнике, тко пропусти ову пријаву достави надлежној власти или посједнику шуме.

5. Тко позван да гаси пожар у шуми без оправданог разлога не дође или ако дође, неће пожар да гаси или се не покорава наредбама онога органа, који руководи гашење пожара.

Кривац пожара пресудит ће се и на накнаду штете.

Гледе паљевина важе прописи казненога закона.

Чл. 207.

Тко у року од године дана након што је правоснажно осуђен ради шумског преступа почини поновно сличан преступ, казнит ће се два до пет пута већом новчаном казном према тому, да ли се тај прекршај поновио два, три, четири или пет пута. Ово се има уважити, као отежица у смислу чл. 156. о. з.

III. Надлежност и поступак.

I. У предметима шумарско полицијских и административних иступа.

Чл. 208.

Уколико овај закон не садржи посебних наређења пресуђује шумарско-полицијске и административне иступе у првом степену среска власт, односно, за градове њихови магистрати, у другим и посљедњем степену обласна власт.

Поступак се замеће или на тражење интересоване странке или по предлогу шумарског референта односно координиране шумске управе као техничкога органа.

Против ријешења нижестепене шумарско-полицијске власти дозвољена је жалба на више степену власт у року од 15 дана рачунајући од дана кад је уручено ријешење.

Чл. 209.

Шумарским референтима управне власти, а гдје ових нема, координираним државним шумским уредима пристоји право предлога и мишљења у свим шумарско-полицијским административним иступима без обзира на то, да ли се ради о државним или недржавним шумама. Без мишљења шумарских референта или државне шумске управе не може управна власт доносити ријешења.

Ако интересоване странке не приговоре овоме мишљењу дужна је шумарско-полицијска власт донијети ријешење сагласно са тим мишљењем.

Ако шумарска полицијска власт донесе ријешење мимо или проти мишљења шумарског референта односно државне шумарске управе, слободно је овима да се жале на вишу власт. У случају такве жалбе постају ријешења нижестепене власти извршна тек онда, након што оно буде потврђено по највишој власти.

Ако интересована странка приговори мишљењу државне управе призват ће се по тражењу и трошку странке као вјештак још један шумарски стручњак.

Чл. 210.

Помоћни органи за провођење шумарске полиције јесу:

1. Чуварско и помоћно особље, које је положило заклетву у смислу чл. 140. о. з.

2. Све шумарско особље у служби државној и у служби оних тијела, која су под државном управом или под државним надзором.

II. У предметима шумских преступа.

Чл. 211.

У свим шумским преступима, гдје накнада вриједности и штете износи до 2000 динара надлежни су за изслеђивање и суђење управне власти по овоме закону.

У свим шумским преступима, гдје накнада вриједности и штете износи 2000 до 5000 динара, надлежни су за изслеђивање и суђење редовни судови по овоме закону.

Чл. 212.

Надлежност се равна према мјесту, на којем је учињен шумски преступ.

Чл. 213.

Координираним државним шумарским уредима пристоји право предлога и мишљења у свим стварима шумских преступа без обзира на то, да ли се ради о државним или недржавним шумама.

Чл. 214.

Све шумске преступе из члана 211. став. 2. о. з. рјешавају надлежни казнени судови по поступку, који је наређен овим законом. Уколико поступак није прописан овим законом, примјенит ће се прописи казнога поступка.

Чл. 215.

Тко буде затечен у шумском преступу на дјелу а непознат је, бит ће предведен најближој опћинској власти.

Ова власт може, ако нађе потребним, окривљеника притворити на 24 сата.

Чим буде установљено име, занимање и мјесто обитавања, пустић ће се окривљеник из притвора. Ако се то не узмогне учинити за 24 сата, изручит ће се окривљеник надлежном среском суду.

О сваком таквом случају предвођења или притварања сачинит ће опћинска власт краatak записник те га предложити надлежном среском суду.

Чл. 216.

Органи јавне безбједности овлаштени су да заплијене оруђе и стоку, кад починитеља нађу на дјелу или његову стоку у штети. Заплијенити се може само онолики број грла, да је њиховом вриједности осигурана накнада штете и трошка.

Заплијењени предмети предат ће се на чување надлежној шумској управи а стока надлежној опћинској власти.

Чл. 217.

Ако сопственик заплијењених предмета и стоке уплати суму, установљену по шумарском органу, која ће одговарати висини казне, накнади вриједности и штете те трошковима или да неко друго довољно јамство, скинут ће се заплијена.

Отимање предмета и стоке испод заплијене казнит ће се по казненом законикy.

Чл. 218.

За прехрану заплијењене стоке бринут ће се опћинска власт. Трошкови те прехране падају на терет сопственика стоке.

Ако у року од 8 дана, рачунајући од часа заплијене, власник не искупи стоке начином означеним у чл. 217. о. з. опћинска ће власт продати стоку јавном лицитацијом те ће добивени новац по одбитку трошкова послати надлежном суду.

Чл. 219.

Неискупљено заплијењено оруђе сачуват ће се код надлежне државне шумске управе, а гдје ове нема код надлежне опћинске или среске власти. О том оруђу водит ће се тачан попис.

Заплијењено оруђе повратит ће се само онда власнику, ако овај коначно буде ријешен сваке кривње. Ако је окривљеник осуђен на губитак оруђа те је осуда постала извршном, продат ће се на јавној лицитацији заплијењено оруђе у корист шумскога фонда.

Чл. 220.

Органи јавне безбједности овлаштени су да по трагу или дојави прогоне учинитеља шумског преступа и преко границе свога службеног подручја, те да украдене предмете ставе под заплијену.

Они су овлаштени да проведу претрагу и претрес по кућама, господарским зградама, двориштима и земљиштима ако постоји сумња, да се ондје налазе украдени предмети. Но овај се претрес смије вршити само ако је присутан орган надлежне општине или други који орган јавне безбједности.

Ако је мјесто, на којем се врши претрес, удаљено од сједишта најближе полицијске власти преко један сат хода, довољно је да се претресу призове лице, које је у служби шумарској, жандармеријској или у служби чувања пољопривредног земљишта.

Претресима се по могућности мора позвати по један одрасли укућанин.

Претрес ноћу може се извршити само у врло хитним случајима.

Чл. 221.

Лица назначена у чл. 219. дужна су се смјеста одазвати тражењу онога органа, који с разлога оправдане сумње намјерава да изврши претрес.

Чл. 222.

Ако је потребно принудно отварање улаза у двориште, зграде и станове одредит ће то присутни полицијски или општински органи.

Чл. 223.

Насилно опирање провођењу претреса са стране прекршитеља, његових укућана или сусједа казнит ће се по казном закону.

Чл. 224.

Ако су претресом нађени украдени предмети, дужан је орган, који је претрес провео, да то у свом записнику тачно назначи.

Чл. 225.

Ако се сумња да ће окривљеник украдене предмете, који су код њега пронађени утајити, може се о његовом трошку наредити да се предмети превезу и даду на сачување у сигурније руке.

Чл. 226.

Сваки учињени шумски преступ пријављује се засебним записником.

Овај записник мора садржати:

1. редни број,
2. назнаку времена, кад је преступ почињен,
3. што точнији опис учиниоца нарочито назнаку имена, презимена, занимање, мјеста боравишта, кућни број, надимак.
4. потанки опис преступа са свим оним приликама, које су одлучне по установљивању вриједности, накнаде штете, висину казне и трошкова поступка,

5. назнаку да ли је окривљеник затечен на дјелу или је пријављен по изказу свједока,
6. назнаку имена свједока и другог доказног материјала,
7. име посједника шуме,
8. имена оних лица, која су у смислу чл. 164. о. з. одговорна податцима о прогону, заплијени и отежицама.

Чл. 227.

Пријаве о преступима подноси надлежној управној власти или суду сам оштећеник или онај, коме је повјерена управа и чување шума.

Чл. 228.

Управне власти моћи ће у шумским преступима без прописаног ислеђења окривљенога издавати писмена наређења о казни, накнади вриједности и штете, као и одговорности оних лица из чл. 164. о. з.

Но та наређења смију се употребљивати само онда, ако висина новчане казне не премашује суму од 1000 динара или ако казна не премашује затвор од двије недеље.

Чл. 229.

За преступе, код којих накнада вриједности и штете премашује 1000 динара, мора започети расправа у року од 30 дана од подношења пријаве.

Чл. 230.

Казнено наређење треба да садржи поред висине казне накнаде вриједности и штете, назнаке кажњивог чина, законскога наређења на основу, којег суд изречена, лица која су цивилно одговорна према чл. 164. о. з. доказе и висину трошкова те изјаву, да ће се наређење извршити, ако окривљеник односно лица, која су оглашена као одговорна, у року од 15 дана рачунајући од дана уручења осуде не поднесу своју жалбу усмено или писмено код надлежне управне власти.

Окривљеник може да се одрече права жаљења и прије, него прође тај рок.

Чл. 231.

Казнено наређење против кога не буде у право вријеме поднешена жалба, стаје на снагу као правоснажна пресуда.

Ако је жалба правовремено поднешена, приступа се расправи уколико није прије тога тужиоц повукао своју тужбу или окривљеник своју жалбу.

Код доношења коначне пресуде није управна власт везана на пресуду донешену у казненем наређењу.

Чл. 233.

Ако тужени или лица, која су цивилно одговорна, изостану од расправе без довољнога оправдања, а нису се дала заступати по опуномоћницима, жалба се забације и осуда изриче без даљњег претреса.

Гледе тражења успоставе у пређашње стање вриједе прописи казненога законика.

Чл. 234.

Органи шумске управе смију и без посебнога позива приступити расправи и суђењу шумских преступа.

Сви остали органи приступат ће само онда, кад то управна власт или суд одреди.

Призивање тих органа вршит ће се у правилу путем надлежне шумске управе.

На расправи неће се шумарски органи посебно записизати, већ ће се затражити њихов исказ позивом на положену присегу у смислу чл. 140. о. з.

Чл. 235.

Призваним свједоцима платит ће се свједочке пристојбе.

Чл. 236.

Гледе начина позивања и доставе вриједе прописи казног поступка.

Чл. 237.

Гледе начина вођења расправе вриједе наређења казног закона, но с тим ограничењем, да се писмено уредовање мора ограничити на најнужније.

Тужени и лица, која су цивилно одговорна, могу се код расправа пред судским властима дати заступати по опуномоћеницима.

Чл. 238.

Исказ записегнутих шумарских органа, који се оснива властитим запажањима, има потпуну снагу доказа. Туженоме је слободно да доказује противно.

Судији пристоји право да расуди, колика се снага доказа може придавати наводима туженога.

Чл. 239.

На основу довршене расправе смјеста се усмено изриче осуда и уноси у записник.

Ако ни тужени ни цивилно одговорна лица нису лично приступила претресу, уручује им се овјерени препис осуде.

Чл. 240.

Они шумски преступи, који се расправљају путем главног претреса, треба да буду по могућности пресуђени већ на првој сједници.

Ако то није могуће, одгађа се таква расправа за извјесни дан, до које не смије протећи више од 30 дана.

Судија ће:

1. учеснике позвати да сва потребна доказала приправе на наредни претрес,

2. скренути њихову пажњу, да ће се тај претрес одржати те из рећи коначна осуда, ако они и не дођу.

Чл. 241.

Ако тужени или лица, која су цивилно одговорна, подигну приговор, да су извјесне чине, ради којих су тужени, починили с наслова посједа, власности или других какових права, те ако докажу, да се о тим правим насловима парниче пред грађанским судом, обуставит ће се поступање, док не буде донешена осуда грађанског суда. До тога времена прекида се застарелост казненог прогона.

Чл. 242.

Ако надлежни казнени суд прогласи тврђења назначена у претрешном члану као нетачна и на основу тога проведе казнени поступак, не може ово да буде од уплива на цивилно правно стање ствари.

Чл. 243.

Ако тужени или лица, која су цивилно одговорна ма да су позвана, не приступе главном претресу нити лично по својим опуномоћницима, извршит ће се претрес без икаквога обзира на њихово изостајање.

Суд је овлаштен да за туженога одреди присилно предверење.

Чл. 244.

Против пресуде, којом се тужени рјешава кривље, може оштећени посједник шуме или његова шумска управа да се жали на вишу власт или суд.

Против пресуде, којом се изриче казна, слободно је да се жали оштећени власник шуме или његова шумска управа као и пресуђени. Ова жалба мора да се поднесе у року од 15 дана кад је изречена одлука односно уручен препис пресуде.

Чл. 245.

Надлежне управне и судске власти дужне су да концем свакога мјесеца сачине попис оних пресуда, које су постале извршне.

Један примјерак таквог пописа шаље се сопственику шуме односно његовој управи а други надлежном порезном уреду.

Чл. 246.

Извршивање правоснажних осуда гледом на казну, накнаду вриједности штете и трошкова вршит ће се по службеној дужности.

Чл. 247.

Извршивање казне дужност је првостепене, управне и судске власти, уплаћивање новчани казни, наплату вриједности и штете извршиват ће државни порезни уреди а шумарско-полицијска на ређења шумарско-полицијске власти.

Чл. 248.

Пресуђени је дужан да у року од 14 дана по примитку наређења пореског уреда плати дужне суме.

Чл. 249.

Уколико он то не изврши примјенит ће се наређења о присилном убирању дужних износа.

Чл. 250.

Ако има заплијењених предмета морају они да буду први предметом принуднога наплаћивања.

Чл. 251.

Ако се наплата може само да изврши од чести, онда се од наплаћене суме најприје покривају трошкови затим накнада вриједности и штете те новчане казне.

Чл. 252.

Уплаћене суме привести ће се својој сврси те о том извјестити надлежне власти и оштећеник. Трошкови ће се уступити оному у чију су корист пресуђени. Износи с наслова накнаде вриједности и штете употребит ће се на првом мјесту за покриће пореза и других јавних дажбина оштећеника. Убрале новчане казне привести ће се шумском фонду.

Износи, који би преостали од накнаде вриједности и штете, изручит ће се оштећенику, или његовој шумској управи.

Чл. 253.

Ако је утврђен шумски преступ а починитељ није откривен, продат ће се заплијењени предмети, уколико већ нису продани на

основу наређења чл. 219. о. з. у року од три мјесеца на јавној лиценцијацији.

Из добивеног новца намирит ће се прије свега трошкови заплъене и судбенога поступка те накнада вриједности и штете.

Чл. 254.

Новац, који потјече од заплијењених предмета непознатог починитеља и непознатог оштећеника припадат ће шумском фонду.

Чл. 255.

Органи самоуправних власти за немарљиво и нетачно вршење својих дужности, одређених им овим законом или наредбама, правилницима и Уредбама издатих на основу закона, као и за неблаговремено одазивање на позив шумарских органа за извршење какових службених дужности, које се тичу шума, казнит ће се новчано 300 до 1000 динара.

Поред казне одговарат ће и за сву штету сопственицима који су због њиховог невршења дужности претрпијели.

Ове казне изриче министар шума и рудника у корист шумскога фонда.

Чл. 256.

Органи шумарских управних, обласних и среских власти, који небрижљиво врше своје дужности одређене им овим законом, Правилницима и наредбама Министра шума и рудника или других својих претпостављених власти, по овому закону казнит ће се по закону о чиновницима грађанскога реда.

VII. ДИО.

Прелазна наређења.

Чл. 257.

Пропис члана 134. о. з. примјенит ће се само на она наименовања, која буду извршена по ступању на снагу овога закона те се не ће примјењивати на лица, што их је овај закон затекао у служби.

Чл. 258.

Ниједна власт, која је законима овлашћена за потврђивање уговора односно непокретнога имања, као ни судови надлежни за расправљање спорова, одобравање поравнања о непокретним имањима у досадањој Краљевини Србији и Црној Гори, неће уговоре потврђивати, спорове рјешавати или поравнања уважавати, ако се односе на шуме и шумска земљишта, дотле док интересоване странке не поднесу увјерење министарства шума и рудника да држава на њих не полаже право, а за црквене

шуме и сеоске шуме увјерења надлежних министарстава да на њих не полажу право црквене власти и њихове установе као ни дотичне општине и села.

Тако исто ни извршне власти, овлаштене за јавну продају покретних имања, не могу излагати продају шуме и шумског земљишта, док не прибаве извјештаје од министарства шума и рудника дотичних општинских и црквених власти, да они не полажу право на дотична земљишта.

Чл. 259.

Судови за ограничавање државних шума имају по закону о ограничавању државних шума оделити од државних и ограничити све државне шуме у Србији и Црној Гори.

Чл. 260.

За вријеме док се ограничавање државних шума у свему не изврши, држава ће и даље управљати са свима оним државним опшнародним шумама, са којима је и до сада управљала и приходима у корист своје касе располагала.

Чл. 261.

Редовним судовима у Србији и Црној Гори не ће пресуђивати спорове, који се код њих затеку кад овај закон ступи у живот, или се доцније проведу, а тичу се шума и шумског земљишта, ако држава не учествује као парнична страна, док им тужилачка страна не поднесе увјерење од Министарства шума и рудника или шумарске дирекције, да је извршено ограничење државних шума у општини, гдје се спорно земљиште налази, и да држава не полаже никакво право на споменуто земљиште. У општинама гдје није извршено ограничавање државних шума а држава полаже ма какво право на спорно земљиште, судови ће обуставити сваки рад и акта парнице послати Министарству шума и рудника, да их преда надлежним судовима за ограничавање државних шума на надлежни рад по закону о ограничавању државних шума.

Чл. 262.

Са шумама и осталим посједима крајишких имовних општина, којима управља држава на основу уредбе, од 27. јуна 1291. године по наредби Министра шума и рудника од 4. маја 1922. године број 13.054 поступат ће се у погледу администрације, стручне управе и газдовања по прописима овога закона за државне шуме.

Дјелокруг, који је и поред државне управе остављен означеном наредбом Министарства Шума и Рудника з-ступствима и господарственим одборима крајишких имовних општина, вршит ће се

и надаље по закону о имовним опћинама од 15. јуна 1873. и 11. јула 1881., којим се тај закон допуњује и преиначује.

Исто тако имовно-правни односи правоужитника имовних опћина регулисат ће се и расправљати и даље по означеном закону о имовним опћинама од 15. јуна 1873. год. и од 11. јула 1881. дотле док се ти односи не би промјенили новим законом о експропријацији великих шумских комплекса, који ће се донијети у смислу чл. 41. устава.

Чл. 263.

И за шуме земљишних заједница, племићких и повељних опћина, племените опћине Туропоље у Хрватској и Славонији, као и за племенске шуме у Црној Гори стручна управа газдовања и поступања као и државни надзор вршит ће се по овом закону, само ће се имовински односи правоужитника и чланова земљишних заједница или опћина и даље регулисати и расправљати по законима, који за њих сада важе док се не донесе поменути нови закон о експропријацији великих шумских комплекса по чл. 41. устава.

Чл. 264.

Шуме градске, трговишне, мјесних и управних опћина по овом закону постају шуме управних опћина дотичних градова, трговишта, ако по закону о опћинама образују засебну управну опћину; а ако са другим селима или мјестима сачињавају једну управну опћину, онда ће се поменуте шуме сматрати својином дотичног града, или трговишта или мјеста.

Чл. 265.

Правилник за извршавање овога закона прописат ће Министар шума и рудника.

Чл. 266.

Кад овај закон ступи у живот, престају важити:

1. Закон о шумама у краљевини Србији, од **31. марта 1891. год.** са измјенама и допунама од 2. аугуста 1898 год., 26. јануара 1900. год., 16. маја 1902 год. и 23. марта 1904. год.

2. Распис министра унутрашњих дјела краљевине Црне Горе свима управним властима о шумама **16. априла 1908. год.**

3. Закон шумски од 3. просинца 1852. год. за краљевину Хрватску и Славонију са свима односима наредбама и уредбама.

4. Закон од **22. јануара 1894. год.**, којим се уређује шумарско техничка служба код политичке управе у краљевини Хрватској и Славонији.

5. Закон од **26. јануара 1901. год.**, којим се преиначују неке установе закона од **22. јануара 1894.** о уређењу шумарско техничке

службе код политичке управе у краљевиннама Хрватској и Славонији.

6. Закон од **26. марта 1904. год.**, којим се уређује стручна управа и шумско господарство у шумама стојећим под особитим јавним надзором.

7. Закон од 29. априла 1907. год. о казним одредбама у поступку пред управним областима.

8. Закон о шумама од **11. јуна 1879. год.** (законски чл. XXX.), који је важио у Војводини.

9. Закон о државној управи шума од 1898. год., који је важио у Војводини (законски чланак XIX.)

10. Закон о употреби новца добивеног за шумске производе из шума управних опћина од 1884. год. (законски чланак XXVI.)

11. Закон о заштити шумског власништва од **28. јула 1913. год.**

12. Наредба од **17. децембра 1890. год.**

13. Наредба бившег Аустријског Министра Пољопривреде од 3. априла 1873. године о управи државним закладним шумама и доменима.

14. Наредба бившег Аустријског Министра Унутрањих дјела и Министра Правде од **1. јула 1857. године.**

15. Наредба бившег Аустријског Министра Пољопривреде од **16. јула 1893. године.**

16. Наредба бившег Аустријског Министра Пољопривреде од **29. октобра 1876. год.** о квалификацијама шумарског особља, као и сви други закони, Наредбе, Уредбе и правилници, који се тичу шума уколико су у супротности са овим законом.

Чл. 267.

Закон овај добива снагу кад га Краљ потпише и ступа у живот од **шест мјесеци од дана обнародовања.**

Препоручујемо нашем Министру Шума и Рудника да овај закон обнародује, а свима нашим Министрима, да се о извршењу старају, властима пак заповједамо да по њему поступају а свима и свакоме да му се покоравају.

Iz Jugoslov. Šumarskog Udruženja.

Извадак

из записника V. сједнице главне управе Ј. Ш. У. одржане у Загребу од 16. до 19. јуна 1923.

Присутни: Предсједник Турковић; Подпредсједници Ђирковић и Ленарчић; Тајници Мариновић и Милетић; Благајник. Чеовић; Чланови одбора: Др. Угреновић, Бајић, Стојановић, Кнежевић, Божић, Чмелик, Смиљепчевић, Пахерник, Манојловић, Рор, Гринвалд, Дојковић, касније Ружић и др. Ненадић.

Испричани: Кароп, Шивиц, Ланг и Петровић.

Предсједају наизмјенце председједник и оба подпредсједједника.

Ђирковић отварајући сједницу, поздравља изасланике Г. Министра Шума и Рудника гг. начелника Др. Лују Новака, и иншпекторе Михајла Љуштина и Саву Вучетића. Затим спочитава члановима приправног одбора, да су донекле на своју руку саставили програм, којему би се дало штошта приговорити и што нису дошли на скупштину нити су послали извјешћа о напретку послова тако, да је главна управа посве неупућена у тск припрема. Закључено позвати инг. Ружића телефонски, који долази сутрадан с чланом прип. одбора инг. Тавчаром.¹

Затим се чита поздравно писмо Министра Ш. и Р. др. Милана Сршкића, које гласи:

Југословенском Шумарском Удружењу.

Поводом заседанња Управног Одбора Југословенског Шумарског Удружења, част ми је поздравити то Удружење са жељом да његов рад буде користан и успешан.

Схватајући важност и циљеве Шумарског Удружења, ја сам уверен, да је његова сарадња код законског сређивања шумарских прилика од одлучне важности. Досадашња сарадња и предано помагање Удружења код пројекта Закона о шумама, учинили су, да ће тај Закон потпуно обухватити интересе те најјаче гране наше привреде.

Захваљујући Удружењу за ту сарадњу, ја му скрећем пажњу, да је нужно, да тај Закон у свом додатку реши још нека питања, чије се решење не може одлагати а то су:

1. Излучење сервитутом оптерећених државних и приватних шумских објеката и излучење државних и приватних испаша (осим алпских) у Босни и Херцеговини и стварање општинских шума и испаша, као и излучење колонизацијоних објеката за циљеве аграрне реформе.

2. Разграничење државних шума у Јужним крајевима које ће се спроводити аналогно поступку у Босни и Херцеговини по административним органима, јер

¹ Кривња је на пошти, да је по одбору праводобно послано извјешће прекасно стигло (Оп. Ур.)

Уредба о ограничењу државних шума од 27. јуна 1921., која даје компетенцију судским органима, не би могла с нужним еластичитетом и успехом да ради и заврши ову ствар.

Ја желим, да Шумарско Удружење заузме своје ставовиште према пројекту који обухвата ова питања.

Даље морам наглашати, да је Господин Министар за Аграрну Реформу, предао Законодавном Одбору пројекат закона о експропријацији великих поседа, који се односи на обрадиво земљиште. Како су скоро сви велики поседи састављени од обрадивог и шумског земљишта, неће се моћи с обзиром на максимум које ће досадањем поседнику остати, решавати одвојено питање обрадивог земљишта од шумског комплекса.

Зато ми је стало, да Шумарско Удружење изнесе своје погледе у том питању што пре, јер ћу пројекат закона о експропријацији великих шумских поседа, морати у најскорије време да поднесем Законодавном Одбору.

Изјављујући поверење досадашњем раду Шумарског Удружења, уверавам Управни Одбор, да је заштита интереса шумарства и његових органа моја стална брига, коју ми диктује моје схватање општих интереса.

Нека Господа Чланови Управног Одбора изводе примити уверење мојега поштовања.

Др. Милан Сршкић,

Министар Шума и Рудника.

Узимајући у расправу жеље г. министра, закључено је, да нарочити одбор стручњака из Србије (Ђирковић, Драг. Петровић, Милорад Јовановић, Милош Јовановић, Золтан Штенцел и Славољуб Илић) до наредне сједнице расправи питање ограничења шума, а ужи одбор стручњака из Босне (Др. Милошевић, Кароц, Баић, Билић и Телар) питање мјере и балталика. Њихов елаборат доставит ће се секцијама, које ће га узети у расправу пригодном љубљанске скупштине.

Исто ће тако већ изабрани одбор за састав закона о експропријацији до тог времена донијети коначну стилизацију зак. пројекта о експропријацији великог шумског посједа.

Највећи дио расправа обухватио је нацрт закона о шумама у редакцији проф. дра. Угреновића.

Расправљајући члан по члан, примљена је коначна стилизација чл. 67. до 268. У расправи су узимали учешћа и гг. делегати министарства, нарочито г. нач. Др. Лујо Новак, који је као правник у казненем дијелу изнио многе корисне примјетбе. На концу расправе захвалио се је г. предсједник рефериту Дру. Угреновићу на сиљном труду, који је уложио кроз ово пол године, да унаточ свог слабог здравља даде законску основу, с којом се може удружење подичити. Одборници с пљеском примају предлог предсједника, да се г. Угреновићу изрекне записнички захвалност.

Друго важно питање, које је ријешено на сједници јест изобразба лугарског и шумарског техничког помоћног особља. Реферисао је предсједник VIII. секције проф. Др. Андрија Петрачић. Пошто је на главној скупштини у Београду ријешено питање изобразбе луг. особља, то се је главна расправа водила око

изобразбе техничког помоћног особља. Код тога је начелно забачена средња шум. школа (с 4 разреда средње школе и четири разреда шум. школе). Расправљало се онда о питању, имаде ли се ријешити то питање једнообразно за читаву државу или појединачно према покрајинама. Пошто су потребе након уређења »надшумарског система« више мање једноличне посвуда, изречена је жеља за једнообразним ријешењем тога питања. Постајале су двије екстремности: једна је струја заступала оснутаку самосталне школе с предизобразбом од четири разреда средње школе, а друга је струја хтјела имати ту школу као продужни, једногодишњи течај, прислоњен уз лугарске школе. Након одуље расправе постигнут је компромис, да се оснује тип једногодишње ниже шумарске школе. Да се удовољи жељи оних, који су тражили двогодишњи течај, предвиђено је, да се у ту школу прмају и они, који су с врло добрим успјехом свршили лугарску школу. Осим тога примали би се апсолвенти нижих господарских школа као и они, који имаду барем два разреда средње школе (грађанске, или гимназије или реалке). Једни и други примали би се тек након двогодишње праксе. Посједници малих шума, у колико не би имали горњих увјета, примали би се као екстернисти.

Затим је установљен дневни ред главне скупштине и програм рада секција, којима је уз споменути три закона дана у дужност још и коначна редакција мишљења о пореском закону (о чему су на сједници реферирали инг. Ленарчић и проф. Др. Ненадић), затим питање лова, које би се повјерило народном одбору као и читав комплекс питања материјалног стања шумарског особља (плаће, депутати, паушали, унапређења); у ову сврху изабрат ће се нарочити одбор на скупштини (референт иншп. инг. Михајло Љуштина).

На сједници прихваћен је прорачун привратног одобра за дочек гостију у Љубљани, предложен према Правилнику фонда за главне скупштине. Против тога је била оштра опозиција (Вирковић, Чеовић, Мариновић), која је упозоравала на доста слабо материјално стање Удружења, те његове велике предвиђене задаће и издатке, који не допуштају утрошка великих свота за пар дана конгреса. Исто је тако предбацивано одбору за дочек, што је детаљни програм распослан прије коначног прихвата по главној управи те што је стављен у изглед велики дневни трошак учесника, уноточ великих потпора Министарства и приватника, што је многе чланове заплашило и не ће доћи на збор. Други су доказивали, да одбор мора водити рачуна о жељи дароватеља, који су дали своје доприносе само у сврху одржања главне скупштине. Изражена је жеља, да одбор ради са што већом штедњом, како би се чим већа свота уштедила за фонд.

Затим се вуче коцка да се одреде они чланови главне управе, који у смислу чл. 16. и 17. Правила одступају али по чл. 16. могу бити поновно изабрани.

Након тога примају се нови чланови:

а) Редовити.

1. Окрачил Мирко, гоздни пристав Кочевје; 2. Инг. Кавос, гоздни вежбеник Житковци, Прекмурје; Кривиц Е., гоздар Мурска Субота; 4. Инг. Буцалић Јанко, кот. шумар Нова Градишка; 5. Крекић Михајло, шум. инж. асистент Сарајево Дирекција Шума; 6. Инг. Роттер Иван, управитељ шумарије Тополовац; 7. Инг.

Сетински Виктор, јавни ред. професор свеуч. Загреб; 8. Инг. Хољац Јанко, јавни ред. професор техничке високе школе Загреб; 9. Др. Певалек Иво, пристав ботаничког завода Загреб; 10. Лесјак Драго, окрајни гоздар Кочевје Словенија; 11. Инг. Тривунац Радомир, кр. инж. пристав Винковци Славонија; 12. Шаута Јосип, шум. референт код аграр. уреда Мурска Субота; 13. Инг. Савић Б. Ђорђе, шум. инж; 14. Инг. Остојић Петар, апс. шум. Загреб; 15. Батић Јакоб, шум. инж. пристав Оточац; 16. Инг. Жупанц Јернеј, апс. више шум. школе Ланцово при Радовљници; 17. Ферчек Ђранце, окружни гоздар Коњице, Словенија; 18. Инг. Равник Фрањо, шум. управа Средње; 19. Сретен Росић, шум. инж. прислуг Плетерница, Словенија; 20. Ковчић Перо, шумар Трново код Сарајева; 21. Коужик Венцеслав, шумар Хаджићи код Сарајева; 22. Симет Фрањо, надловац Пазарић код Сарајева; 23. Кесегин Јбудевит, потшумар Илица; 24. Адуловић Стеван, писар мин. шума и рудника Београд; 25. Камперелић Живота, писар мин. ш. и рудника Београд; 26. Инг. Чижек Јосип, шумарски савјетник Валпово, 27. Стрлар Будимир, кр. шум. надзорник Огулин.

6) Помагачи.

1. Душан Ђафто, студент шумарства Београд; 2. Божидар Урвенчанин, студент шумарства Београд; 3. Стеван Петкови, студент шумарства Београд; 4. Свевлад Штурн, студент шумарства Земун.

Из удружења најавили изступ.

1. Фајдига Франц, Содражница; 2. Карчник, Руд. Брег; 3. Др. Кронвојт Јосип, Марибор; 4. Пицек Ђирил, Рибница; 5. Плазник Јакоб, Луче; 6. Прелог Амалија, Ормож; 7. Радих Иван, Рибница на пох.; 8. Шварцер Фердинанд, Кочевје; 9. Урбас Иво, Сlemen Селмица; 10. Завршник Мјха, Рибница; 11. Коропчак Иван, Загреб; 12. Бенак Винко, Петриња; 13. Кулишић Илија, Гудинци.

Умрли.

Ред. члан Алковић Јосип, шумарник Винковци († 10. јуна 1923.)
Утемељач Марко гроф Пејачевић, Нашице († 22. јуна 1923.)

Четврти дан у 7.30 на вечер закључена је сједница.

Zapisnik

rednega občnega zbora Podružnice Ljubljana J. Š. U. z dne 7. 7. 1923.

Ker je predsednik zadržan, pozdravi podpredsednik dv. svetnik ing. Rustia prisotne člane. Ugotovi sklepčnost v smislu čl. 24. pravil in otvori obči zbor ob 9. uri 40 min.

Predvsem se spomni umrlih članov Josipa Schaute in Matije Wiltschnika ter pozove prisotne, da se v počastitev spomina dvignejo raz sedeže. Se izvrši.

Podpredsednik poroča potem o izvršenem delu v preteklem društvenem letu. Sklepi so se vsi izvršili. Lanjskoletni zbor se je vršil v dneh 4. in 5. maja v Mariboru. Na tem zboru je bila soglasno sklenjena preobrazba bivšega gozdarskega društva v Jugoslovensko šumarsko Udruženje — Podružnica Ljubljana. Pravila, ki jih je medtem izdelala uprava podružnice in glavna uprava potrdila, so končno bila odobrena tudi od pokrajinske uprave.

Od zadnjega zbora sta se vršili dve seji glavne uprave J. Š. U. na področju podružnice, v Ljubljani in v Mariboru, ter sta obe dobro uspeli. Posebno koristna in poučna je bila seja v Mariboru, za kar gre zahvala predvsem g. gozdnemu svetniku ing. Urbasu. Vršile so se tudi 4 seje podružničnega odbora, na katerih so se obravnavala različna pereča vprašanja.

V tem času so se uzakonile naredbe Narodne vlade o prijavi sečenj, o lovskih kartah, o lovopustu ter o varstvu prirode, o uvrstitvi gozdarjev v kategorijo uradnikov, čuvajev v kategorijo slug. Udruženje obravnava o osnutku zakona o šumah, o agrarni reformi ter o neposrednih davkih. Glede ustanovitve gozdarske šole je podružnica večkrat z vsem povdarkom intervenirala in je izdelala ter predložila glavni upravi popolen načrt. Upamo, da bo na prihodnji seji glavne uprave padla definitivna odločitev.

V enem pa — žal — nimamo zaznamovati uspehov, to je v pisanju poljudnih člankov za šumarski List. Že lani so se povabili člani strokovnjaki, naj bi temu vprašanju posvečali potrebno pozornost; odziva pa ni bilo. Zato apelira vnovič na vse člane, naj ne pozabijo v novem letu na to, da večina naših članov potrebuje poljudnega čtiva v našem šumarskem Listu.

V zadnjem času se je skoraj vse delo uprave osredotočilo na pripravo glavne skupščine, ki se vrši v dneh 18.—22. avgusta t. l. v Ljubljani. Delo se je razdelilo v različne odseke, o čemur bodo poročali navzoči člani teh odsekov. Spomniti se mora posebno velike požrtvovalnosti članov v finančnem odseku, katerim je uspelo zbrati najpotrebnejša sredstva za skupščino. Nadvse hvalevreden je bil odziv širših gozdarskih krogov v tem oziru. Hvaležno omenja nekatere večje darovatelje, kakor: trdko V. Jan ml. 25.000 Din. Hudovernik in dr. 25.000 Din. »Belca«, Karl Auersperg, dr. Karl Born, Hajnrihar po 10.000 Din, »Sava« 12.500 Din, »Drava« 5.000 Din. Visoke podpore nam je odobrilo tudi Ministrstvo šum in rudnikov in sicer iz Kranjskega verskega zaklada 25.000 Din, iz kreditov odseka A enak dnesek, prispevek iz pokrajinskih fondov za natisk spominske knjige 20.000 Din. Izreka vsem v imenu občnega zbora najtoplejšo zahvalo. Sklene se odposlati vsem darovalcem še posebno pismeno zahvalo.

Tajnik poroča z ozirom na izčrpano poročilo predsednika le kratko. Podružnica se je v vsakem oziru utrdila. V raznih predmetih je posredovala v prid

svojim članom kakor pri vladi tako tudi pri glavni upravi. Razvila je tudi veliko inicijativnost v raznih vprašanjih, tako n. pr. v vprašanju nastavljanja kvalificiranih upraviteljev in sekvestrov, davkov, gozdarskih šol, novih zakonskih načrtov in dr. četudi ne s popolnim uspehom. Po dnevniku je bilo v preteklem letu rešeno 274 opravnih števil, v tekočem letu že 138. Razen tega pa je bilo rešenih veliko drugih, posebno blagajniških spisov in spisov v zadevi priprav za skupščino, kateri se niso vknjiževali v opravilniku.

Blagajnik nadv. ing. Obereigner poroča, da smo imeli ob osnutku podružnice 367 članov. Vsled sklepa odboroze seje in vsled prostovoljnih izstopov je odpadlo 156, žal, po večini kmečkih članov. V istem razdobju pa je na novo pristopilo 90 članov, tako, da odpade le 66 članov. Koncem leta 1922 smo imeli vsega 301 člana. V letu 1923. je pristopilo 13 rednih članov in 3 utemeljači (od teh g. Mulej, poprej reden član), tako da imamo vsega sedaj 317 članov, in sicer 292 rednih, 8 utemeljačev in 17 pomagačev.

Nato poroča o denarnem poslovanju v letu 1922.

D o h o d k i :

1. Preostanek iz leta 1921.	2.740.94 Din
2. Vplačana članarina in pristopnina ter prostovoljni prispevki članov	12.246.50 „
3. Dar propagandnemu fondu	25.000.— „
4. Ostali razni prejemi	2.024.16 „
5. Refund. predujmi glavni upravi in nje članom	8.287.14 „
Vsega	50.298.74 Din

I z d a t k i :

1. Upravni stroški	7.801.71 Din
2. Za biblioteko	357.50 „
3. Oddaja glavni upravi	23.065.70 „
4. Predujmi glavni upravi in nje članom	7.771.19 „
5. Stroški za drevesnico pri Mariboru	2.470.— „
6. Odpisi	9.— „
7. Oddaja ob likvidaciji	1.641.80 „
Vsega	43.116.90 Din
Izdatki od dohodkov	7.181.84 Din
Od tega last propagand. fonda	5.170.50 „
Preostanek 1922	2.011.34 Din

Nato predloži obračun za čas do konca junija 1923. Pri tem omenja, da je doslej le majhen odstotek članov vplačal članarino. Sklene se vplačilo članarine poimensko urgirati.

Propagandni fond je v l. 1922. imel 31.200 Din dohodkov in 26.029.50 Din (vseh) izdatkov. Preostanek 5.170.50 Din se je glasom sklepa uporabil za drevesnico pri Mariboru.

Za društveno drevesnico v Slivnici pri Mariboru se je doslej investiralo vsega 8.225.10 Din. Omeniti je, da je oskrbnik drevesnice g. ing. Urbas veliko materiala dobil od okoliških posestnikov zastonj. Tudi zemljišče je odstopljeno brezplačno. Za njegov izreden trud in požrtvovalno delo mu dolgujemo toplo zahvalo.

Dohodkov iz drevesnice še ni bilo. Proračun za prihodnje leto je bil odobren na 26.600 Din.

Na predlog nadzorstva je uprava dobila soglasno odrešnico.

Nato je blagajnik predložil načrt proračuna za leto 1924. Na predlog nadsv. ing. Šivica se sklene predlagati nagrado tajniku in blagajniku po 1500 Din letno. Proračun je bil odobren ter se predloži glavni upravi.

Z ozirom na to, da člani ne plačujejo redno niti glavne članarine, se vpeljava posebne članarine opusti ter se sklene, zaostale članarine do glavne skupščine izterjati.

Preide se na volitve. Tajnik ing. Ružić predlaga z ozirom na priprave za skupščino udruženja, da se per acclamationem podaljšajo funkcije na lanjskem zboru izvoljenih članov še za prihodnje leto. Predlog je bil soglasno sprejet.

Na mesto odstopivšega okr. gozdarja Frana Petriča se soglasno izvoli v odbor drž. gozdar Jožef Drachsler od direkcije šum v Ljubljani, na mesto odstopivšega odbornika ing. Gustava Hržiča pa se na predlog ing. Šušteršiča pooblasti odbor, da kooptira drugega odbornika.

Preide se k 6. točki dnevnega reda: priprava za skupščino.

Po kratkem poročilu podpredsednika dv. svetnika ing. Rustije, kateri omeni, da je uspelo upravi v brezštevilnih sejah dovršiti vse priprave za zbor, dobi besedo tajnik pripravljalnega odbora sv. ing. Tavčar. Poroča o vseh pripravljanih delih, posebno pa o akciji za preskrbo stanovanj. Stanovanja so zagotovljena, enako tudi izvedba vsega obširnega sporeda. Spored je bil razpisan vsem članom z vabilom, da se priglasijo najpozneje do dne 10. julija. Predlaga, da dá zbor pooblastilo odboru, da sme sklicati vse ljubljanske in nekatere druge člane in obvezno jim razdeliti naloge v dneh skupščine. Predlog se sprejme in poročilo odobri.

Blagajnik poroča o delu in uspehih finančnega odseka. Z zagotovljenimi sredstvi bomo s primerno štedljivostjo mogli izhajati. Sumarni proračun, ki se predloži še glavni upravi, je bil sprejet.

Nato poroča nadsv. ing. Šivic o spominski knjigi, ki se izda povodom glavne skupščine. Knjiga bo obsegala približno 200 strani in vsebuje večje številke umetniških in drugih slik ter bo kmalu dotiskana. Na predlog poročevalca, ki ga podpira g. Lang, se sklene, izdati knjigo v 1000 izvodih. Sklene se, dati vsem društvenim članom, ki se udeležijo skupščine, po en izvod zastonj, neudeležencem pa po znižani ceni 30 Din komad. Tržna cena (za nečlane) se določi pozneje. Poročilo se odobri.

O vprašanju gozdarskih šol se razvije obširna debata. Odbornik Lang poroča o strokovnem šolstvu na Češkem, ki se je izborno obneslo. Predlaga, da se sistem srednjih šol zavrže, ker nam popolnoma zadošča visoka šola in pa t. zv. »Waldbauschulen« za pomožno osobe. Autodidakte pa treba odpraviti. Srednja posestva naj bi si pomagala na ta način, da se združijo in namestijo skupnega kvalificiranega upravitelja, ali pa naj posameznik naprosi

najbližjo šumsko upravo, da prevzame vrhovno strokovno vodstvo njegovega posestva.

Zastopnik gozdarjev Drachsler se s tem strinja.

Odbornik ing. Lah, tajnik Kmetijske družbe, se pritožuje, da z vseh strani dobiva vprašanja od gozdnih posestnikov, ali že postoji in ali se misli v kratkem ustanoviti gozdarska šola, pa ne ve dati odgovora. Tolika potreba je po tej strokovni šoli, da jo bo moralo ustanoviti kmetijstvo, če je ne ustanovi gozdarstvo.

Sklene se, energično se zavzeti za to, da že prihodnja seja glavne uprave stori definitivne sklepe glede gozdarških šol.

Nato poroča nadsv. inž. Šivic o naredbi za polaganje »tehničnega in administrativnega izpita za drž. šumarsko službo«, to je višjega drž. praktičnega izpita, katera naredba je pred kratkim izšla. Naredbe ne more kritizirati, toliko pa je jasno, da pomeni velik korak naprej, čeravno vsebuje več nepopolnosti in kontradikcij. Te pa se bodo v kratkem same pokazale in jih bo treba odpraviti. Največja težkoča za nas obstoja v tem, da v prehodnih določilih ni poskrbljeno za tiste t. zv. »srednješolce«, ki se že nahajajo v službah in so dobili pravico do polaganja višjega izpita. Takih bo nekaj pri nas in gotovo tudi v drugih pokrajinah. Storjeni so že predlogi, da se ta nedostatek odpravi.

Pri eventualijah priglašajo gg. ing. Odlasek, ing. Božič in ing. Kraut svoj pristop k podružnici. Doslej so bili člani centrale.

Ing. Odlasek prosi, da podružnica napravi potrebne korake, da se tudi za gozdarsko osebje izdejstvuje povišanje terenskih doklad za zunanje službovanje za 50%, kakor pri agrarni direkciji, pri gradbeni direkciji, uradu za zagradbo hudournikov in pri kmetijstvu. Eventualno naj bi to veljalo le za tista opravila, ki jih državni organi opravljajo v interesu strank. S sedanjimi odškodninami se več ne more izhajati. Sklene se zadevno prošnjo predložiti direktoriji šum.

Na predlog tajnika se sklene predlagati, da pride pred obči zbor tudi materialno vprašanje šumarskega osebja na dnevni red.

Dalje poroča tajnik, da je delegiran na odborovo sejo udruženja Jugosl. Ing. in Arh. v Beograd, na kateri se bode obravnavalo tudi o zaščiti interesov civilnih nameščencev, posebno akademikov z ozirom na zakon o civilnih nameščencih, ki se sočasno obravnava v parlamentu. Zadeva je silno važna in nujna. Delegatje imajo že pooblastilo tudi od društva konceptnih uradnikov za Slavenijo. Prosi, da bi enako pooblastilo sklenil tudi obči zbor. Se soglasno sprejme.

Ker je dnevni red izčrpan, predsednik zaključi zbor ob 13. uri in pol.

Ing. Ružić.

Izkaz

uplaćene članarine i predplate u mjesecu junu za god. 1922, 1923 i 1924.

Redoviti članovi: Savić Jovan, Delnice 50 D (za god. 1923.); Murgić Ivan, Bjelovar 50 D (za god. 1923.); Brajdić Ferdo, Nova Rača 50 D (za god. 1923.); Popović Pavle, G. Milanovac 50 D (za god. 1923.); Baranac Slobodan, Prokuplje 50 D (za god. 1923.); Drajić Krstivoje, Priština 50 D (za god. 1923.); Živojinović Vladimir, Žagubica 50 D (za god. 1923.); Milević-Odžić Kuzman, Klenak 50 D (za god. 1923.); Draženović Ivan, N. Gradiška 20 D (za god. 1923.); Krekić Mihajlo, Sarajevo 57 D (za god. 1923., upis. 5 D, pravila 2 D); Divjak Tihomir, Banja Luka 82 D (30 D za g. 1922., 50 D za g. 1923., pravila 2 D); Perušić Andrija, Vinkovci 32 D 50 p (za god. 1924.); Trivunac Radomir, Vinkovci 57 D (50 D za god. 1923., upis. 5 D i pravila 2 D); Marinović Milan, Zagreb 50 D (za god. 1923.); Erni Rudolf, Zagreb 50 D (za god. 1923.); Prpić Stjepan, Glina 50 D (za god. 1923.); Šury Franjo, Gračanica 30 D (za g. 1923.); Orlovac Ivan, Pribinić 60 D (30 D za g. 1922., 30 D za g. 1923.); Hovranek Josip, Vukovje 33 D (30 D za g. 1923. i 3 D pravila); Blažić Dinko, Dol. Stubica 60 D (50 D za g. 1923., 10 D za g. 1924.); Zbořil Jaroslav, Kamena Gorica 50 D (za god. 1923.); Holjac Janko, Zagreb 100 D (50 D za g. 1923. i 50 D za g. 1924.); Kafadarević Fehim, Nemila 57 D (50 D za g. 1923., 5 D upisnina, 2 D za pravila).

Članovi pomagači: Stankić Gavro, Molovin 25 D (za god. 1923.); Holobar Antun, Vareš 32 D (25 D za g. 1923., 5 D upisnina, 2 D pravila); Bešenić Stjepan, Zagreb 50 D (25 D za g. 1922., 25 D za g. 1923.); Šovor Ivan, Zagreb 50 D (25 D za g. 1922., 25 D za g. 1923.).

Pretplatnici: Uprava Manastira, Ljubotinje 50 D (za god. 1923.); Poglavar sreza, Bjelina 100 D (za god. 1923.); Philips Krsto, Vinkovci 100 D (za god. 1923.); Šumska uprava, Nikšić 50 D (za god. 1923.); Direkcija šuma, Skoplje 50 D (za god. 1923.).

ИСПРАВАК.

У броју 7. Шумар. листа поткрале су се ове гријешке на молимо, да се исправе.

1. На концу чл. 10. треба додати још ово:

(Крчење се неће дозволити, ако то захтјева какав важан јаван интерес опће привреде, јавне безбедности, одбране отаџбине и ако се ради о заштити од исушења тла.)

2. На концу чл. 39. треба додати још ово:

(онај, у чију се непосредну корист гашење извршило, опћина, област те држава из средстава шумскога Фонда. Ако је дотично лице или његова породица осигурана на који други начин и за овакове случајеве, поступат ће се по специјалним законима, који за дотичне случајеве постоје.)

3. На концу чл. 56. треба додати још ово:

У случају оправданих и врло важних јавних интереса може се и приватном физичком лицу изузетно прописати и обавезати га на извјесно вријеме, да господари својом шумом по начелима периодичке потрајности.)

NATJECAJ.

Tražimo šumara i šumarskog pristava sa zvaničnom naobrazbom. Znanje hrvatskog ili kojeg drugog slavenskog jezika potrebno. Molbe obložene sa prepisima svjedodžaba i curriculum vitae te naznakom plaćevnih zahtjeva i referenca na ravnateljstvo vlastelinstva Rudolfa grofa Normanna-Ehrenfelskoga u Valpovu.

Broj 4747/1923.

Licitacija bukovog drva za palenje uglja.

Dana 20. avgusta o. g. u 10 sati prodavaće se ofertalnom licitacijom kod Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima bukovi ostaci, koji se nalaze u neizrađenom stanju na sečini izrade bukovih ogrevnih drva, u srezu Muratovica Kr. Šumske Uprave Rajić, udaljeno od željezničke postaje Novska 7 km, uz procenbenu vrednost po 1 pr. metru, i to:

a) granjevina 10.— Din, b) oblice II. klase 12.50 Din, c) oblice I. klase 22.50 Din, d) od neizrađenih komada na sečini 40.— Din.

Ima ih svega oko 1.000 pr. metara.

Uslovi:

1. Primaju se zatvoreni pismeni oferti, provideni sa 20 Din taksenih marka, te priloženo u ime vadiuma 2000 Din, oferti se primaju do 10 sati dana licitacije. Kasnije podnešeni, bilo kojim načinom, nikako ili nedovoljno taksirani, neće se uzeti u obzir.

2. Ponudjači imadu u ofertu naglasiti, da su uslovi ove objave kao i dražbenog zapisnika, koji zastupa ugovor, poznati, da na njih u celosti pristaje, i da im se pokoravaju.

3. Kupovnina, na aproksimativno nadanu količinu, obračunata po jediničnim prodajnim cenama, odnosno poprečnom cenom istih, ima se platiti na blagajnici Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima u roku od 14 dana, od dana saopštenja, da je prodaja odobrena.

4. Drvo se prodaje u neizrađenom stanju uz naknadnu premerbu, t. j. kupac će drvo izraditi i složiti u prostorne metre, ovi premeriti i obračunati po ponuđenoj ceni.

5. Rok kupoprodaje traje do kraja aprila 1924. godine.

6. Svi drugi uslovi mogu se saznati za radnog vremena u kancelariji Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima i Kr. Šumske Uprave u Rajiću.

U Vinkovcima, dne 19. jula 1923. god.

Kr. Direkcija Šuma.

Broj: 673.

Vareš, dne 16. jula 1923.

Oglas.

Kod šumske uprave u Varešu prodavaće se dne 10. augusta 1923. u petak u 10 sati putem javne usmene i pismene dražbe 503 (pet sto i tri) kub. metr. četinjastih izrađenih balvana i oko 60 kub. met. neizrađenog vjetroloma jele i omore, koje se drvo nalazi u šumi Vijačka Ponikva predjel Zvijezda.

Isklična cijena iznaša za izrađeno drvo 87 Din, a za neizrađeno 44 Din prosječno po kub. metru.

Svaki nudioc mora položiti prije početka dražbe vadij od 4640 Din u gotovom ili u državnim bonovima i pristojbu od 20 dinara u taksenim markama.

Pismene ponude sa vadijem i taksenim markama treba poslati zapečaćene šumskoj upravi u Varešu i moraju stići najdulje do 10. augusta o. g. u 10 sati.

Svakom reflektantu stoji slobodno drvo prije dražbe razgledati a uvjeti kupnje izloženi su na uvid kod potpisane šumske uprave.

Ministarstvo Šuma i Rudnika bira slobodno između usmenih i pismenih ponuda i može sve bez navedenja razloga odbiti.

Šumarija Vareš.

Broj: 4050—1923.

Licitacija osušenih hrastovih i brestovih drveta.

Kod kr. direkcije šuma u Vinkovcima prodavaće se dana 3. augusta o. g. u 11 sati javnom ofertalnom licitacijom osušena hrastova i brestova drveta u području kr. šumske uprave Jasenovac (udaljeno od željezničke stanice Šaš 5 km, od obale reke Save 8 km).

Prodajne grupe su ove:

Redni broj	Šumski srez	Odjel	Broj drveta			Količina drva sposobna za						Procen-bena vrednost	
			hrastovih	brestovih	svega	građu			ogrev				
						hra-stovo	bra-stovo	svega	hra-stovo	hra-stovo	svega		
													m ³
I.	Zelenik	XIV.	4687	103	4790	585	2	587	1608	42	1650	145.838	
II.		XVII.	9508	212	9720	1498	14	1512	2266	64	2330	292.245	
S v e g a				14.195	315	14.510	2083	16	2099	3874	106	3980	438.084

Opšti uslovi.

1. Pismene ponude imaju se predati u valjano zapečaćenom zavoju po tabaku providene sa 20 Din taksenih maraka najkasnije do 11 sati dana 3. augusta o. g. kod blagajnice Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima.

Ponudi ima priležati vadium od 10% (deset) od procenbene vrednosti bilo u gotovom novcu, bilo u državom zagaranovanim hartijama od vrednosti ili onima vrednosnim hartijama, kojima država priznaje valjanost jamstva.

U ponudi mora ponudjač da izjavi, da su mu svi uslovi licitacije kao i zapisnika licitacije, koji zastupa ugovor, dobro poznati, da na njih u celosti pristaje i da im se pokorava.

2. Ponude se mogu podnašati na jednu grupu, ili na obadve grupe zajedno (komulativno).

3. Ponude, podnešene posle određenog roka, nadalje telegrafske ponude i konačno ponude, koje ne odgovaraju ma jednom od uslova ove objave licitacije, ili sadrže zasebne kakove uslove ponudača, neće se uzeti u obzir.

4. Kupovina se plaća kod blagajnice kr. direkcije šuma u Vinkovcima u roku od 14 dana saopštenja, da je licitacija odobrena.

Kod plaćanja kupovine dužan je kupac još platiti na kupovinu 2.8% u ime taksenih maraka i doprinosa.

5. Rok za izradu drveta o izvlačenje robe traje do kraja 1923. godine.

6. Svi podrobniji uslovi licitacije mogu se saznati za radnog vremena kod Kr. Direkcije šuma u Vinkovcima, te Kr. Šumske Uprave u Jasenovcu.

U Vinkovcima, dne 2. Jula 1923. god.

Kr. Direkcija šuma.

Prodaja bukove šume.

U kancelariji autorizovanog inženjera za šumarstvo Aleksandra Wundszama u Sarajevu prodavaće se dne 10. septembra 1923 prije podne u deset sati oko 60.000 (šesdesethiljada) kubika (= oko 80.000 prost. metara) bukovog te oko 1500 (jednahiljadpetsto) kubika hrastovog, javorovog i orahovog drveta na panju iz šumskog predjela Bistrica kod Vranduka (srez Zenički, Bosna). —

Dotični je šumski predjel privatno vlasništvo a za sječu i prodaju gore navedene količine drveta podjeljena je vlasniku dozvola sa strane Ministarstva šuma i Rudnika. Šuma gravitira na željezničku stanicu Vranduk (između Zenice i Zavidovića) a udaljena je od iste oko osam kilometara.

Pobliže informacije dobivaju se u kancelariji inženjera Aleksandra Wundszama, Sarajevo, Miss Irby ulica 16. (Int. telefon 173.)

Vlasnik šume slobodno bira između ponuda a može iste bez navoda razloga odbiti.

Prodaja hrastovog drveta.

Kod šumske uprave u Bos. Dubici prodavaće se dne 10. augusta 1923. (u petak) u 11 časova putem javne usmene i pismene dražbe oko 7200 kubnih metara hrastovog drveta u državnoj šumi »Prosara« sa isključnom cijenom od 123 (sto dvadeset i tri) dinara prosječno za kubni metar korisnog i ogrevnog drveta u šumi na panju.

Svakom reflektantu stoji prosto da drvo prije dražbe pregleda.

Svaki nudioc mora prije početka dražbe položiti vadij u iznosu od 88.560 dinara a taksenu marku od 20 dinara. Strani pripadnici polažu dvostruki vadij.

Pismene ponude sa vadijem i taksenom markom od 20 dinara treba poslati zapečaćene šumskoj upravi u Bos. Dubici i moraju stići najdulje do 10. augusta 1923 u 11 časova i da se spriječi otvaranje treba da nose spolja natpis »Ponuda za kupnju 7200 kub. met. hrastovine u Prosari«.

Neće se pod nikakvim uvjetom uvažiti naknadne ponude i očitovanja.

Nakon svršetka usmene dražbe otvoriće se i pročitati pismene ponude.

Pogodbe kupnje i prodaje izložene su na uvid kod šumske uprave u Bos. Dubici.

Gospodin Ministar šuma i Rudnika bira slobodno između prispjelih ponuda i može sve i jednu odbiti bez da navede razlog.

Dostalac mora da snosi troškove raspisa ove dražbe.

Šumska Uprava u Bos. Dubici

OGLAS.

Kod kr. Direkcije šuma u Zagrebu prodavati će se dana **21. augusta 1923.** javnom pismenom licitacijom niže označena izrađena bukova ogrevna drva složena na stovarištu kod željezničke stanice u Majuru kod Kostajnice i to:

Prodajna skupina	Prostornih metara	Sorti- ment	Cijena po prost. metru		Izključna cijena za cijelu sku- pčinu		Nudioc ima da položi žaobine		Rok za odvoz drva	Opaska
			Din	p	Din	p	Din	p		
1	320	škart	55	—	17.600	—	1800	—	Trideset (30) dana nakon dobivene obavijesti, da je dražba odobrena.	Produkcija iz godine 1921-22.
2	440	"	55	—	24.200	—	2500	—		
3	372	"	55	—	20.460	—	2100	—		
A 1	460	"	93	—	42.780	—	4300	—		
A 2	112	cjepanica II. klase	93	—	10.416	—	1100	—	Trideset (30) dana nakon dobivene obavijesti, da je dražba odobrena.	Produkcija iz godine 1922-23.
A 3	170	"	93	—	15.810	—	1600	—		
A 4	110	"	93	—	10.230	—	1100	—		
B 5	80	škart	93	—	7.440	—	800	—		
B 6	240	"	93	—	22.320	—	2300	—		
B 7	277	"	93	—	25.761	—	2600	—		
B 8	170	"	93	—	15.810	—	1600	—		
B 9	136	cjepanica II. klase	93	—	12.648	—	1300	—		
Svega	2887									

Nadalje prodavati će se istoga dana osam (8) vagona drvenog ugljena, koji se nalazi na istom stovarištu.

Izključna je cijena za drveni ugljen jedan dinar po kg, ili 10.000 (deset hiljada) dinara po vagonu.

Propisno sa 20 Din biljegovane i dobro zapečaćene ponude valja predati kod potpisane kr. Direkcije šuma najkasnije do 10 sati istoga dana.

Dražbeni i ugovorni uvjeti, obrazac ponude i omot mogu se dobiti kod potpisane Direkcije.

Kr. Direkcija šuma u Zagrebu.

Objava licitacije.

Kod kr. Direkcije šuma u Zagrebu prodavati će se 27. avgusta 1923 javnom ofertalnom licitacijom slijedeći drveni materijal:

Broj prodajne skupine	Kr. šumska uprava	Šumski predjeo			Udaljenost od želj. stanice	Bukva		Jela	Obrojučeno kolobrojem	Jedin-stvena cijena		Is-klična cijena	Žabina	Opaska
		sjekored	okružje	čestica		gorivo		tvo-rivo		Din	p	Din	Din	
						I	II	m ³						
I	Ogulin	II	5		Gomirje 8 km	506	144		1 - 400	68 58		42.760	4300	Rok ugovora do 31. III. 1924.
II		II	5		"	461	149		401 - 748	"		39.990	4000	
III		II	5		"	444	167		749 - 1124	"		39.818	4000	
IV		II	5		"	784	158		1125 - 1660	"		62.476	6250	
V		II	5		"	495	133		1661 - 2086	"		41 374	4200	
VI		II	5		"	600	152		2087 - 2546	"		49.616	4970	
VII		II	5		"	489	225		2547 - 008	"		46.302	4640	
VIII		I	5		"	365	131		3009 - 3250	"		32.418	3250	
IX	Fužine	I	4	2	Vrata 3 km	—	—	410	1 - 468	135		55.350	5540	Sve skupine od I - XV izrađene u šumi kod panja.
X		I	4	⁵ / ₆ ⁹	5 " km	1234		—	—	35		43.190	4320	
XI		V	6	6	Lokve 15 km	2590		—	—	35		90.630	9100	
XII		V	3	4	Fužine 10 km	—	—	495	1 - 460	130		64.388	6440	
XIII		V	3	3	"	—	—	224	1 - 199	130		29.120	2910	
XIV		V	6	3	Lokve 15 km	—	—	598	1 - 115	145		86.728	8680	
XV	Jasenak	VIII	2	127	Ogulin 20 km	—	—	895	1 - 358	107		95.801	9600	

Izdavak iz opštih uslova licitacije:

1. Pismene ponude imaju se predati u valjano zapečaćenom zavoju pro-videne sa 20 dinara taksenih maraka. Ponudene sume moraju biti rukom ispisane sa arapskim brojkama i pismenima. Na zavoju ponude mora biti jasno ispisano: Ponuda za licitaciju od ponudjača.....

2. Ponude se imaju predati najkasnije do 11 sati dana 27. augusta 1923 kod kr. Direkcije šuma u Zagrebu. Ponudi ima priležati vadium označen u oglasu kod svake skupine, bilo u gotovom novcu, bilo u državom zagaran-to-vanim artijama od vrednosti ili onima vrednostnim hartijama, kojima država priznaje vrednost jamstva (pupilarnu vrednost).

U ponudi mora nuditi, da izjavi, da su mu svi uslovi licitacije, kao i zapisnika licitacije, koji zastupa ugovor dobro poznati, da na njih u celosti pristaje i da im se pokorava. —

3. Sa jednom te istom ofertom može se staviti ponuda i na više skupina, ali za svaku pojedinu skupinu ima se naznačiti ponudjena svota.

4. Ponude podnešene posle određenog roka, nadalje telefonske i komunalne ponude neće se uzeti u obzir.

5. Rokovi za uplatu kupovnine jesu za sve skupine 14 dana od dana saopštenja, da je licitacija odobrena.

6. Svi detaljniji uslovi licitacije mogu se saznati u radno vreme kod kr. Direkcije šuma u Zagrebu, te kod nadležnih kr. šumskih uprava u Ogulinu, Fužinama i Jasenku.

U Zagrebu, dne 23. jula 1923.

K broju 2695/1923.

Kr. Direkcija šuma na Sušaku.

Oglas dražbe.

Kod Kr. Direkcije šuma na Sušaku prodavati će se **dne 4. augusta 1923.** u 11 sati prije podne putem pismenih ponuda opaljena jelova, smrekova i bukova stabla u području kr. šumske uprave u Šarama na sjekoredu A. IV. okr. 28 i to:

2269 m³ jelova i smrekova gradiva, 1221 m³ jel. i smrekova goriva, 125 m³ bukova gradiva i 1127 m³ bukova goriva sa isključnom cijenom od 312.470 Din. Zaobina 31.250 Din.

Udaljenost od željezničke stanice Rudopolje 2—3 km.

U s l o v i.

1. Primaju se samo zatvorene — do 11 sati prije podne gore određenog dana kod ove Direkcije predane — pismene ponude taksirane s 20 Din. s priloženom potvrdom o uplati 10% žaobine od isključne cijene u gotovom ili vrijednosnim papirima, kojima država priznaje valjanost jamstva. Kasnije predane ponude, brzojavne, nepotpuno ili nikako taksirane neće se u obzir uzeti.

2. U ponudi treba naročito istaknuti, da su nudiocu poznati svi uslovi prodaje, te da ih u cjelosti prihvaća.

3. Gospodinu Ministru šuma i Rudnika pristoji pravo, da prihvati koju god ponudu bez obzira na visinu iste.

4. Svi bliži uslovi, obrazac ponude te napis na omotu ponude mogu se saznati kod kr. Direkcije šuma na Sušaku i kr. šum. uprave u Škarama, a i dobiti uz oštetu od 15 Din kod kr. Direkcije šuma na Sušaku.

Sušak, dne 6. jula 1923.

Kr. Direkcija šuma.

broj 718 od 6. jula 1923.

Objava.

Kod šumarije u Nemiloj prodavaće se **dne 11. augusta o. g.** u 13 sati putem javne usmene i pismene dražbe oko 500 m³ jelovih balvana franko vagon stovarište stanica Nemila sa isključnom cijenom od 200 (dvije stotine) dinara za 1 kub. metar. Balvani su zimske sječe.

Svakom reflektantu stoji slobodno da drvo prije dražbe razgleda. Svaki nudioc mora položiti prije početka dražbe vadij i to 10% (stranci 20%) od isključne cijene u gotovom ili državnim bonovima i taksenom markom od 20 Din.

Pismene ponude sa vadijem i taksenom markom treba poslati zapečaćene gornjoj šumariji i moraju iste prije početka usmene dražbe stići. Na omotu mora biti napisano: »Ponuda na 500 m³ jelovih balvana.«

Dražba se neće obdržavati ako istoj ne pristupe makar 3 ozbiljna nudioca.

Kupac je dužan platiti Jug. šum. udruženju prinos u iznosu od 1‰ cijele kupovnine.

Ministarstvo šuma i rudnika bira slobodno između ponuda i može sve bez navadanja razloga odbiti.

Do riješenja vezani su nudioci na svoje ponude.

Uvjeti prodaje izloženi su na uvid kod gornje šumarije.

Šumarija Nemila.

Razglas.

V versko zakladnih gozdovih na Bledu se proda približno 8600 plm izdezanega porabnega lesa in 3300 prn smrekovega lubja, v državnem gozdu Martinček ca 250 m³ tesanega ca 4400 okroglega mehkega lesa loko gozd.

S kolekom 3 Din, takso 20 Din in 10% vadijem opremljene ponudbe naj se vpošljejo najkasneje **do 13. avgusta 1923** enajste ure Direkciji šum v Ljubljani — Križanke.

Predmetna pojasnila daje na zahtevo šumska uprava na Bledu in Direkcija šum Ljubljana.

ДИРЕКЦИЈА ШУМА У САРАЈЕВУ.

Бр. 000.

Оглас.

Код Дирекције Шума у Сарајеву продаваће се **17. септембра 1923. год.** у понедељак у 11 сати прије подне путем оферталне лиценитације четињасто и лиснато дрво на пању у државном шумском подручју Дрињача.

Апроксимативна дрвна маса износи у подручју: 1.263.000 кубика четињастих и 1.093.000 кубика лиснатих дрвета.

Код лиценитације могу учествовати само који су законом овлаштени да углављују уговоре и нису у време лиценитације дужници шумског ерара, надаље који нису због кршења уговора или с којег другога узрока искључени од ерарских предузећа и нису у спору са ераром.

Вадј за учествовање изнаша: 900.000 динара.

Примају се само писмене понуде које гласе на цело подручје Дрињаче и које морају приспјети Дирекцији Шума у Сарајеву до **17. септембра 1923. год.** у понедељак до 10 сати прије подне.

Неће се уважити понуде које доцније стигну, затим понуде без прописаног вадја или брзојавне понуде и надаље накнадне понуде и очитовања.

Понудити треба:

1. Државном ерару Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца бесплатно извештај број првенствених акција које ће без обзира на висину добити одбацити најмање 6% (шест по сто) а иначе по-стотак који одговара добитку. Уз назнаку приближне висине ос-новног капитала предузећа, било постојећег или оног, које ће се основати.

Као гаранција за случај ликвидације друштва било из којих узрока (камо спада и стечај) служе све инвестиције предметног експлоатисаног подручја и имовина конкретног предузећа у ви-сини вриједности горњих акција.

Ова обавеза нудиоца мора бити евидентирана по прописима трговачког закона не само у протоколу о лицитацији већ и код трговачких власти.

2. За сваки обли кубни метар четињастог и техничког дрвета у шуми на пању у процентима од просјечне цијене четињасте ре-зане робе (даске и гредице од 4 метара дужине, летвице, од 2 ме-тара дужине на више) која ће се постићи продајом франко товарна станица фирме на прузи државних железница.

3. За сваки обли кубни метар буковог техничког дрвета у шуми на пању у процентима од просечне продајне цијене букове резане, тесане и цијебане робе франко као под 2.)

За сваки просторни метар букових и лиснатих огревних др-вета у шуми на пању у процентима од просечне продајне цијене букових огријевних дрва франко као под 2.)

Понуда има да садржи:

а) име и презиме затим занимање и боравиште нудиоцево те његов својеручни потпис и очитовање, да је самосталан, или кад нуди која фирма: њезино име и њезин потпун потпис према упису у трговачком регистру и место где јој је седиште.

б) очитовање да нудиоц потпуно познаје услове и да им се без-увјетно подвргава. Понуде дакле несме да су ограничене билеш-кама које се не подударају са условима.

Свака понуда мора бити таксирана са 20 (двадесет) пара и и мора јој бити приложен вадиј у готову или вриједносним папи-рима, који се примају код углављивања послова са ераром.

Вадиј се може положити и код Дирекције Шума у Сарајеву прије рока назначеног у огласу до кога се понуде примају. У таквом случају треба понуди приложити намиру у положеном вадију.

Вадиј ће се нудиоцу, који је постао досталац урачунати у јамчевину, коју треба да даде према условима лицитације а оста-лима ће се вратити на њихов трошак и погибаљ чим буду решене понуде што су стигле.

Понуде ваља добро запечатити а да се спречи отварање прије времена ваља на њих споља ставити напис »Оферта на купњу др-вета из државне шуме Дрињаче« са адресом Дирекције Шума у Сарајеву.

Свакоме рефлектанту је од воље да прије лицитације разгледа шумска подручја.

Обавештења се на захтев дају (колико је то допуштено) код Дирекције Шума у Сарајеву. Тамо се могу прегледати потпуни услови лицитације и уједно углавље уговора.

Министр Шума и Рудника придржаје си изриком право да по свом расуђењу без обзира на то колика је понуда за купњу слободно бира између приспелих понуда или да их све понуде одбаци а да не спомиње разлога.

Broj 247/3.

Direkcija Šuma u Sarajevu.

Oglas.

Kod Direkcije Šuma u Sarajevu prodavaće se **15. septembra 1923. god.** u subotu u 11 sati prije podne putem ofertalne licitacije četinjasto i lisnato drvo na panju u državnim šumskim područjima »Sebešić« i »Semešnica«.

Aproksimativna drvna masa iznosi u oba područja: 1.500.000 kubika četinjastih i 440.000 kubika lisnatih drveća.

Kod licitacije mogu učestvovati samo koji su u zakonu ovlašteni da uglavljaju ugovore i nisu u vreme licitacije dužnici šumskog erara, nadalje koji nisu zbog kršenja ugovora ili iz kojeg drugoga razloga isključeni od erarskih preduzeća i nisu u sporu sa erarom.

Vadij za učestvovanje iznaša: 1.350.000 dinara.

Primaju se samo pismene ponude koje glase na oba područja »Sebešić i Semešnica« zajedno i koje moraju prispjeti Direkciji Šuma u Sarajevu do 15. septembra 1923. god. u subotu do 10 sati prije podne.

Neće se uvažiti ponude koje docnije stignu zatim ponude bez propisanog vadija ili brzojavne ponude, nadalje naknadne ponude i očitovanja.

Ponuditi treba:

1. Državnom Eraru Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca besplatno izvestan broj prvenstvenih akcija koje će bez obzira na visinu dobiti odbacivati najmanje 6% (šest posto) a inače postotak koji odgovara dobitku uz naznaku približne visine osnovnog kapitala preduzeća bilo postojećeg ili onoga koje će se osnovati.

Kao garancija za slučaj likvidacije društva bilo iz kojih uzroka (kamo spada i stečaj) služe sve investicije predmetnog eksploatacionog područja i imovina konkretnog preduzeća u visini vrijednosti gornjih akcija.

Ova obaveza za nudioca mora biti evidentirana po propisima trgovačkog zakona ne samo u protokolu o licitaciji već i kod trgovačkih vlasti.

2. Za svaki obli kubni metar četinjastog i tehničkog drveća u šumi na panju u procentima od prosječne prodajne cijene četinjaste rezane robe (daske i gredice od 4 metra dužine, letvice od 2 metra dužine na više), koja će se postići prodajom franko tovarna stanica firme na pruži državnih željeznica.

3. Za svaki obli kubni metar bukovog tehničkog drveća u šumi na panju u procentima od prosječne prodajne cijene bukovе rezane, tesane i cjepane robe franko kao pod 2.

4. Za svaki prostorni metar bukovih i lisnatih ogrevnih drveta u šumi na panju u procentima od prosječne prodajne cijene bukovih ogrijevnih drva franko kao pod 2.

Ponuda ima da sadrži:

a) Ime i prezime, zatim zanimanje i boravište nudiočevu te njegov svoje-
ručni potpis i očitovanje, da je samostalan, ili ka nudi koja firma: njezino ime
i njezin potpuni potpis prema upisu u trgovačkom registru i mesto gde joj
je sedište.

b) Očitovanje da nudioc potpuno poznaje uslove i da im se bezuvetno
podvrgava. Ponude dakle nesmiju da su ograničene bilješkama koje se ne-
podudaraju sa uslovima.

Svaka ponuda mora biti taksirana sa 20 (dvadeset) dinara i mora joj biti
priložen vadij u gotovu ili u vrijednosnim papirima, koje se primaju kod uglav-
ljivanja poslova sa erarom.

Vadij se može položiti i kod Direkcije Šuma u Sarajevu prije roka na-
značenog u Oglasu, do koga se ponude primaju. U takom slučaju treba ponudi
priložiti namiru o položenom vadiju.

Vadij će se nudiocu, koji je postao dostalac, uračunati u jamčevinu, koju
treba da dade prema uslovima licitacije a ostalima će se vratiti na njihov
trošak i pogibelj, čim budu rešene ponude što su stigle.

Ponude valja dobro zapečatiti a da se spreči otvaranje prije vremena valja
na njih spolja staviti natpis »Oferta na kupnju drveta iz državnih šuma
»Sebešić« i Semešnica« sa adresom Direkcije Šuma u Sarajevu.

Svakome reflektantu je od volje da prije licitacije razgleda šumska
područja.

Obaveštenja se na zahtev daju (koliko je to dopušteno) kod Direkcije
Šuma u Sarajevu. Tamo se mogu pregledati potpuni uslovi licitacije i ujedno
uglavje ugovora.

Ministar šuma i Rudnika pridržaje si izrikom pravo da po svom rasudjenju
bez obzira na to kolika je ponuda ili da i sve ponude odbaci a da ne spominje
razloga.

OGLAS.

Kr. šumska uprava v Kostanjevici (Slovenija) odda 684 plm že izdelanega
(deloma obeljenega in polsuhega) hrastovega lesta za tehnično porabo loko
posek v Krakovem in 3 vagone bukovega oglja v gradu.

Pismene, predpisano sestavljene in z 23 Din kolkovane ponudbe je poslati
do 13. avgusta 1923. kr. šumski upravi v Kostanjevici.

V ponudbi je pripomniti, da so ponudniku znani splošni in posebni pro-
dajni pogoji, ter da se jim v celoti podvrže. Na ponudbe brez položene 10%
jamčevine in tiste, ki dospejo po 10. uri dopoldan se ne ozira.

Na ovitku se navede: »Ponudbe za hrastov les in oglje.«

„SLAVEKS“

dion. društvo za šumsku industriju, Zagreb.

Proizvadjia i eksportira: Rezanu hrastovinu najbolje slavonske kakvoće sa pilane Brod n./S. Parenu i neparenu bukovu gradju znamenite kakvoće sa pilane Pakrac.

„SLAVEKS“

société anonyme d'exploitation forestière,
Zagreb.

Produit et exporte: Sciage Chêne, de meilleure qualité de Slavonië de sa scierie de Brod s./S. Sciage Hêtre de la célèbre provenance de Pakrac de sa scierie de Pakrac (Slavonie) Etuvagé égal. Usine de talons en bois de Hêtre.

SLAVONIJA društvo na dionice za industriju drva

ZAGREB, Mažuraničev trg 11.

Telefon broj 20 - 56 i 17 - 22.
Osnovano godina 1904.
Zaposleno 1200 radnika.

Brzjavlj: „SLAVONIJA“.
Dionička glavnica K 80,000.000.
Pričuvna glavnica K 37,5000.000.

Parna pilana, tvornica furnira, pokućstva, sjedala za stolice i parketa u Brodu na Savi.

Izradjuje razanu gradju iz svih vrsti tvrdog drveta, naročito iz slavonske hrastovine, zatim furnire iz svih vrsti domaćog i eksotičnog drveta te iz voćaka. Sjedala za stolice i parketa iz hrastovine i bukovine.

Proizvadjia masivno pokućstvo iz bukovine, hrastovine, breštovine, jasenovine i jayorovine.

Podružnice i zastupstva u Beogradu, Brodu n. S., Wienu, Pragu, Brnu, Budapešti, Segedinu, Oradea Mare (Nagyvárad), Aradu i Bukareštu.

NAŠIČKA TVORNICA TANINA I PAROPILA D. D.

Centrala **ZAGREB**, Mažuranićev trg br. 23.

Parne pilane u Sušine-Gjurgjenovcu,
Ljeskovici i Andrijevcima, tvornice
tanina, parketa, bačava i pokućtva
u Sušine-Gjurgjenovcu.

Preporuča sve vrsti i izradbe tvrdog
drva, parkete, bačve i uredski ame-
rikanski namještaj.

Za šumske industrije i trgovce drva:

Pravi Göhlerovi
kolobroji, šum-
ski čekići, čekići
za daske, klupe
za mjerenje,
vrpce za mje-

renje, brojevi iz
ocjeli u svim
veličinama naj-
bolje vrsti,
šumske krede i
olovke — kod

ŠANDORA SCHNELLERA, rezbara
ZAGREB, Strossmayerova ulica 6,

**Dioničarsko društvo
za eksploataciju drva
Zagreb, Gajeva ul. 32**

Telefon 16-34, 14-55, 12-38.
Brzjavici: „EXPLOITAT“.

Parna pilana i tvornica
parketa Virovitica.

Parna pilana Teslić.

Prodajni ured Banja-Luka.

Proizvadjia i eksportira:

hrastovu robu, parenu i
neparenu bukovinu, me-
kanu rezanu gradju, gorivo
drvo te parkete.

**Société Anonyme
d'Exploitation forestière
Zagreb, Gajeva ul. 32**

Téléphone 16-34, 14-55, 12-38.
Télégrammes: „EXPLOITAT“.

Scierie à vapeur et fabrique
de parquets Virovitica.

Scierie à vapeur Teslić.

Bureau de vente Banja-Luka.

Produits et exportés:

matériaux eu chêne, hêtre
étuvé et non étuvé, bois ten-
dre matériaux de construction
et matériaux sciés et bois pour
chauffage et parquets.

**„CROATIA“ dioničko društvo
za industriju drva
u Zagrebu, Zrinjski trg 17**

Proizvadjia i eksportira raznovrsni drvni materijal.

Specijalna proizvodnja u Siraču kraj Pakraca:
bukov pareni in nepareni rezani materijal.

Šumska industrija

FILIPA DEUTSCHA SINOVI

Vrhovčeva ul. 1

Z A G R E B

Telefon broj 47

PARNA PILANA U TUROPOLJU.

Export najfinije hrastovine. — Na skladištu ima velike količine
potpuno suve hrastove gradje svih dimenzija.

UTEMELJENA GODINE 1860.

Osnovana godine 1846.

Prva hrvatska štedionica

u Zagrebu

Dionička glavnica Din 50,000.000.—

Pričuve „ 34,000.000.—

Ulošci preko . . „ 450,000.000.—

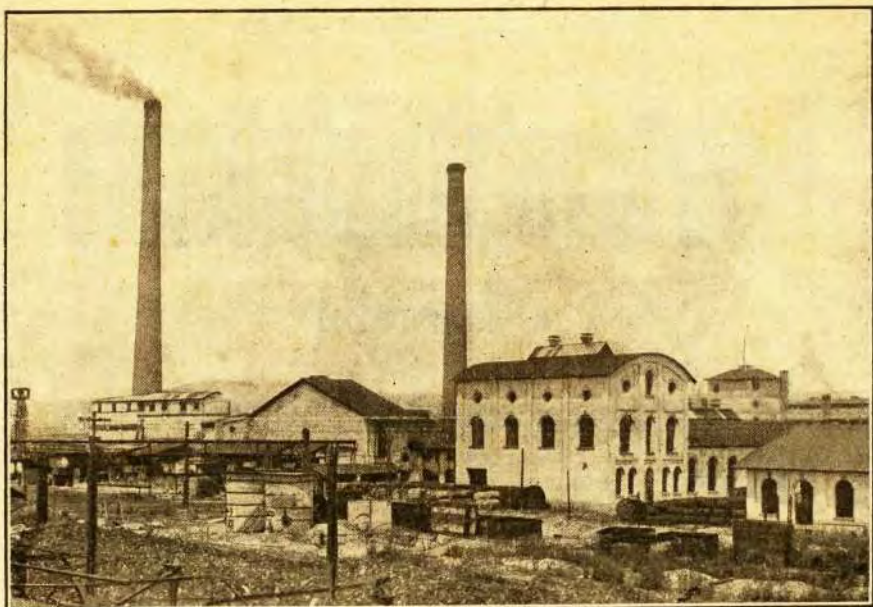
Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Crikvenica, Celje, Čakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Ljubljana, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Novi Sad. Ogulin, Osijek gornji grad, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Sušak, Skoplje, Sv. Ivan Zelina, Subotica, Varaždin, Vel. Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zemun, Zagreb Ilica broj 111 a.

Ispostave: Osijek donji grad, Rab.

Mjenjačnica: Zagreb Ilica broj 5.

Brzojavni naslov: PRAŠTEDIONA

**Prvo jugoslovensko d. d. za šumsko
gospodarstvo i industriju.**

Destilacija drva d. d.

Centrala: ZAGREB, Gjorgjićeva ul. broj 2./II.

Poduzeća:

Tvornica za suhu destilaciju bukovog drveta u **Tesliću**. Parna pilana u **Tesliću** i vlastelinstvo u **Siraču** kraj Daruvara.

Produkcija:

Aceton, metilni alkohol, drveni kreč, drveni ugljen, ketoni, formaldehyd, sredstva za denturiranje, lahka i teška ketonska i acetonska ulja, katran i smola. Sve vrsti smrčevog, jelovog i borovog rezanog materijala, hrastovi, javorovi i jesenovi trupci.

Vapno za građevne i tvorničke svrhe.

KR. PRODAJA BARUTA.

INDUSTRIJA ORUŽJA

BOROVNIK i VRBANIĆ, ZAGREB

JURIŠIĆEVA ULICA BROJ 9.

Prodaja svakovrsnog oružja, municije i lovačkih potrepština.

Obavljamo svakovrsne popravke, koji spadaju u puškarsku struku, kao i montiranje dalekozora.

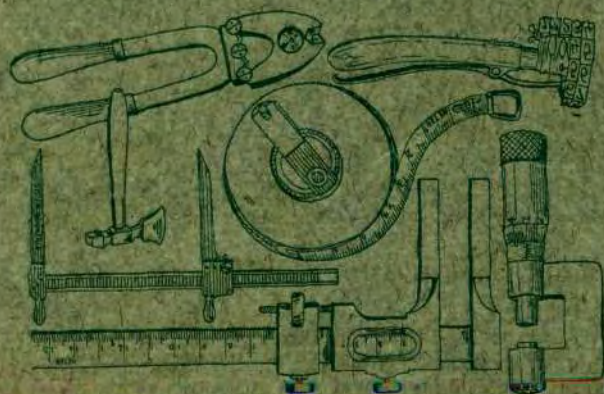
Vlastita tvornica pušaka u Borovlju (Ferlach).

(Prodaja na veliko i na malo.)

Prva zagrebačka tvornica štampilja i pečata
IGN. JUSTITZ, rezbar ZAGREB

STROSSMAYEROVA UL. 8. — Veliko skladište alata za doznaku i mjerene drveta; kao Göhlerovi kolobroji pro-

mjerke (klupe),
 mjeračke vrpce iz
 platna i čelika,
 šumski čekići,
 boje, krede (ot-
 porne protiv kiše)
 brojevi iz ocijeli i
 gume i t. d.

USTRELJENO DIVJAČINO

srne, divje kozle, divje prašiče, zajce,
fazane, jerebice, kljunače, divje race

K U P U J E

vsaki čas in vsako množino po naj-
višjih cenah od oddajnih postaj

E. V A J D A

veletrgovina z divjačino

ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Tel. int. št. 59, 4, 3. [Brzjavi: Vajda Čakovec.

Večje love prevzemamo potom naših
organov od lovišč.

Soliden in točen obračun.

Lasne hladilne
naprave.

Lasna prodajna
mesta v največjih
tiskarih inozemstva

„FERROSTAAL“ D. D.

ZAGREB. Wilsonov trg 7. ZAGREB.

Interurban telefon 21-48, 22-65. — List. naslov: „FERROSTAAL“ d. d.
Zagreb, Prečinac br. 216.

Željezo, čelik i željeznički materijal.

Projektiranje, gradnja i prodaja svega
materijala, potrebnog za šumske i in-
dustrijalne, uskotračne i normalne že-
ljeznice.